

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU

Lokalne Grupy Działania

KRAINA
Mlekiem Płynąca

Opracowanie:

EFORT

EUROPEJSKA FUNDACJA
ODNOWY I ROZWOJU
TERYTORYALNEGO

Spis treści:

Wstęp	3
1. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR	4
1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze	4
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa	4
1.3. Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	7
1.4. Struktura Rady Programowej	10
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz Rady Programowej	11
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady Programowej	12
1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji	13
2. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	17
2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD	17
2.2. Uwarunkowania przestrzenne (mapa), geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe	17
2.2.1. Uwarunkowania przestrzenne	17
2.2.2. Uwarunkowania przyrodnicze	18
2.2.3. Uwarunkowania kulturowe	23
2.2.4. Uwarunkowania historyczne	25
2.2.5. Synteza uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i historycznych	26
2.3. Ocena społeczno – gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej	27
2.3.1. Charakterystyka ludności zamieszkującej obszar LGD	27
2.3.2. Sektor gospodarczy	29
2.3.3. Stan rozwoju infrastruktury społecznej	31
2.4. Specyfika obszaru	34
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy ..	36
3.1. Matryca SWOT	36
3.2. Wnioski	37
4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej „przedsięwzięciami”	39
5. Misja LGD	50
6. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	51
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć ...	52
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	54
9. Procedura wyboru operacji przez LGD w ramach LSR	55
10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji	63
11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR	66
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	71
12.1. Rozwiązania wdrożeniowe	71
12.2. Informacja i promocja LSR.	71
12.3. Aktualizacja LSR	72
13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej	74
14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	76
15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR	80
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	82
17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach	83
18. Spis tabel i rysunków	84

Wstęp

Niniejsza Lokalna Strategia Rozwoju ma na celu zaprogramowanie pomocy w ramach Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”. Obszar ten obejmuje terytorium określone granicami administracyjnymi następujących gmin: Grabowo, Kolno, Mały Płock, Nowogród, Stawiski, Turośl i Zbójna.

Niniejszy dokument stanowi załącznik do wniosku o wybór Lokalnej Grupy Działania oraz towarzyszy mu wniosek o przyznanie pomocy w ramach Działania 4.31. Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania PROW 2007 – 2013. Wartość pomocy, o którą ubiega się LGD na realizację LSR wynosi 4 402 402,00 PLN. Natomiast alokacja w ramach Działania 4.31 to 1 100 608,00 PLN.

Strategia niniejsza jest adaptacją do warunków lokalnych metody Leader, czyli podejściem wielosektorowym, przekrojowym i partnerskim, realizowanym lokalnie na obszarze LGD. Polegającym na oddolnym opracowaniu przez lokalną społeczność wiejską lokalnej strategii rozwoju obszaru Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby, wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego.

Lokalna Grupa Działania jest lokalnym partnerstwem wielosektorowym samodzielnie programującym pomoc oraz wybierającym przedsięwzięcia służące realizacji celów Lokalnej Strategii Rozwoju.

Realizacja niniejszej Strategii przyczyni się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich LGD, wzmocnienie kapitału społecznego na wsi, poprawy samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym, wzrostu aktywności lokalnych społeczności oraz stymulowania powstawania nowych miejsc pracy. Przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz zachowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi.

1. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR

1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

- Nazwa LGD: Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- Status prawny LGD: fundacja
- Data rejestracji w Sądzie Rejestrowym: 27 marca 2006 roku
- data wpisu 08.09.2006
- Numer KRS: 0000256078
- NIP 291-01-79-617
- REGON 200083793

1.2. Opis procesu budowania partnerstwa

Inicjatywa powołania Lokalnej Grupy Działania zrodziła się w Urzędzie Gminy Mały Płock, gdzie już wcześniej podejmowane inicjatywy związane ze wspieraniem rozwoju lokalnego i społeczności wiejskiej. Przejawem tego była realizacja takich projektów jak np. fundusz małych grantów, czy e-VITA. Dla zapewnienia włączenia mieszkańców w działania władz lokalnych powstało Społeczne Centrum Wspierania Inicjatyw Lokalnych Gminy Mały Płock, które także we współpracy z Gminą również realizuje lokalne projekty rozwojowe. Bezpośrednimi inicjatorami prac nad powołaniem LGD byli Wójt Gminy Mały Płock Józef Dymarski oraz jego zastępca Sławomir Gromadzki. To ich osobiste zaangażowanie sprawiło, iż do tworzenia LGD przystąpiły jeszcze cztery gminy: Zbójna, Grabowo, Kolno i Turośl włączając w ten proces organizacje społeczne ze swoich obszarów. W takim też składzie rozpoczęła się realizacja Schematu I. Jednakże wypracowywana wspólna koncepcja działalności LGD stała się na tyle interesująca i atrakcyjna, że na początku 2006 roku w prace nad powołaniem LGD i opracowaniem Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich włączyły się dwie nowe gminy: Nowogród i Stawiski.

Proces przygotowania ZSROW rozpoczęło szkolenie w zakresie współpracy sektorów publicznego, pozarządowego i prywatnego, które odbyło się w dniach 21-23 listopada 2005 roku. Na tym szkoleniu przedstawiciele przyszłych partnerów LGD mieli okazję zapoznać z możliwościami kreowania i realizacji współpracy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w układzie partnerstw lokalnych. Poznali również założenia Inicjatywy Leader+ oraz przyjęli plan działań konsultacyjnych w kontekście pozyskania danych do opracowania ZSROW. Celem ich było rozpoznanie otoczenia każdej z organizacji dla pełnego poznania potrzeb i problemów nurtujących społeczność lokalną z terenu tworzącej się LGD. W szkoleniu brali udział przedstawiciele sektora publicznego i pozarządowego, którzy następnie w formie spotkań i wywiadów pozyskiwali informacje niezbędne do opracowania ZSROW.

Kolejnym etapem były konsultacje z radnymi i sołtysami z gmin tworzących LGD. Podczas spotkania, które odbyło się w dniach 12-13 grudnia 2005 roku jego uczestnicy (75 osób) zapoznali się ze specyfiką planowania typu Leader i podczas dyskusji panelowych zidentyfikowali główne obszary problemowe, które w ich odczuciu wymagały rozwiązania. Spotkanie to było pierwszą okazją do wymiany poglądów i dyskusji w tak liczny gronie nad problemami rozwoju obszaru tworzonej wtedy Lokalnej Grupy Działania. Ponieważ zostało zorganizowane pod kątem możliwości pozyskiwania funduszy pomocowych, to w ramach sesji warsztatowych związanych z analizą możliwości absorpcyjnych funduszy przeprowadzono szerokie analizy problemów i uwarunkowań rozwojowych obszaru LGD.

Etapem przygotowującym merytorycznie i metodycznie członków LGD do prac nad strategią były dwie sesje szkoleniowe zorganizowane w grudniu 2005 roku, na których członkowie LGD zapoznali się z tematyką promocji i komunikacji lokalnej oraz

zarządzaniem projektami. Wiedza ta stała się bardzo przydatna w trakcie prac nad strategią, ponieważ takie instrumenty jak cykl życia projektu oraz analiza ram logicznych to metody powszechnie wykorzystywane w ramach planowania strategicznego i programowania rozwoju.

Bezpośrednie prace nad Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich odbyły się na przełomie lutego i marca w ramach dwóch czterodniowych sesji warsztatowych. W ich wyniku powstał pakiet analiz uwarunkowań rozwojowych, takich jak analiza SWOT, drzewo problemów, drzewo celów analiza interesariuszy. Na tej podstawie uczestnicy określili wizję obszaru LGD, jej misję, cele strategiczne, pośrednie i schematy operacyjne, jak również dokonali analizy i prognozy źródeł finansowania ZSROW, której wynik został zawarty w przedstawione w następnym podrozdziale indykatywnej tabeli finansowej.

Na tej podstawie i w oparciu o dostępne dane analityczne i statystyczne oraz materiały planistyczne dostarczone przez jednostki samorządu terytorialnego tworzące LGD została zredagowana Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Opracowanie ZSROW zakończyło realizację Schematu I, który łącznie objął swoim działaniem teren siedmiu gmin. Do realizacji Schematu II zgłosiło swój akces sześć gmin, oprócz Gminy Kolno.

Realizacja ZSROW otrzymała dofinansowanie w ramach Schematu II Inicjatywy Leader + (Umowa nr L/02/101/2006). W ramach jej wdrożenia zrealizowano następujące zadania:

Tab. 1 Zadania zrealizowane w ramach Schematu II Inicjatywy Leader +

Lp.	Nazwa zadania
1	I. 1.1. Szkolenia stacjonarne z zakresu zastosowania nowych informacji know-how i nowych technologii dla sektora agrobiznesu i rolnictwa z terenu działania LGD (grupa 25 os.)- 1 dniowe
	Szkolenie "Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - Działania osi III i IV"
	Szkolenie "Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - Działania osi III i IV"
	Szkolenie "Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - Działania osi III i IV"
	Szkolenie "Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - Działania osi III i IV"
	Szkolenie "Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 - Działania osi III i IV"
	Konferencja "Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013"
2	I 2.1 Studia wykonalności, projektów, analizy i ekspertyzy w tym prawne z zakresu zastosowania nowych informacji know-how i nowych technologii
3	I 3.1 Doradca - doradztwo w zakresie przedsięwzięć z zakresu zastosowania nowych informacji know-how i nowych technologii
4	I .4.3 Udział w imprezach lokalnych promujących zastosowanie nowych informacji know-how i nowych technologii
	Festyn „Sami Sobie”
	„Dni Małego Płocka”
	„Majówka z funduszami Unii Europejskiej”
5	II 1.1 Szkolenia stacjonarne (grupa 25 osób) z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich - 1 dniowe
	Festyn Edukacyjny w Chłudniach
	Szkolenie „Ja i przemiany”
6	II 2.1 Studia wykonalności, projektów, analizy i ekspertyzy w tym prawne z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich
7	II 3.1

	Doradztwo z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich
8	II 3.3 Serwisy informacyjne dla beneficjentów projektu Opracowanie i prowadzenie strony internetowej Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca” na potrzeby projektu w ramach „Pilotażowego Programu Leader +” Schemat II Biuletyn informacyjny Kraina Mlekiem Płynąca
9	II 4.1 Udział w targach branżowych Wiosenne Targi Ogrodnicze
10	II 4.3 Udział w imprezach lokalnych oraz promocja działań z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich „Piknik nad Zalewem” „Folkowe Wianki u Wagów”
11	III 1.1 Szkolenia stacjonarne z zakresu podnoszenia wartości lokalnych produktów i usług (grupa 25 osób) - 1 dniowe Szkolenie „Fundusze Unii Europejskiej – rozwój stawiskowskiej wsi i miasta Szkolenie „Fundusze Unii Europejskiej na rozwój wsi grabowskiej” Szkolenie „Fundusze Unii Europejskiej dla przedsiębiorców gminy Turośl”
12	III .4.3 Udział w imprezach lokalnych promujących lokalne produkty i usługi „Dożynki Powiatowe 2007” Promocja Gminy Zbójna jako członka Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” na Prezentacji Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego w Warszawie
13	IV.1.2 Szkolenie wyjazdowe z zakresu wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych (grupa 25 os.) „Szkolenie członków Stowarzyszenia Sportowo-Jeździeckiego im. 10 Pułku Ułanów Litewskich
14	IV 2.1 Studia wykonalności, projektów, analizy i ekspertyzy w tym prawne z zakresu wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych
15	IV 4.3 Udział w imprezach lokalnych i promocja działań w zakresie wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych „XVII Kartoflisko – dziedzictwo kulturowe i teraźniejszość Promocja Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca i Gminy Zbójna na Międzynarodowym Turnieju Wsi „Między nami sąsiadami” w Suchowoli Uroczystość patriotyczna upamiętniająca 68 rocznicę walk wrześniowych 1939 r. „Jesienne Prezentacje Kulturalne” w Zbójnej „XVI Turoślańskie Prezentacje Kulturalne” Widowisko „Noc Świętojańska w Nowogrodzie” „Regionalny Przegląd Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych” w Zbójnej X Rozmaitości Wielkanocne Podlaska Marka Roku Szkolenie i impreza z konkursem „A u nas na odziecerzu” Warsztaty Edukacyjne dla Dzieci i Młodzieży w Nowogrodzie Gminny Przegląd Teatrów Wiejskich i Obrzędowych
16	III 5 Współpraca i wymiana doświadczeń między LGD
	Wizyta studyjna z zakresu wymiany doświadczeń w zakresie podnoszenia wartości lokalnych produktów i usług
	Udział członków i personelu LGD w seminariach organizowanych przez inne LGD / partnerstwa
17	II 5 Współpraca i wymiana doświadczeń między LGD
	Konferencja podsumowująca projekt w ramach Pilotażowego Programu Leader + „ - wymiana doświadczeń z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich
	Wizyty studyjne z zakresu wymiany doświadczeń z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich

18	II 4 Działania na rzecz promocji regionu w tym imprezy kulturalne
	Materiały promocyjne działań z zakresu poprawy jakości życia na obszarach wiejskich
19	IV 1.2 Szkolenia
	Wykorzystanie
20	III 1.2 Szkolenia
	Podnoszenie wartości lokalnych produktów i usług
21	IV.3 Przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym
	Doradztwo z zakresu wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych

Źródło: opracowanie własne

Realizacja ZSROW utwierdziła partnerstwo, do którego przyłączyła się Gmina Kolno i w składzie 7 gmin rozpoczęło prace nad niniejszą Lokalną Strategią Rozwoju.

1.3. Charakterystyka członków LGD albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca” nie jest asocjacją, czyli zrzeszeniem (korporacją) podmiotów – członków, dlatego idea partnerstwa publiczno – społeczno – prywatnego urzeczywistniona została poprzez rozwiązania Statutowe.

W tym zakresie podstawowe organy Fundacji: Zarząd i Rada Fundacji zostały uzupełnione o Radę Programową i Komisję Rewizyjną. W tym sensie Lokalna Grupa Działania, jako partnerstwo publiczno – społeczne ucieleśniła się w postaci Partnerów LGD: instytucji publicznych, społecznych, przedsiębiorców oraz osób fizycznych zaangażowanych w rozwój obszaru LGD. Tym samym przedstawiona w Tabeli 4 lista osób i instytucji tworzy Lokalną Grupę Działania, która realizuje swoje zadania za pośrednictwem organów Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca”, to jest reprezentującego ją Zarządu i organu stanowiącego – Rady Fundacji, w których zasiadają przedstawiciele Partnerów albo oni sami.

To właśnie spośród Partnerów LGD Rada Fundacji wybiera członków Rady Programowej, będącej organem decyzyjnym w zakresie wyboru operacji w ramach LSR oraz członków Komisji Rewizyjnej. Jednocześnie zachowując zasadę rozdzielania organów wykonawczych od decyzyjnych i kontrolnych. To znaczy, że członkowie Rady Programowej nie mogą być jednocześnie Członkami Zarządu, czy Komisji Rewizyjnej. Zaprezentowane poniżej listy członków poszczególnych organów Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” potwierdzają przyjęte rozwiązanie.

Zgodnie z § 11. ust. 2 Statutu, Rada Fundacji składa się z osób desygnowanych przez Fundatorów, w tym przypadku Partnerów LGD. Zgodnie ze Statutem i powołanym powyżej § 11. ust. 2 rozszerzenie składu Rady Fundacji odbywa się poprzez złożenie oświadczenia woli potencjalnego partnera wraz z określeniem osoby desygnowanej do Rady Fundacji. Na tej podstawie jeden spośród fundatorów desygnuje wskazaną osobę do zasiadania w Radzie Fundacji. Każdy Fundator może wskazać maksymalnie po 3 osoby. W związku z tym, że akt notarialny o ustanowieniu Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” podpisało 20 fundatorów, maksymalna liczba partnerów LGD może wynieść 60. Liczbę tę należy uznać za maksymalnie dopuszczalną, ponieważ ze względów programowych, organizacyjnych i pragmatycznych rozrastanie się liczebne Rady Fundacji i LGD nie jest wskazane. Gdyby jednakże okazało się, że dla efektywności i jakości funkcjonowania LGD koniecznym było zwiększenie liczby

członków ponad tę kwotę, Rada Fundacji zawsze może wprowadzić odpowiednie zmiany w Statucie Fundacji.

Członkostwo w Radzie Fundacji, a tym samym LGD ustaje na skutek:

- rezygnacji złożonej przez członka,
- odwołania członka Rady przez Fundatora, który go desygnował,
- śmierci.

Tab. 2 Partnerzy LGD

Lp.	Nazwa Partnera	Sektor	Imię i nazwisko reprezentanta
1.	Gmina Mały Płock	publiczny	Józef Dymarski
2.	Gmina Zbójna	publiczny	Zenon Henryk Białobrzeski
3.	Gmina Kolno	publiczny	Tadeusz Klama
4.	Gmina Turośl	publiczny	Piotr Niedbała
5.	Gmina Grabowo	publiczny	Józef Wiszowaty
6.	Gmina Stawiski	publiczny	Marek Waszkiewicz
7.	Gmina Nowogród	publiczny	Józef Piątek
8.	Stawbud Lewandowski Bogdan	gospodarczy	Bogdan Lewandowski - właściciel
9.	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „INTERKAZ”	gospodarczy	Kazimierz Sutkowski - właściciel
10.	„DACHOMIS” – usługi budowlane – Stanisław Rogiński	gospodarczy	Stanisław Rogiński – właściciel
11.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo – Handlowe Józef Rudzki	gospodarczy	Józef Rudzki - właściciel
12.	Maria Misierewicz	społeczny	Maria Misierewicz
13.	Andrzej Krzysztof Wójcik	społeczny	Andrzej Krzysztof Wójcik
14.	Anna Górak	społeczny	Anna Górak
15.	Szczepan Zalewski	społeczny	Szczepan Zalewski
16.	Centrum Szkolenia Praktycznego „Consrol” Sp. z o.o.	gospodarczy	Zalewska Barbara – Prezes Zarządu
17.	Sławomir Gromadzki	społeczny	Sławomir Gromadzki
18.	Danuta Nasewicz	społeczny	Danuta Nasewicz
19.	Stowarzyszenie Sportowo – Jeździeckie im. 10 Pułku Ułanów Litewskich w Grabowie	społeczny	Andrzej Jarząbek
20.	Elżbieta Parzych	społeczny	Elżbieta Parzych
21.	Kolneńskie Stowarzyszenie „Rodzina”	społeczny	Krzysztof Sobiewski
22.	Dorota Szymańska	społeczny	Dorota Szymańska
23.	Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy	społeczny	Roman Szmyt
24.	Lucyna Dymerska	Społeczny	Lucyna Dymerska
25.	Zakład usługowo wytwórczy „WISTAR”	Gospodarczy	Teresa Parzych - właściciel

Tab. 3 Skład Rady Fundacji

Lp.	Imię i nazwisko członka Rady	Funkcja w Fundacji „Kraina mlekiem płynąca”	Sektor	Funkcja w Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca”	Organizacja macierzysta
1.	Józef Dymerski	Przewodniczący Rady Fundacji	publiczny	Przewodniczący Rady Fundacji	Gmina Mały Płock
2.	Krzysztof Sobiewski	Zastępca Przewodniczącego Rady Fundacji	społeczny	Zastępca Przewodniczącego Rady Fundacji	Kolneńskie Stowarzyszenie „Rodzina”
3.	Zenon Henryk Białobrzeski	Członek Rady Fundacji	publiczny	Członek Rady Fundacji	Gmina Zbójna
4.	Tadeusz Klama	Członek Rady Fundacji	publiczny	Członek Rady Fundacji	Gmina Kolno
5.	Piotr Niedbała	Członek Rady Fundacji	publiczny	Członek Rady Fundacji	Gmina Turośl
6.	Józef Wiszowaty	Członek Rady Fundacji	publiczny	Członek Rady Fundacji	Gmina Grabowo
7.	Marek Waszkiewicz	Członek Rady Fundacji	publiczny	Członek Rady Fundacji	Miasto i Gmina Stawiski
8.	Józef Piątek - Burmistrz	Członek Rady Fundacji	publiczny	Członek Rady Fundacji	Miasto i Gmina Nowogród
9.	Danuta Nasewicz	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna
10.	Wacław Sójko	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna
11.	Barbara Zalewska	Członek Rady Fundacji	gospodarczy	Członek Rady Fundacji	Centrum Szkolenia Praktycznego CONSROL SP. z o.o., Turośl
12.	Andrzej Wójcik	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Łomży
13.	Jarząbek Andrzej	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Stowarzyszenie Sportowo-Jeździeckie im. 10 Pułku Ułanów Litewskich w Grabowie
14.	Piotr Jacek Znaniecki	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju „Agro – Group”, Białystok
15.	Dorota Szymańska	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna
16.	Tomasz Dziurbejko	Członek Rady Fundacji	gospodarczy	Członek Rady Fundacji	Agencja Programowania Rozwoju APRO GROUP, firma prywatna, Białystok

17.	Zdzisław Płoński	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Ochotnicza Straż Pożarna w Małym Płocku
18.	Mikołaj Steppa	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna
19.	Anna Górak	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna
20.	Szczepan Zalewski	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna
21.	Henryk Duda	Członek Rady Fundacji	społeczny	Członek Rady Fundacji	Osoba fizyczna

Tab. 4 Członkowie Zarządu Fundacji:

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentowany sektor	Funkcja
1.	Sławomir Gromadzki	społeczny	Prezes Zarządu
2.	Elżbieta Parzych	społeczny	Wiceprezes Zarządu
3.	Maria Misierewicz	społeczny	Członek Zarządu
4.	Przemysław Piotr Pawłowski	Społeczny	Członek Zarządu

Tab. 5 Komisja Rewizyjna

Lp.	Imię i nazwisko	Reprezentowany sektor	Funkcja
1.	Dorota Szymańska	społeczny	Przewodnicząca
2.	Wacław Sójko	społeczny	Członek
3.	Tomasz Dziurbejko	społeczny	Członek

1.4. Struktura Rady Programowej

W skład Rady Programowej wchodzi następujące osoby:

Tab. 6 Skład Rady Programowej

Lp.	Imię i nazwisko członka Rady	Sektor
1.	Józef Dymerski	publiczny
2.	Zenon Henryk Białobrzęski	publiczny
3.	Tadeusz Klama	publiczny
4.	Piotr Niedbała	publiczny
5.	Józef Wiszowaty	publiczny
6.	Marek Waszkiewicz	publiczny
7.	Józef Piątek	publiczny
8.	Andrzej Jarząbek	społeczny
9.	Krzysztof Sobiewski	społeczny
10.	Bogdan Lewandowski	gospodarczy
11.	Kazimierz Sutkowski	gospodarczy
12.	Stanisław Rogiński	gospodarczy
13.	Józef Rudzki	gospodarczy
14.	Teresa Parzych	gospodarczy
15.	Edward Wasik	społeczny

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz Rady Programowej

Podstawowym dokumentem określającym zasady funkcjonowania Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” jest jej Statut.

Zgodnie z § 10 Statutu organami Fundacji są Rada Fundacji i Zarząd Fundacji. Natomiast organami pomocniczymi są powołane na potrzeby przygotowania i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Rada Programowa i Komisja Rewizyjna.

Rada Fundacji jest organem określającym ogólne kierunki działania Fundacji oraz sprawującym nadzór nad działalnością Fundacji. Rada Fundacji funkcję kontrolną sprawuje poprzez Komisję Rewizyjną. Rada Fundacji nie podlega Zarządowi Fundacji w wykonywaniu swoich funkcji nadzorczych.

Do zadań Rady Fundacji należy:

- 1) uchwalanie na wniosek Zarządu kierunków i programów działania Fundacji,
- 2) sprawowanie bieżącego nadzoru i kontroli nad działalnością Fundacji,
- 3) rozpatrywanie rocznych sprawozdań Zarządu Fundacji,
- 4) zatwierdzanie sprawozdania finansowego Fundacji,
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zmiany statutu Fundacji,
- 6) ustalanie liczby członków Zarządu Fundacji,
- 7) powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Fundacji, Rady Programowej i Komisji Rewizyjnej,
- 8) ustalanie zasad wynagradzania członków Zarządu Fundacji i zatwierdzanie przedkładanych przez Zarząd zasad wewnętrznej organizacji Fundacji,
- 9) opiniowanie projektu Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez Zarząd,
- 10) opiniowanie innych spraw wnioskowanych przez Zarząd,
- 11) uchwalanie regulaminów działania Zarządu, Rady, Rady Programowej i Komisji Rewizyjnej.

Zarząd Fundacji składa się z Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza i od 1 do 5 innych członków Zarządu powoływanych i odwoływanych przez Radę Fundacji. Do Zarządu należy kierowanie działalnością Fundacji i reprezentowanie jej na zewnątrz, a w szczególności:

- wnioskowanie uchwalenia rocznych i wieloletnich programów działania Fundacji,
- sprawowanie zarządu majątkiem Fundacji,
- opracowywanie Lokalnej Strategii Rozwoju,
- przygotowanie projektów do realizacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju,
- ustalanie regulaminu Biura Fundacji,
- powoływanie kierownika Biura Fundacji,
- ustalanie wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Fundacji,
- podejmowanie decyzji o nabywaniu i zbywaniu nieruchomości.

Oświadczenia woli w imieniu Fundacji składają dwaj członkowie Zarządu, w tym Prezes lub Wiceprezes Zarządu Fundacji.

W kontekście obowiązujących uregulowań dotyczących Lokalnych Grup Działania organem decyzyjnym jest Rada Programowa, składająca się z co najmniej 14 członków powoływanych przez Radę Fundacji. Do kompetencji Rady Programowej należy:

- 1) wybór operacji, które mają być realizowane w ramach lokalnej strategii rozwoju,
- 2) stały i bieżący nadzór nad realizacją lokalnej strategii rozwoju,
- 3) opiniowanie kwartalnych planów realizacji lokalnej strategii rozwoju,
- 4) zatwierdzanie kwartalnych sprawozdań z realizacji lokalnej strategii rozwoju.

Podstawowe procedury funkcjonowania Rady Programowej określa Regulamin stanowiący Załącznik do LSR.

Organem decyzyjnym LGD „Kraina Mlekiem Płynąca” jest Rada Programowa, powoływana wraz z jej Przewodniczącym przez Radę Fundacji. Składa się ona z co najmniej 14 członków. Jej głównym zadaniem jest wybór operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Rada wybiera ze swojego grona Zastępcę Przewodniczącego i Sekretarza. Rada, może również powoływać, spośród swoich członków Zespoły Oceniające w celu oceny projektów w ramach poszczególnych działań.

Stanowiący załącznik do niniejszej Strategii Regulamin prac organu decyzyjnego, czyli Rady Programowej oparto na priorytetach zapewnienia przejrzystości, demokratyczności i jawności podejmowania decyzji. W tym sensie **członek Rady nie może być zatrudniony w Biurze LGD, ani nie może być członkiem Zarządu lub Komisji Rewizyjnej.** Kryteria oceny projektów, jak również terminy ich przeprowadzenia będą podawane do publicznej wiadomości. Proces oceny wniosków będzie odbywał się w oparciu o wystandaryzowane dokumenty – arkusze oceny.

Opis procedury wyboru operacji zawarto w Rozdziale VI Regulaminu.

Ocena wniosków odbywa się poprzez wypełnienie i oddanie członkom komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji. Członkowie Rady dokonując oceny operacji nie mogą kierować się pobudkami innymi (np. polityczne, religijne, rodzinne itp.) niż merytoryczne. W tym celu członkowie rady podpisują deklaracje poufności i bezstronności.

W sytuacji zaistnienia okoliczności mogących budzić wątpliwości, co bezstronności członka Rady Programowej, w szczególności w sytuacji, gdy członek Rady ubiega się o wybór jego operacji w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju – nie uczestniczy on ani w dyskusji ani w ocenie danej operacji. Wtedy wypełnia stosowne oświadczenie o wyłączeniu się z procesu oceny. Każdy członek Rady może też zgłosić wniosek o wyłączenie siebie lub wykluczenie innego członka Rady z dyskusji i oceny danej operacji, jeśli ma on przekonanie o tym, że sam lub dany członek Rady nie będzie obiektywny w tej dyskusji i ocenie. Przewodniczący poddaje pod głosowanie Rady taki wniosek. Nie można w ten sposób wykluczyć z dyskusji i głosowania nad daną operacją więcej niż połowy członków Rady Programowej.

Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i od 1-5 członków wybieranych i odwoływanych przez Radę Fundacji. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- kontrola bieżącej działalności Fundacji;
- ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu poprzez Radę Fundacji,
- występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania,
- dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Fundacji zgodnie z przepisami o rachunkowości.

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady Programowej

Członkowie Rady Programowej posiadają doświadczenie w zakresie rozwoju obszarów wiejskich wynikające z ich pracy zawodowej (samorządowcy), czy też działalności społecznej. Uczestniczyli również w szkoleniach dotyczących rozwoju obszarów

wiejskich, tak w Schemacie I, jak i podczas przygotowania LSR. Trzech z członków Rady władą językiem angielskim w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się, a dwóch innych władą językiem niemiecki, co potwierdzają załączone do wniosku o wybór LG stosowne oświadczenia. Ośmiu Członków Rady Programowej legitymuje się doświadczeniem w realizacji operacji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Wysoki poziom merytoryczny członków Rady Programowej gwarantuje efektywność i skuteczność realizowanych procesów i projektów w ramach LSR.

1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD albo jej partnerów w realizacji operacji

LGD Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca” posiada doświadczenie w realizacji podejścia LEADER do rozwoju obszarów wiejskich ponieważ realizowała projekty w ramach Schematu I i II Pilotażowego Programu Leader +, co zostało szeroko opisane w podrozdziale 1.2. niniejszego dokumentu.

Tab. 7 Doświadczenie członków LGD w realizacji podejścia Leader

Nazwa członka /partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródło finansowania/ Program
Gmina Zbójna	"Modernizacja drogi Nr 339 Pianki - Tabor na odcinku od km 0+000 do km 3+167" PL 0000.02.06/0019.,	2000-2004	Pianki-Tabor	Ogólna wartość projektu 444.340,22 zł.	PHARE ESC 2000
Gmina Zbójna	Projekt: "Przebudowa drogi Gontarze - Ruda Osowiecka od km 0+0100 do km 1+656,44".	2002-2003	Gontarze-Ruda Osowiecka	Ogólna wartość projektu 304.009,26 zł.	SAPARD działanie 3.
Gmina Zbójna	- Nr projektu C-66-0036 "Budowa Drogi gminnej Morgowniki - Jurki" na odcinku od km 0+000 do km 2+560".	2001-2002	Morgowniki-Jurki	Ogólna wartość projektu 494.942 zł.	PAOW
Gmina Zbójna	„ (zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego) Nr 70013-0 POL. w Urzędzie Gminy Zbójna (dostosowanie administracji gminnej do integracji z UE) w latach 2002-2004.,,	2002-2004	Urząd Gminy Zbójna	Ogólna wartość projektu 220.826,85 zł.	Program Rozwoju Instytucjonalnego
Gmina Zbójna	PAOW Komponent B2. Oświata Nr B2-65-0100 - remont ciągów komunikacyjnych w Gimnazjum w	2004r.	Gimnazjum w Zbójnej	Ogólna wartość projektu 37.514.66 zł.	PAOW Komponent B2

	Zbójnej w roku 2004,				
Gmina Zbójna	PAOW Komponent B2. Oświata Nr B2-65- 0101 remont świetlicy w Gimnazjum w Zbójnej w roku 2004.	2004r	Gimnazjum w Zbójnej	Ogólna wartość projektu 15.311,79 zł.	PAOW Komponent B2
Gmina Zbójna	PAOW Komponent B2 Oświata Nr B2-65- 0102 wyposażenie świetlicy w Gimnazjum w Zbójnej w roku 2004,	2004r	Gimnazjum w Zbójnej	Ogólna wartość projektu 24.668,40 zł.	PAOW Komponent B2
Gmina Zbójna	INTERREG III C "Europejska sieć wiosek agroturystycznych" Nr 1 S0070J (promocja, konferencje, wizyty studyjne)	2004-2006.	Gmina Zbójna	Ogólna wartość projektu 32.000 EURO.	INTERREG III C
Gmina Zbójna	STRUDER 2 PL 9609/03/15/L001 wodociąg w miejscowości Dobrylas w latach 1999-2000,	1999-2000	Dobrylas	Ogólna wartość projektu 89.247 EURO.	STRUDER 2 PL
Gmina Zbójna	W 34 gospodarstwach rolnych wybudowano zbiorniki na gnojowicę	2000-2002.	Gmina Zbójna	dotacja 10 tys. dol. na każde gospodarstw o.	Program Ochrony Środowiska na Terenach Wiejskich - środki: Unia Europejska, Bank Światowy, NFOŚ,GEF, i NEFCO.
Gmina Zbójna	Projekt: „Rozśpiewane Kurpie, czyli ocalić od zapomnienia ... – ochrona tożsamości kulturowej Gminy Zbójna”	2004 -2006.	Gmina Zbójna	Ogólna wartość projektu to 175.855,91 zł przy udziale środków pomocowych w wysokości 156.974,00zł, tj.80%.	SPO ROLNICTWO – Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.
Gmina Mały Płock	Wykonanie wodociągu i przyłączy wodociągowych wodociągu	1996 r.	Gmina Mały Płock	54 414,86 EURO	Budżet Gminy/Phare Struder

	Rogienice – Mały Płock				
Gmina Mały Płock	Budowa wodociągu wiejskiego w miejscowościach Budy Żelazne, Józefowo	2002 r.	Gmina Mały Płock	201 177,56 PLN	Budżet Gminy/Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Mały Płock	Budowa wodociągu wiejskiego Popki – Włodki – Chłudnie – Wałki – Śmiarowo	2005 r.	Gmina Mały Płock	727 656,51	Budżet Gminy/Sapard
Gmina Mały Płock	Remont Zabytkowego „Dworku”	2006 r.	Mały Płock	799 257,75	SPO ROLNICTWO – Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.
Gmina Grabowo	Przebudowa drogi gminnej	2003r.	Pasichy – Grądy Możdżenie	318974,09	SAPARD
Gmina Grabowo	Budowa wodociągu z przyłączami	2004r.	Łubiane, Żebrki, Surały, Kownacin, Wojsławy	381817,73	SAPARD
Gmina Grabowo	Budowa wodociągu z przyłączami	2004r.	Kamińskie, Pasichy, Grądy Michały, Grądy Możdżenie	568144,32	SAPARD
Gmina Grabowo	Budowa kanalizacji z przyłączami	2004r.	Grabowo	219628,20	SAPARD
Gmina Grabowo	Przebudowa drogi gminnej Łubiane – Żebrki	2004r.	Łubiane – Żebrki	419583,74	Kontrakt Wojewódzki
Gmina Grabowo	Modernizacja SUW Grabowo i budowa wodociągu	2005r.	Grabowo, Wiszowate, Skroda Wielka, Konopki Białystok, Konopki Monety	1016979,60	ZPORR
Gmina Turośl	„Strój kurpiowski wizytówka regionu i ochrona dziedzictwa kulturowego”	2005÷2006	Turośl	24 963,14 zł.	SPO ROLNICTWO – Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.
Gmina Turośl	„Przebudowa drogi gminnej Cieloszka	2006	Cieloszka, Krusza	706 038,59 zł.	Zintegrowany

	– Krusza nr 104433B w km 0+000÷3+457”				Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 - 2006
Gmina Turośl	„Odnowa centrum parkowego w Turośli wraz z infrastrukturą towarzyszącą”	2007	Turośl	551 738,12 zł.	SPO ROLNICTWO – Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.
Gmina Kolno	Przebudowa drogi gminnej Nr 104378B Lachowo – Kielcze Kopki – Filipki Małe na odcinku 1972 m,	2004 r.	Lachowo – Kielcze Kopki – Filipki Małe	wartość projektu 628 060,87 zł, kwota dotacji 275 420 zł	program SAPARD Działanie 3: Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich, Schemat 3.4: Drogi gminne i powiatowe na obszarach wiejskich
Gmina Kolno	Przebudowa drogi gminnej Nr 104392B Niksowizna – Gietki o długości odcinka 1793 m,	2004 r.	Niksowizna – Gietki	wartość projektu 502 024,27 zł, kwota dotacji 220 149 zł,	program SAPARD Działanie 3: Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich, Schemat 3.4: Drogi gminne i powiatowe na obszarach wiejskich
Gmina Kolno	Rozbudowa sieci wodociągowej „KUMELSK” o dł. 15 934 m, wraz z budową 69 przyłączy domowych we wsiach: Kielcze Kopki, Danowo, Żebry i Górskie	2004 r.	Kumelsk, Kielcze Kopki, Danowo, Żebry i Górskie	wartość projektu 1 449 796,50 zł kwota dotacji 666 906 zł	Program SAPARD, Działanie 3: Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich – Schemat 3.1: Zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę wraz z uzdatnianiem.
Gmina Kolno	Remont Budynku Szkoły Podstawowej w Czerwonem	2004 r.	Szkoła Podstawowa w Czerwonem	wartość projektu 67 991,55 zł, kwota dotacji 27 876 zł	Projekt został współfinansowany przez Bank Światowy w ramach: PAOW

Źródło: Opracowanie własne

2. Definicja obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD

Obszarem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Kraina Mlekiem Płynąca” jest obszar 7 gmin znajdujących się na terenie Województwa Podlaskiego. Są to gminy:

- Grabowo – gmina wiejska,
- Kolno – gmina wiejska,
- Mały Płock – gmina wiejska,
- Nowogród – gmina miejsko – wiejska,
- Stawiski – gmina miejsko – wiejska,
- Turośl – gmina wiejska,
- Zbójna – gmina wiejska,

Ważnym aspektem wyboru konkretnej konfiguracji geograficznej obszaru LGD był zakres działalności podmiotów gospodarczych oraz instytucji wspierających rozwój lokalny. Chodziło o to, że zakres oddziaływania lokalnych przedsięwzięć rozwojowych wykraczał poza granice administracyjne powiatów i koniecznym - ale i oczywistym - stało się włącznie w skład LGD podmiotów z przyległych do granic powiatu kolneńskiego – gmin Zbójna i Nowogród. Jak również zaangażowanie w skład LGD instytucji działających poza jego obszarem, a mających wpływ na jakość i intensywność procesów rozwojowych zachodzących w gospodarce LGD.

2.2. Uwarunkowania przestrzenne (mapa), geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

2.2.1. Uwarunkowania przestrzenne

2.2.1.1. Położenie geograficzne

Obszar LGD znajduje się w zachodniej części Województwa Podlaskiego i graniczy od zachodu i północy z Województwem Warmińsko – Mazurskim. Od południa sąsiaduje z gminami Miastkowo, Łomża, Piątnica i Jedwabne. Od wschodu zaś z gminami Przytuły, Wąsosz i Szczuczyn. Obszar LGD wchodzi w skład NTS III Łomżyński. Pięć spośród tworzących go gmin znajduje się na terenie Powiatu Kolneńskiego, a dwie (Zbójna i Nowogród) znajdują się na terenie Powiatu Łomżyńskiego.

Całość obszaru położona jest na terenie „Zielonych Płuc Polski” oraz Obszarze Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi.

Rys. 1 Lokalizacja obszaru LGD

2.2.1.2. Podział terytorialny (powierzchnia i sieć osadnicza)

Obszar LGD to 1 050 km², łącznie 197 sołectwa, 216 miejscowości, w tym trzy ośrodki miejskie – Kolno, Nowogród i Stawiski. Dokładne dane na temat sieci osadniczej w rozbiciu na poszczególne gminy przedstawia poniższa tabela:

Tab. 8 Sieć osadnicza na obszarze LGD

Gmina	Powierzchnia	Powierzchnia	Sołectwa	Miejscowości (z miastami)	Miejscowości wiejskie
	[ha]	[km ²]	[jed.]	[jed.]	[jed.]
Grabowo	12 848	129	34	38	38
Kolno	28 213	282	45	46	45
Mały Płock	14 006	140	27	26	26
Stawiski	16 555	165	36	40	39
Turośl	19 843	199	21	23	23
Nowogród	10 098	101	15	17	16
Zbójna	18 577	186	19	26	26
Razem	91 927	920	152	170	168

Źródło: Bank danych regionalnych GUS

2.2.1.3. Ukształtowanie powierzchni

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski obszar LGD położony jest na granicy dwóch prowincji: Wysoczyzny Podlasko-Białoruskiej i Nizin Środkowopolskich. Na obszar LGD składają się Wysoczyzna Kolneńska, wchodząca w skład Niziny Północno-Podlaskiej oraz Dolina Dolnej Narwi, Międzyrzecze Łomżyńskie i Równina Kurpiowska, stanowiące część Niziny Północno – Mazowieckiej.

Równina Kurpiowska – obejmuje południową część rozległego sandru na przedpolu Pojezierza Mazurskiego. Monotonie równinnego krajobrazu urozmaicają wzgórza wydmy osiągające często znaczne wysokości względne przekraczające 10 m. Skupiają się one głównie w międzyrzeczach Pisy, Szkwy i Rozogi, gdzie teren wznosi się od 100 do 150 m n.p.m. opadając łagodnie w kierunku południowym. Rzeki płyną szerokimi, płaskimi dolinami obecnie już zmeliorowanymi. Naturalny charakter zachowała tylko rzeka Pisa z licznymi zakolami i starorzeczami.

Międzyrzecze Łomżyńskie znajduje się między dolinami Narwi i Bugu. Są to tereny przeważnie niskie i płaskie. W pobliżu doliny Narwi rozciągają się wydmy śródlądowe.

Dolina rzeki Narew charakteryzuje się rzeźbą równinną, miejscami podmokłą i zabagnioną. Obszar Doliny Dolnej Narwi jest wyraźnie zaakcentowany w krajobrazie Niziny Północnomazowieckiej. Dolina odznacza się szerokim tarasem zalewowym i pełnym wylesieniem.

Dominującą jednostką morfologiczną Wysoczyzny Kolneńskiej jest wysoczyzna morenowa falista. Kulminacje terenu stanowią pagórki i wzgórza kemów, moren martwych lodów oraz moren czołowych względnych od około 5 do 20 m. Poza wzgórzami i pagórkami wysoczną urozmaicają liczne formy dolinowe i są to dolinki denudacyjne i fluwialno-denudacyjne oraz doliny rzeczne.

2.2.2. Uwarunkowania przyrodnicze

2.2.2.1. Klimat,

Według podziału Polski na dzielnice rolniczo – klimatyczne (wg R. Gumińskiego) obszar LGD położony jest w północnej części klimatycznej dzielnicy wschodniej (podlaskiej). Dzielnicą ta jest znacznie chłodniejsza od sąsiadującej z nią od zachodu dzielnicy środkowej. Okres wegetacyjny, rozumiany jako utrzymywanie się średnio – dobowej temperatury na poziomie powyżej 5°C trwa 190 – 210 dni i jest dość krótki w

porównaniu z innymi dzielnicami Polski. Rozpoczyna się w drugiej pentadzie kwietnia, a kończy się w ostatniej pentadzie października.

Lato trwa od 80 do 90 dni (temperatury powyżej 15°C), natomiast zima od 100 do 110 dni (temperatura średnio – dobowo poniżej 0°C).

Obok temperatury, wilgotność względna stanowi bardzo ważny element meteorologiczny z punktu widzenia bioklimatycznego. Średnia roczna wilgotność względna na opisywanym terenie wynosi 82%. Najwyższą wilgotnością względną powietrza charakteryzują się tereny obniżen dolinnych.

Obszar LGD otrzymuje w ciągu roku około 580 mm opadu. Na okres wegetacyjny (miesiące kwiecień – wrzesień) przypada około 380 mm, co stanowi około 60% sumy rocznej. Opad nie jest równomiernie rozłożony w ciągu roku. Największe sumy notuje się latem z maksimum w lipcu najniższe w lutym.

Przeważającymi wiatrami są wiatry wiejące z kierunku południowo – zachodniego. W poszczególnych porach roku występują zmiany w układzie wiatrów, jednak nie wykazują większych odchyśleń od układu średniego rocznego. Latem, jesienią i zimą dominują wiatry z kierunku południowo-zachodniego. Średnia prędkość wiatru na obszarze LGD waha się od 2,5 do 4m/sek. Największe prędkości wiatrów występują w okresie zimy, zaś najmniejsze w miesiącach letnich.

2.2.2.2. Gleby (klasy bonitacyjne),

Zróznicowanie typów i gatunków gleb na terenie LGD jest dość duże. Przyczyną tego stanu jest głównie różny skład mechaniczny oraz stosunki wodne gleb.

Na części obszaru LGD położonej wysoczyźnie dominują gleby bielcowe i brunatne oraz czarne ziemie. W dolinach i zagłębieniach występują gleby torfowe, torfowo – mułowe, mady oraz mursze.

Wśród gleb brunatnych i bielcowych najsłabszymi są piaski słabo gliniaste, miejscami z domieszką żwirów. Występują one w północno – zachodniej, północno – wschodniej oraz południowej części obszaru. Są to gleby orne słabe, przepuszczalne, zbyt suche.

Piaski podścielone gliną lub pyłem posiadają większe wartości użytkowe. Są to gleby średnie i słabe – IV – V klasy bonitacyjnej gruntów ornych, stanowiące kompleksy gleb żytnio-ziemniaczanych. Duży obszar na terenie powiatu kolneńskiego zajmują gleby zbielcowane i brunatne wytworzone na glinach. Są to gleby III – IV klasy bonitacyjnej gruntów ornych.

Wśród czarnych ziem występują piaski gliniaste lekkie i gleby wytworzone z glin. Piaski gliniaste lekkie zajmują przeważnie tereny znajdujące się w obniżeniach. Są to gleby IV klasy gruntów ornych. Gleby wytworzone z gliny zwałowej zalegają po obu stronach doliny rzeki Łabny. Posiadają one dość wysokie wartości użytkowe III klasy użytków rolnych.

Wśród gleb brunatnych i bielcowych najsłabszymi są piaski słabo gliniaste, miejscami z domieszką żwirów. Występują one w północno – zachodniej, północno – wschodniej oraz południowej części obszaru miasta. Są to gleby orne słabe, przepuszczalne, zbyt suche. Piaski podścielone gliną lub pyłem posiadają większe wartości użytkowe. Są to gleby średnie i słabe – IV – V klasy bonitacyjnej gruntów ornych, stanowiące kompleksy gleb żytnio – ziemniaczanych.

Na części terenu LGD wchodzącym w skład powiatu łomżyńskiego (Zbójna i Nowogród) największą wartość rolniczą posiadają gleby zakwalifikowane do 2 – go kompleksu przydatności rolniczej (pszennego dobrego). Występują one w postaci pojedynczych, izolowanych płatów, głównie w rejonie wsi Mątwica i na północ od Jankowa Młodzianowa w Gminie Nowogród. Są to głównie gleby brunatne, zwięzłe o właściwych stosunkach wodno – powietrznych.

2.2.2.3. Bogactwa naturalne,

Na terenie LGD występują niewielkie złoża kruszywa naturalnego:

- Karwowo – Wysokie o zasobach zarejestrowanych 266 tys. ton (nie eksploatowane).
- Cedry II o zasobach zarejestrowanych 158 tys. ton (złoże eksploatowane od 1993 roku).
- Cedry III o zasobach zarejestrowanych na 36,8 tys. ton (złoże eksploatowane od 1999 r.).
- W okolicach Barzykowa występują niewielkie złoża kredy jeziornej plejstoceniowej w zasobach bilansowych kat. C₁ – 58,2 tys. ton, zostały wyeksploatowane.

W miejscowości Mątwica eksploatowane są iły warwowe. Bilansowe zasoby części eksploatowanej w 1992 roku wynosiły 33,4 tys. ton, zasoby szacunkowe – 64,8 tys. ton. Zasoby bilansowe w złożu nie eksploatowanym, wynoszą w kategorii Ci 381 tys. m³, w kat. B 1290 tys. m³. Surowiec używany jest do produkcji cegły pełnej i kratówki. Istnieje możliwość rozszerzenia eksploatacji na część złoża objętą zasobami szacunkowymi.

Na południowej części obszaru LGD udokumentowane zostały złoża torfu. Są to torfowiska typu niskiego, a torf może być przydatny na potrzeby rolnictwa. W trzech rejonach torfom towarzyszą gytie.

2.2.2.4. Lesistość,

Lasy i grunty leśne na terenie LGD wg danych na 2007r. zajmują powierzchnię 30 898,1 ha, w tym 16 754,4 ha to lasy prywatne.

Dominują tu lasy na siedliskach boru świeżego, boru mieszanego świeżego oraz lasu mieszanego, ze zdecydowaną przewagą sosny w różnych klasach wieku.

Siedliska wilgotne występują głównie w dnach dolin i zagłębień. Dominują drzewostany olszowe i brzoźowe w różnym wieku. Są to lasy wilgotne i olsy, niekorzystne dla rekreacji – zbyt wilgotne i niedostępne.

2.2.2.5. Zasoby wodne,

Obszar LGD położony jest na obszarze zlewni rzeki Narwi, która jest prawobrzeżnym dopływem Wisły. Głównym dopływem Narwi na charakteryzowanym terenie jest rzeka Pisa, mająca ujście do Narwi, powyżej mostu drogowego w Nowogrodzie. Płyne ona z kierunku północnego i na całym odcinku bardzo silnie meandruje, co należy tłumaczyć bardzo małym spadkiem w profilu podłużnym.

Pisa posiada charakter rzeki nizinnej z licznymi meandrami i starorzeczami. Rzeka rozcina sandr kurpiowski, silnie meandrując po rozległym tarasie zalewowym. Główne dopływy na terenie powiatu Kolneńskiego to: Rybnica, Rudna, Wincenta, Skroda wraz z dopływem Łabną. Rzeka przyjmuje również szereg rowów, z których najważniejszy jest Kanał Turoślański (prawobrzeżny dopływ). Pisa jest odbiornikiem ścieków komunalnych i przemysłowych z Pisz oraz spływów zanieczyszczeń z terenów wykorzystywanych rolniczo i turystycznie.

Rzeka Skroda ma długość 52,5 km. Zlewnia obejmuje powierzchnię 430 km². Odcinek rzeki o długości 10 km jest uregulowany. Usytuowano tu 5 jazów koźlowych żelbetowych. Średnia szerokość rzeki wynosi ok. 4,5 m, a przy ujściu do Pisy - ok. 3,1 m. Średnia głębokość waha się od 0,4 do 0,7 m.

Rzeka Łabno tnie obszar miasta Kolno z północnego-wschodu na południowy-zachód. Długość rzeki w granicach miasta wynosi około 1,5 km, a średni jej spadek około 0,5%. Szerokość koryta Łabny mieści się w granicach od 3,0 do 6,0 m, jego głębokość od 1,0 do 1-5 m, zlewnia rzeki w obrębie miasta Kolno wynosi 60 km², a miarodajny przepływ wody w rzece wynosi 0,233 m³/sek.

Jakość wód rzecznych jest zróżnicowana. Zanieczyszczenia wód powierzchniowych pochodzą głównie komunalnych zanieczyszczeń komunalnych i bytowych pochodzących z zanieczyszczeń wytworzonych przez mieszkańców.

Badanie rzeki Narew wykazały jakość wód w klasie I i II czystości.

Wody rz. Pisy sklasyfikowane są w II i III klasie czystości i stale ulegają poprawie. Badania wykonane w m. Morgowniki (poza terenem powiatu) wykazały w 1999 roku III klasę czystości z uwagi na wskaźnik mikrobiologiczny „miano coli” i dobrą jakość wód pod względem zanieczyszczeń fizykochemicznych, wskaźniki tych zanieczyszczeń mieszczą się w II klasie czystości.

Wody rzeki Łabny były dotychczas znacznie zanieczyszczone i klasyfikowane są jako NON (nie odpowiadające normatywom) oraz w III klasie czystości. Taki stan rzeczy wynikał przede wszystkim z braku miejskiej oczyszczalni ścieków, gdzie ścieki komunalne gromadzone w szczelnych zbiornikach, były odprowadzane bezpośrednio do rzeki. Obecnie w m. Kolno została uruchomiona nowa oczyszczalnia ścieków, stąd stan czystości wody w rzece Łabno będzie ulegał systematycznej poprawie gdyż ścieki bytowo gospodarcze nie są już bezpośrednio wprowadzane do rzeki.

2.2.2.6. Zanieczyszczenie środowiska (rodzaje i skala),

Zanieczyszczenia wód

Wody powierzchniowe

Rzeka Łabno należy do większych dopływów Skrody. Jest dopływem prawostronnym, V – rzędu. Jej długość wynosi 12,7 km, a powierzchnia zlewni równa jest 60,84 km². Średnia szerokość rzeki wynosi 1,3 m. Łabna jest rzeką w całości uregulowaną. Jest ona odbiornikiem ścieków z m. Kolna.

Stan czystości Łabny po przyjęciu zanieczyszczeń z Kolna nie odpowiadał zakładanej, docelowej III klasie czystości wód, natomiast górny odcinek oceniony został nawet jako II – klasowy. Jakość wód Łabny pogarsza się drastycznie w kierunku do wód pozaklasowych, po przyjęciu ścieków z leżącego nad nią Kolna.

Rzeka Narew wg danych pomiaru w miejscowości Czarnocin, posiada wody pozaklasowe. W dalszym biegu rzeki następuje stopniowa poprawa stanu czystości i na wysokości miejscowości Szablak osiąga III klasę stanu czystości.

Rzeka Pisa na odcinku do ujścia rzeki Skrody (punkt pomiarowy Dobrylas), posiada wody II klasy czystości. Odcinek poniżej ujścia Skrody przybiera III klasę czystości.

Rzeka Skroda, poniżej ujścia rzeki Łabno, stanowiącej odbiornik ścieków z Kolna, jest stale pozaklasowa.

Rzeka Cetna jest odbiornikiem ścieków ze Zbiorczej Szkoły Gminnej w Małym Płocku. Ze względu na niewielką ilość ścieków oraz ich częściowe oczyszczenie, wody tej rzeki są stosunkowo czyste.

Również stosunkowo czyste są wody pozostałych drobnych cieków. Ze względu na rolniczy charakter powiatu brak jest większych źródeł zanieczyszczeń wód¹.

Trudnym do zmierzenia źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych są niekontrolowane spływy powierzchniowe z obszarów rolnych, w tym chemizowanych i nawożonych. Pomimo, że ilość wywożonej na użytki rolne gnojowicy w ostatnich latach znacznie zmalała (ze względu na spadek pogłowia zwierząt), stanowi ona nadal lokalną uciążliwość dla środowiska. Zmalała również, głównie ze względów ekonomicznych, ilość zużywanych nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Czynniki te wpływają na zmniejszenie niekorzystnego wpływu rolnictwa na stan czystości wód.

Ścieki z gospodarstw rolnych w większości gromadzone są w zbiornikach, często nieuszczelnionych, z których zanieczyszczenia przedostają się do wód powierzchniowych lub do ziemi.

Wody gruntowe

Zanieczyszczenie wód gruntowych obserwuje się głównie w pobliżu zakładów przemysłowych, składów przemysłowych i składowisk komunalnych lub przemysłowych, stacji paliw etc. Rzadko obserwowana jest podwyższona zawartość związków azotu, a jeszcze rzadziej metali ciężkich, w wodach wglębnych (tj. wodach podziemnych, które występują pod nieprzepuszczalnymi utworami geologicznymi, posiadającymi dobrą lub średnią izolację przed zanieczyszczeniami). Obecność tych substancji wynika z naturalnych warunków geologicznych warstw wodonośnych.

Zagrożeniem dla wód gruntowych są również funkcjonujące składowiska odpadów na terenie LGD.

Wody podziemne

Zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią m.in.:

- nieposiadające wymaganych zabezpieczeń składowiska odpadów komunalnych lub przemysłowych i niezarejestrowane składowiska odpadów,
- nieposiadające wymaganych zabezpieczeń stacje paliw, magazyny produktów ropopochodnych oraz innych substancji chemicznych,
- szlaki komunikacyjne: drogi, parkingi i place postojowe samochodów,
- ферmy zwierząt,
- intensywne nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin, rolnicze wykorzystywanie ścieków,
- grzebowniki padłych zwierząt,
- ścieki (surowe lub niedostatecznie oczyszczone) wprowadzane do gleby.

Zanieczyszczenia powietrza

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ: wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu.

¹ Przedstawiony stan dotyczy roku 2002 r.

Obszar LGD znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza (około 36%). Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych w Polsce i Europie. Od strony zachodniej obszar LGD sąsiaduje z – bardziej uprzemysłowionymi – województwami mazowieckim i warmińsko – mazurskim. Napływ mas powietrza z zachodu ma największe znaczenie dla wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza i ładunków wnoszonych z opadami do podłoża w regionie kolneńskim.

Emisja

Na emisję całkowitą zanieczyszczeń powietrza składa się emisja ze źródeł stacjonarnych pochodząca z energetyki zawodowej, energetyki przemysłowej, technologii przemysłowych i innych źródeł stacjonarnych (kotłownie lokalne, paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, rolnictwo i inne) oraz ze źródeł mobilnych.

Rozkład wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza na danym obszarze jest ściśle uzależniony od stopnia jego uprzemysłowienia oraz rodzaju stosowanych paliw. Znaczącą rolę w kształtowaniu lokalnego poziomu stężeń ma również rozwój motoryzacji, który zwiększa narażenie ludności na zanieczyszczenie tlenkami azotu oraz pylenie wtórne.

Rozkład wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza na obszarze LGD jest niewielki gdyż stopień uprzemysłowienia regionu jest niewielki.

2.2.3. Uwarunkowania kulturowe

2.2.3.1. Dziedzictwo kurpiowskie

Zasoby dziedzictwa kulturowego jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru LGD stanowią istotny element tożsamości świadczący o ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej. Cechy przestrzeni kulturowej obszaru LGD to dobrze zachowany region etnograficzny Kurpiowszczyzny, z jej architekturą, tradycjami i zwyczajami, jak również pomniki dziedzictwa kulturowego oraz obiekty o szczególnej wartości dla społeczności lokalnych.

Mianem Kurpiów określa się zarówno region kurpiowski, jak i zamieszkujących w nim ludzi. Region kurpiowski to tereny Puszczy Zielonej, położone pomiędzy rzeką Narwią a byłymi Prusami Wschodnimi. Osadnictwo na terenie Puszczy zaczęło się dopiero w XVI w. Kurpie przez długi czas zajmowali się gospodarką leśną i zajęciami z tym związanymi. Byli znakomitymi bartnikami i myśliwymi. Już w XIX w. mieszkańcy Puszczy Zielonej byli określani przez sąsiadów jako Kurpie. Nazwa ta pochodziła od rodzaju noszonego przez nich obuwia, zwanego "kurpiami". Nazwa ta pojawiła się w XVIII wieku i używali jej sąsiedzi. Sami mieszkańcy Puszczy wolli nazywać siebie „Puszczakami” i chociaż słowo "Kurp" miało niegdyś wydźwięk pejoratywny (oznaczało ubóstwo i niski status społeczny), zostało przyjęte przez mieszkańców tego regionu jako określenie własnej tożsamości etnicznej.

Kurpie od samego początku osadnictwa posiadali specyficzne prawa. Mianowicie nie będąc ani szlachtą ani chłopami, rządili się własnym prawem i podlegali jedynie królowi polskiemu.

Peryferyjność położenia w stosunku do innych części kraju, zamieszkiwanie sąsiednich terenów przez obcych kulturowo mieszkańców: szlachtę i chłopów po polskiej stronie, a mazurskich protestantów po pruskiej, a także niedostępność terenów puszczańskich spowodowały wykształcenie przez Kurpiów bogatej i niepowtarzalnej kultury,

wyrażającej się w mowie, śpiewie, tańcach, obyczajach, wyrobach ludowych, budownictwie

Kurpie stanowią pod względem sztuki ludowej teren wyjątkowo ciekawy i wyraźnie odcinający się od sąsiednich krain. Kurpie jako region słyną z kilku specyficznych tylko dla tego regionu wytworów kulturalnych. Najślawniejsze z nich to wyroby z bursztynu powstające tutaj od początku XVII wieku, inne to kurpiowskie wycinanki, rzeźby i palmy wielkanocne. Wycinanki robiły tylko i wyłącznie kobiety. Przedstawiają one rozmaite figury, smoki, kwiaty i różnych dziwacznych zwierząt. Kiedyś wycinanki te służyły do ozdabiania kurpiowskich chat, teraz są one ciekawymi pamiątkami z tego regionu. Tradycyjne wzornictwo to takie wycinanki jak Leluja, Koła-gwiazdy, Koguty, Wstęgi, czy Zielka.

Z innych elementów sztuki ludowej dużą rolę odgrywało dawniej na Kurpiach zdobnictwo w drzewie (słynne kurpiowskie "świętki", zwane tu "osóbkami", "figurkami" lub "wierzbanami", spotykane jeszcze gdzieś przy puszczańskich drogach), plecionkarstwo z korzeni i wyroby ceramiczne.

Domy kurpiowskie były wyłącznie drewniane, dwuspadowe, pokryte słomą. Na szczytach domów umieszczany był krzyżyk lub chorągiewka. Okna z 6 szyb, miały ornamentowe górne belki. Okiennice malowane zwykle były na niebiesko, zdobione w kwiaty. Podobnie zdobione były drzwi. Plan domy był następujący: sień, alkierz, izba, komora. Wnętrze było ubogie, podłoga była z desek nie bielonych, ściany były bielone, sprzęty własnej roboty lub sąsiadów. Małe a nawet niektóre średnie gospodarstwa starały prowadzić działalność samowystarczalną.

Życie puszczańskie wywarło wpływ na kulturę jej mieszkańców. W rzeźbie, wycinankach, w haftach pojawiają się motywy roślinne i zwierzęce, a charakterystyczne tańce kurpiowskie to m.in. konik, żuraw, wilczek, zajaczek. Znalazło to także swój wyraz w pieśniach leśnych, długich, powolnych, wykonywanych mocnym, wysiłonym (gardłowym) głosem. Taki sposób śpiewu, typowy dla kultur leśnych, spotykany jest w analogicznych gatunkach pieśniowych na Litwie, Białorusi i Ukrainie.

2.2.3.2. Obiekty dziedzictwa kulturowego

W grupie obiektów i pomników dziedzictwa kulturowego przeważają obiekty architektoniczne budownictwa ludowego i sakralnego (kościół, kapliczki, cmentarze) oraz stanowiska archeologiczne.

Obiektem szczególnego znaczenia kulturowego na obszarze LGD jest Skansen Kurpiowski im. Adama Chętnika w Nowogrodzie. Jest on jednym z dwóch najstarszych muzeów budownictwa ludowego w Polsce. Jego twórcą był Adam Chętnik – działacz społeczny i etnograf. Skansen istnieje od 19 czerwca 1927 roku, kiedy to zajmował powierzchnię 1/3 hektara. Na tak niewielkim obszarze znajdowało się przeszło 3 tysiące eksponatów z zakresu historii, etnografii i przyrody pochodzących z terenu Kurpiowskiej Puszczy Zielonej.

W czasie II wojny światowej zniszczony został Nowogród, a wraz z nim skansen. Odbudowę skansenu rozpoczęto pod koniec lat 50 – tych. Obecnie zajmuje on obszar 4,5ha, na którym znajduje się 20 zabytkowych budynków przeniesionych z zagród chłopskich, dwór szlachecki oraz kilkadziesiąt obiektów tzw. małej architektury tj. bramki, kapliczki, studnie itd.

Ekspozycja plenerowa obejmuje dwa działy: bartniczo – pszczelarski oraz rolniczy. Pierwszy z nich znajduje się w najstarszej części Skansenu, gdzie m.in. znajdują się odrzynki drzew bartniczych, a także ule i altana widokowa ze znamionami bartników kurpiowskich. Dział rolniczy tworzą cztery zagrody chłopskie oraz obiekty przemysłu

wiejskiego (wiatrak, młyn wodny, kuźnia i olejarnia) usytuowane w nadrzecznej części muzeum.

Cykliczne imprezy na terenie Nowogrodu:

- Rozmaiłości Skansenowskie (pierwsza niedziela czerwca) – prezentacja rzemiosła ludowego i artystycznego (garncarstwo, rzeźbiarstwo, plecionkarstwo, obróbka bursztynu, tkactwo).
- Niedziela na Świętego Rocha (koniec sierpnia) - występy zespołów ludowych, targi sztuki ludowej, pokaz umiejętności garncarzy, bursztyniarzy, kowali oraz pokaz tkactwa.
- Noc Świętojańska "A na Jana, a na Jana" (ostatnia sobota czerwca) – widowisko słowno – muzyczne według zwyczaju słowiańskiego. W programie: konkurs plecienia wianków, taniec przy ognisku, przemarsz wzdłuż rzeki Narew, puszczanie wianków na wodę.
- Ogólnopolskie Dni Kultury Kurpiowskiej (ostatnia niedziela czerwca) – przegląd Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych, występy zespołów zagranicznych.

Na obszarze LGD znajduje się wiele obiektów zabytkowych, w tym obiekty budownictwa ludowego, obiekty architektoniczne i stanowiska archeologiczne.

Ciekawym miejscem jest działająca na terenie Turośli Izba Regionalna usytuowana w zabytkowym wiatraku, gromadząca około 500 eksponatów przedstawiających historię i życie Kurpiów. Szczególną atrakcją są również cyklicznie odbywające się imprezy kulturalne, takie jak "Turoślańskie Prezentacje Kulturalne" (druga niedziela lipca), czy "Kartoflisko" (druga niedziela września). Corocznie od 15 lat, młodzież ze wszystkich szkół gminy Turośl, bierze udział w ogłaszanym przez GOK konkursie "Wiem wszystko o Kurpiowszczyźnie". W okresie Świąt Wielkanocnych wypłatane są słynne kurpiowskie palmy niesione w kwietną niedzielę w procesji i farbowane woskiem i naturalnymi barwnikami pisanki. W okresie Bożego Narodzenia wszyscy chętni spotykają się w GOK aby nauczyć się ról i przygotować kostiumy kolędników, którzy tuż po świętach idą po wsi "Z Herodem" i "Z Gwiazdą".

2.2.4. Uwarunkowania historyczne

Badania archeologiczne wykazują, iż jeszcze przed powstaniem państwa polskiego na obszarze działania LGD w widłach rzek Narwi i Pisy istniał gród. Potwierdzają to znaleziska w postaci toporów bojowych, grotów, czy ościeni na ryby datowane na ten właśnie okres. Najprawdopodobniej gród stał w tym miejscu od X do XII wieku, a następnie został przeniesiony na drugą stronę Narwi i może właśnie od nowej jego lokalizacji pochodzi nazwa Nowogród. Wykopaliska archeologiczne na wzgórzu Ziemowita ukazały zarys fundamentów z czasów Kazimierza Wielkiego oraz pozostałości gotyckiego budynku wzniesionego na planie kwadratu. W 1320 roku Nowogród otrzymał pieczęć, w 1409 roku książę Janusz Mazowiecki pobudował tu kościół, a w 1434 roku książę Bolesław Mazowiecki potwierdził przywileje i prawa miejskie Nowogrodu. Prawa te zostały utracone w 1869 roku, a z odzyskaniem przez Polskę niepodległości, przywrócone.

Sieć osadnictwa na terenie LGD zaczęła formować się na przełomie XIV i XV wieku i stopniowo zagęszczała się. Głównie na terenie zajmowanych przez drobną szlachtę. Rozdrabnianie majątków ziemskich, (początki widoczne już były w XV w.) stopniowo pogłębiało się. Rozdrabnianiu towarzyszyła pogłębiająca się szachownica gruntów wsi i między wsiami w wyniku działów małżeństw, kupna – sprzedaży.

Na przełomie XV i XVI w. bardzo szybko zwiększała się liczba ludności i skutkiem tego we wsiach (zwłaszcza drobnoszlacheckich) zaczęło robić się coraz „ciaśniej”. Dzielenie

majątków stało się już niemożliwe ze względów czysto ekonomicznych. Niedostatek ziemi uprawnej doprowadził w XVII, XVIII i XIX w. do znacznego przetrzeźwienia lasów, które do tej pory nie mogły być naruszone. Jeszcze pod koniec XV w. większość terenów miała charakter puszczański. Utrzymaniu nietkniętych obszarów leśnych sprzyjały bardzo słabe gleby, liczne bagna i torfowiska. Jednak „głód ziemi” spowodował, że również nietknięte puszcze stały się terenem kolonizacji. Stopniowo powiększał się areal borów i lasów.

Osady na obrzeżu Puszczy Kurpiowskiej zaczęto zakładać około połowy XVII wieku. Przez dłuższy czas wschodnie tereny LGD były zastrzeżone do wyłącznej dyspozycji książąt mazowieckich /zagajone/ - stąd pierwotna nazwa tej części puszczy brzmiała Zagajnica. Obszar Zagajnicy Królewskiej obfitował w tury i łosie, stąd późniejsza nazwa jednej z miejscowości gminnych – Turośl. Pierwszymi osadami na jej terenie były rudy, czuli kuźnice, gdzie wytapiano żelazo z rudy darniowej, osady smolarzy produkujących smołę, dziegieć i węgiel drzewny oraz osady bartników zajmujących się rozwinętą na szeroką skalę hodowlą pszczoł.

W XVIII i XIX w. z osad smolarzy, drwali i rolników powstały nowe miejscowości. Ich mieszkańcy żyli biednie, ale godnie i umieli walczyć o byt na tych ziemiach. Cechowała ich zawsze silna więź wewnętrzna i przywiązanie do ziemi oraz wielki patriotyzm.

2.2.5. Synteza uwarunkowań przestrzennych, przyrodniczych i historycznych
„Kraina Mlekiem Płynąca” tworzy najdalej na zachód wysuniętą część Województwa Podlaskiego wcinając się klinem pomiędzy Województwo Mazowieckie i Warmińsko – Mazurskie. To peryferyjne położenie względem centrum regionu oraz w stosunku do głównych ciągów komunikacyjnych, jak również graniczenie z obszarami bardziej atrakcyjnymi gospodarczo (Mazowsze) i turystycznie (Mazury) rodzi wspólne problemy, który potrzeba rozwiązania zintegrowała środowiska lokalne i zorganizowała je w Lokalną Grupę Działania.

Obszar LGD to obszar zdominowany przez rolnictwo, z wysoko wyspecjalizowaną produkcją mleczarską, która stanowi kluczowy element lokalnej ekonomii i ważną determinantę konkurencyjności sektora rolniczego. Produkcja mleczarska powiatu kolneńskiego stoi na wysokim poziomie i w rozwoju jej oraz otoczenia upatruje się szansę poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej obszaru.

Obszar LGD jest spójny pod względem administracyjnym, ponieważ tworzą go gminy wiejskie powiatu kolneńskiego oraz graniczące z nim gminy powiatu łomżyńskiego (Nowogród i Zbójna). Wcześniej wszystkie należały do byłego województwa łomżyńskiego, a dzisiaj współtworzą podregion NTS III Łomżyński. Uczestnictwo w LGD jednostek z powiatu łomżyńskiego jest podyktowane pozytywnymi doświadczeniami współpracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządowymi oraz tym, że procesy rozwoju nie zamykają się na poziomie powiatu, a wiele czynników rozwojowych sumuje się dopiero na poziomie ponadlokalnym.

Ważnym aspektem wyboru konkretnej konfiguracji geograficznej obszaru LGD był zakres działalności podmiotów gospodarczych oraz instytucji wspierających rozwój lokalny. Chodziło o to, że zakres oddziaływania lokalnych przedsięwzięć rozwojowych wykraczał poza granice administracyjne powiatów i koniecznym - ale i oczywistym - stało się włączyć w skład LGD podmiotów z przyległych do granic powiatu kolneńskiego gmin Zbójna i Nowogród. Jak również zaangażowanie w skład LGD instytucji działających poza jego obszarem, a mających wpływ na jakość i intensywność procesów rozwojowych zachodzących w gospodarce LGD.

Obszar LGD jest kulturowo i historycznie prześląknięty tradycją Kurpiowszczyzny. Większość terenu LGD położona jest w dorzeczu środkowej Narwi i Pisy, które pod nazwą Puszczy Zielonej są historyczną krainą Kurpiów. Mieszkańcy puszczy byli od zawsze ludźmi wolnymi, nie dzielącymi się na poddanych i szlachtę, którzy na terenach mało urodzajnych pracowali ciężko i wytrwale, co do dziś stanowi ważne dziedzictwo i cechę mieszkańców tego terenu. Na części obszaru LGD, który nie jest uważany za etnograficznie kurpiowski (Stawiski, Grabowo) odczuwa się jednak oddziaływanie tej kultury. Po prostu ludności tych gmin bliżej jest do tradycji i kultury kurpiowskiej jak do jakiegokolwiek innej. Jest to o tyle szczególne, że w sytuacji braku wyraźnej tożsamości kulturowej i tradycji historycznych społeczności Podlasia, tym silniej przyciąga i intryguje wciąż żywa tradycja kurpiowska, z jej gwarą, rękodziełem, pieśniami i tradycyjnymi obrzędami.

2.3. Ocena społeczno – gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej

2.3.1. Charakterystyka ludności zamieszkującej obszar LGD

2.3.1.1. Potencjał demograficzny.

Obszar LGD wg danych na 2007r. zamieszkuje 48 585 osób, z czego ok. 31,5% stanowi ludność zamieszkała w trzech miastach – Kolnie, Stawiskach i Nowogrodzie.

Liczba ludności obszaru LGD systematycznie, aczkolwiek nieznacznie maleje. Dane dot. zmian liczby ludności w latach ubiegłych zawiera poniższa tabela:

Tab. 9 Potencjał ludnościowy obszaru LGD

	2003	2004	2005	2006	2007
Razem LGD	49 358	49 272	49 094	48 849	48 585
ludność w miastach	15 454	15 471	15 439	15 391	15 356
ludność na wsi	33 904	33 801	33 655	33 458	33 229

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Gęstość zaludnienia obszaru wynosi 35 os./km², co jest również znamienne dla obszarów wiejskich, zwłaszcza tych położonych peryferyjnie w stosunku do centrów i ośrodków rozwoju.

Wskaźnik feminizacji dla całego obszaru w 2007 roku wynosił 99 kobiet/100 mężczyzn, a w poszczególnych gminach kształtował się następująco:

Tab. 9 Wskaźnik feminizacji obszaru LGD w latach 2003-2007

Gmina	2003	2004	2005	2006	2007
Razem LGD	98	98	98	99	99

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Przyrost naturalny na obszarze LGD w 2007r., tak jak w przypadku większości gmin wiejskich, wykazuje trend malejący. Dane odnośnie przyrosty naturalnego w poszczególnych gminach zawiera poniższa tabela:

Tab.10 Przyrost naturalny na 1000 ludności w poszczególnych gminach

Gmina	2003	2004	2005	2006	2007
Grabowo	2,4	0,8	0,8	3,5	-1,9
Kolno	39	29	21	6	6
Mały Płock	-2,1	2,1	-4,1	-3,3	-3,7
Turośl	3,4	5,6	1,6	0,4	3,6
Stawiski	0,4	-0,9	-0,1	1,9	0,1

Zbójna	-2,2	-0,2	1,8	1,8	-0,5
Nowogród	-2,2	-0,5	-0,7	3,7	-1,5

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Ważnym elementem decydującym o liczbie ludności jest saldo migracji stałej, które ma charakter ujemny. Jest to zjawisko zbieżne z trendami występującymi na terenie całego województwa, gdzie liczba ludności wiejskiej systematycznie maleje, a saldo migracji jest ujemne.

Tab. 11 Saldo migracji w poszczególnych gminach LGD

Gmina	2003	2004	2005	2006	2007
Grabowo	-17	-19	-22	-38	-37
Kolno	-66	-77	-63	-52	-73
Mały Płock	-16	-16	-6	-2	-12
Turośl	-46	-21	-27	-42	-29
Stawiski	-18	-19	-33	-54	-33
Zbójna	-46	-28	-8	-40	6
Nowogród	-41	6	-12	-37	-22

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

2.3.1.2 Struktura wieku ludności

Do analizy struktury wieku ludności przyjęto następujący podział na grupy wiekowe:

- wiek przedprodukcyjny (0–17 lat),
- wiek produkcyjny (18-60 lat - kobiety; 18-65 lat - mężczyźni),
- wiek poprodukcyjny (powyżej 60 lat – kobiety; powyżej 65 lat – mężczyźni).

Zmiany struktury wiekowej ludności w ostatnich latach przedstawia poniższa tabela:

Tab. 12 Struktura wiekowa mieszkańców w gminach należących do LGD

	2005			2006			2007		
	P-prod.	Prod.	Poprod.	P-prod.	Prod.	Poprod.	P-prod.	Prod.	Poprod.
Obszar LGD	8 437	18 411	6 045	8 197	18 580	6 026	7 968	18 599	5 989

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Z zaprezentowanych danych wynika, że na obszarze LGD zwiększa się liczba osób w wieku produkcyjnym.

2.3.1.3. Poziom zatrudnienia i stopa bezrobocia

Tab. 13 Zmiany w liczbie osób zatrudnionych na obszarze LGD – obszar wiejski

	Zatrudnienie ogółem						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Obszar LGD	1 071	1091	1 048	964	937	1 030	1 049
Zatrudnienie - mężczyźni							
Obszar LGD	388	418	406	383	362	406	400
Zatrudnienie - kobiety							
Obszar LGD	683	673	642	581	575	624	649

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Tab. 14 Zmiany w licznie osób zatrudnionych na obszarze LGD – włącznie z miastami

	Zatrudnienie ogółem						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Obszar LGD	3 775	3 737	3 793	3 663	3 674	3 721	3 906

Źródło: Bank danych regionalnych GUS

Na rynku pracy przeważają kobiety, ale i je przez kilka ostatnich lat dotykał trend zmniejszania się zatrudnienia i miejsc pracy. W 2007r. odnotowano jednak niewielką tendencję wzrostową spośród ogółu zatrudnionych.

Struktura zatrudnienia na obszarze LGD włącznie z miastami, do których dojeżdżają osoby pracujące z terenów wiejskich przedstawia poniższa tabela.

Tab. 15 Struktura zatrudnienie na obszarze LGD – ostatnie dostępne dane pochodzą z 2003 r.

	Pracujący ogółem	Sektor rolniczy	Sektor przemysłowy	Sektor usługowy - razem	Sektor usługowy – usługi rynkowe	Sektor usługowy – usługi nierynkowe
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Obszar LGD	3 795	120	1 005	2 670	863	1 807

Źródło: Bank danych regionalnych GUS

N obszarze LGD istnieje na kluczowy problem, którym jest tworzenie miejsc pracy. Wysokie bezrobocie odzwierciedla się także w niesklasyfikowanym bezrobociu ukrytym, które w przypadku terenów wiejskich jest trudne do oszacowania.

Tab. 16 Wielkość bezrobocia (wg rejestracji) na terenie LGD (włącznie z miastami)

	Bezrobocie ogółem		Bezrobotni mężczyźni		Bezrobotne kobiety	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Obszar LGD	3 183	2 760	1 699	1 418	1 484	1 342

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

2.3.1.4. Liczba gospodarstw rolnych

Obszar LGD ma charakter typowo rolniczy. Rolnicza przestrzeń produkcyjna charakteryzuje się przewagą gleb niskiej jakości oraz wysoką niestabilnością klimatu. W produkcji roślinnej przeważa uprawa roślin mało pracochłonnych, w tym głównie zbóż i ziemniaków.

2.3.2. Sektor gospodarczy

2.3.2.1. Rolnictwo

Rolnictwo prawie w całości związane jest z sektorem prywatnym. Ze względu na niską przydatność produkcyjną gruntów na obszarze LGD bardzo dynamicznie rozwija się produkcja mleka.

Tab. 17 Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości na terenie LGD

	Ogółem	Gosp. indyw.	Gosp. indyw. do 1 ha	1 – 2 ha	2 – 5 ha	5 – 7 ha	7 – 10 ha	10 – 15 ha	15 – 20 ha	20 – 50 ha	50 - 100 ha	> 100 ha
Obszar LGD	6 164	6 161	459	248	516	417	855	1 517	890	1 067	27	3

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Tab. 18 Powierzchnia gruntów grup obszarowych użytków rolnych na terenie LGD

	użytki rolne	grunty orne	sady	łąki	pastwiska
	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]	[ha]
Obszar LGD	80 905	48 310	113	19 594	12 888

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Tab. 19 Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt na obszarze LGD

	bydło	krowy	trzoda chlewna	konie	owce	Bez zwierząt gospodarskich
Obszar LGD	4 510	4 391	3 415	729	24	1 389

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Tab. 20 Pogłowia zwierząt gospodarskich wg rodzajów gospodarstwa

	bydło	krowy	trzoda chlewna	trzoda chlewna - lochy	konie	owce	kury	kury nioski	kozy
Obszar LGD	57 902	33 237	84 410	8 419	1 398	109	245 150	175 692	171

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Tab. 21 Gospodarstwa wg rodzaju działalności gospodarczej

	nie – prowadzące produkcji rolniczej	wyłącznie na potrzeby własne	Głównie na potrzeby własne	Głównie na rynek	Prowa- dzące działalność rolniczą i poza- rolniczą	Wyłącznie na potrzeby własne	Głównie na potrzeby własne	głównie na rynek
Obszar LGD	611	124	634	3496	241	122	634	3496

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

2.3.2.2. Liczba podmiotów gospodarczych,

Rolniczy charakter obszaru powoduje niską liczbę podmiotów gospodarczych funkcjonujących na analizowanym terenie. Ostatnie dostępne dane zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tab. 22 Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg sektorów własnościowych (z miastami)

Jednostka	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny ogółem	Sektor prywatny osoby fizyczne	Sektor Prywatny Spółki prawa handlowego	Sektor prywatny spółdzielnie	Org. społ.
Obszar LGD	2 657	147	2 510	2 178	0	18	92

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Tab. 23 Jednostki zarejestrowane w systemie regon wg. sekcji (z miastami)

Jednostka	ogółem	A	C	D	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
Obszar LGD	2 627	337	2	207	354	840	59	141	77	221	83	77	94	164

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

2.3.2.3. Główne branże

Kluczowe znaczenie dla rozwoju obszaru ma branża mleczarska oraz jej otoczenie. Duże pogłowia bydła mlecznego, racjonalne gospodarowanie, wysoka jakość i wydajność produkcji mleka czynią obszar projektu wiodącym producentem mleka. Jej

wzrost hamują tylko kwoty mleczne, które zdaniem wielu rolników są za niskie i nie adekwatne do profilu produkcji w poszczególnych regionach. Dlatego wsparcie kierowane na wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich musi mieć na uwadze tę szczególną branżę.

2.3.3. Stan rozwoju infrastruktury społecznej

2.3.3.1 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W zakresie lecznictwa podstawowego obszar LGD obsługują gminne ośrodki zdrowia i/lub indywidualne praktyki lekarskie. Zakres dostępności podstawowych usług medycznych należy uznać za dostateczny. Natomiast w zakresie lecznictwa zamkniętego i specjalistycznych usług medycznych ludność analizowanego obszaru jest obsługiwana przez placówki zlokalizowane w Kolnie i Łomży. Poziom dostępności usług medycznych na terenie LGD obrazuje poniższa tabela:

Tab. 24 Usługi medyczne na terenie LGD, włącznie z miastami w 2007r.

	ośrodki zdrowia ogółem	publiczne ośrodki zdrowia	niepubliczne ośrodki zdrowia	praktyki lekarskie w miastach	praktyki lekarskie na wsi	apteki	punkty apteczne
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[osoba]	[osoba]	[ob.]	[ob.]
Obszar LGD	9	2	7	4	4	5	4

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Gminne zadania z zakresu opieki społecznej oraz zadania zlecone w tym zakresie realizują Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w każdym z ośrodków gminnych, będące jednostkami organizacyjnymi właściwych Urzędów Gmin.

W ramach zadań zleconych ośrodki wypłacają zasiłki stałe, wyrównawcze i okresowe, jak również renty socjalne, zasiłki z zakresu ochrony macierzyństwa, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, jak również świadczy pomoc na rzecz kombatanów. Wypełnianie zadań własnych Gminy w zakresie pomocy społecznej jest realizowane poprzez wydawanie posiłków, wypłacanie zasiłków losowych, pochówek, pracę socjalną, oraz zasiłki celowe w gotówce i w naturze.

2.3.3.2. Edukacja i wychowanie

Zakres świadczeń i usług edukacyjno – wychowawczych dostarczanych na terenie LGD jest wypadkową kompetencji gmin w tym zakresie, systemu finansowania oświaty oraz tendencji demograficznych zachodzących na tym obszarze. Głównym problemem związanym z oświatą są wysokie koszty jej utrzymania, dlatego sieć szkół odzwierciedla trudności z tym związane oraz jest wynikiem działań racjonalizujących system zarządzania oświatą.

Ponieważ edukacja na obszarach wiejskich zawsze skupia się w większych ośrodkach przy szacowaniu danych uwzględniono także miasta.

Podstawowe dane odnośnie systemu oświaty i wychowania na terenie LGD przedstawiają poniższe tabele:

Tab. 25 Opieka przedszkolna na obszarze LGD z miastami w 2007r.

Jednostka terytorialna	przedszkola ogółem	oddziały ogółem	miejsca ogółem	dzieci ogółem
	[ob.]	[oddział]		[osoba]
Obszar LGD	3	14	269	321

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Wszystkie przedszkola funkcjonujące na obszarze LGD znajdują się w ośrodkach miejskich – Kolnie, Stawiskach i Nowogrodzie.

Tab. 26 Szkolnictwo podstawowe na obszarze LGD w 2007r.

Jednostka terytorialna	szkoły podstawowe	pomieszczenia szkolne	oddziały ogółem	uczniowie ogółem	absolwenci ogółem
	[ob.]	[pom.]	[oddział]	[osoba]	[osoba]
Obszar LGD	34	356	211	3 804	787

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Ilość szkół podstawowych na terenie gmin wchodzących w skład LGD wynosi 28. Pozostałe 6 szkół leży na terenie miast: Kolno – 2, Stawiski – 1, Nowogród – 3. podobnie obrazuje się sytuacja z rozmieszczeniem gimnazjów na obszarze LGD, co przedstawia poniższa tabela.

Tab. 27 Szkolnictwo gimnazjalne na obszarze LGD w 2007r.

Jednostka terytorialna	gimnazja ogółem	pomieszczenia szkolne	oddziały ogółem	uczniowie ogółem	absolwenci ogółem
	[ob.]	[pom.]	[oddział]	[osoba]	[osoba]
Obszar LGD	9	124	94	2 345	844

Źródło: Bank danych regionalnych GUS.

Komputeryzacja szkół na terenie LGD jest na średnim poziomie, niewielka ilość komputerów z dostępem do Internetu utrudnia uczniom, szczególnie z terenów wiejskich, zdobywanie informacji.

Tab. 28 Komputeryzacja szkół na obszarze LGD z miastami (2007r.)

Jednostka terytorialna	komputery w szkole - ogółem	pracownie komputerowe	komputery podłączone do Internetu	komputery przeznaczone do użytku uczniów
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
Obszar LGD	677	40	472	551

Źródło: Bank danych regionalnych GUS

2.3.3.3. Sport i rekreacja,

Poziom nasycenia obszaru LGD w infrastrukturę sportową należy ocenić jako słaby, ponieważ są to głównie urządzenia sportowe o charakterze przyszkolnym w postaci sal gimnastycznych oraz boisk. Działalność sportowa znajduje swój przejaw w funkcjonowaniu szkolnych klubów sportowych i ludowych zespołów sportowych.

Infrastrukturę turystyczno – rekreacyjną na terenie LGD stanowią:

- ośrodek sportowy – rekreacyjny w Ptakach (gmina Turośl),
- hotel „ZBYSZKO” – 150 miejsc konsumenckich (gmina Nowogród),
- restauracja „PANORAMA” – 100 miejsc konsumenckich (gmina Nowogród),
- mała gastronomia „ZAJAZD U BARTKA” – 20 miejsc konsumenckich (gmina Nowogród),
- mała gastronomia „DISCO” – 20 miejsc konsumenckich (gmina Nowogród),
- wypożyczalnia kajaków (PTTK) w mieście Nowogród,
- ośrodki wypoczynkowe nad Narwią i Pisą w Jankowie – młodzianowi i Balikach (gmina Nowogród),
- pola biwakowe rozsiane wzdłuż Narwi i Pisy.

2.3.3.4. Kultura,

Wyposażenie obszaru w placówki kultury jest typowe dla terenów wiejskich. Występują niedobory placówek upowszechniających kulturę. Jest to efektem występujących od kilku lat tendencji ograniczania wydatków na kulturę, a także gwałtownie rozwijającej się sieci oddziaływania różnorodnych środków masowego przekazu.

Obiektem o znaczeniu ponadlokalnym jest Skansen Kurpiowski w Nowogrodzie o charakterze parku etnograficznego z 20 zabytkowymi obiektami budownictwa kurpiowskiego oraz ponad 470 eksponatami na wystawie plenerowej działu bartniczo – pszczelarskiego i rolniczego. Rocznie odwiedza go prawie 30 tysięcy osób. Znaną imprezą kulturalną są organizowane w Nowogrodzie „Ogólnopolskie Dni Kultury Kurpiowskiej”, w ramach których odbywa się Wojewódzki Przegląd Kapel, Śpiewaków i Gawędziarzy Ludowych oraz Ogólnopolski Konkurs Zespołów Kurpiowskich.

Powszechnymi formami działalności kulturalnej są Gminne Ośrodki Kultury i świetlice wiejskie. W nich ogniskuje się miejscowościach jest animowane życie kulturalne obszaru LGD. Natomiast w wielu miejscowościach brakuje punktów kulturalno-oświatowych, w których można byłoby prowadzić wszelką działalność kulturalną.

2.3.3.6. Turystyka

Teren LGD charakteryzuje się zróżnicowanymi strefami krajobrazowymi, wynikającymi z bogato ukształtowanej powierzchni i walorów przyrodniczych.

O atrakcyjności turystycznej obszaru decyduje przede wszystkim czyste, nieskażone środowisko, bogactwo lasów, czyste wody i bogate tradycje kulturowe, z ciągle żywą gwarą kurpiowską oraz kultywowaniem sztuki ludowej.

Przez obszar LGD płyną rzeki, w większości posiadające charakter rzek nizinnych z licznymi, malowniczymi meandrami i starorzeczami. Główne dopływy Pisy na terenie powiatu kolneńskiego to rzeki: Rybnica, Rudna, Wincenta i Skroda z dopływem Łabną. Rzeka Pisa płynie przez obszary rolniczo-leśne, stąd posiada bardzo wysokie walory rekreacyjno-wypoczynkowe. Jest znanym szlakiem wodnym, łączącym Jeziora Mazurskie z rzeką Narew, wykorzystywanym do organizacji spływów kajakowych.

Obszary LGD odznaczają się dużym stopniem naturalności szaty roślinnej, bioróżnorodnością, bogactwem flory i fauny. Występują tu liczne atrakcje przyrodnicze. Tereny objęte różnymi formami ochrony prawnej zajmują ponad 22 % całkowitej powierzchni powiatu. Do największych należą : Rezerwat "Ciemny Kąt" (125 ha) na terenie gminy Turośl i Rezerwat "Dzierzbia" (71 ha) na terenie gminy Stawiski. Projektowane są kolejne dwa rezerваты: "Dolina rzeki Rybnica" i "Jezioro Łacha" na terenie gminy Turośl. Ponadto znaczna, południowo – zachodnia część obszaru powiatu objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi. W powiecie występuje również 35 użytków ekologicznych, zajmujących 63 ha i 39 pomników przyrody. Zgodnie z utworzoną europejską siecią obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – 3514 ha z terenu Gminy Turośl i Gminy Kolno włączono w obszar "Puszcza Piska".

Atrakcjami turystycznymi obszaru LGD są również liczne zabytki. Wśród nich są: kościoły, plebanie, cmentarze, zespoły dworskie, grodziska, układy urbanistyczne i dwory. Niestety stan większości tych obiektów wymaga sporych nakładów finansowych w celu nadania im cech atrakcji turystycznych. Pięknie odrestaurowanym zabytkiem jest dworek w Małym Płocku.

W związku z wymienionymi walorami środowiska przyrodniczego i zasobami kultury oraz dużym ruchem komunikacyjnym powoli rozwija się także infrastruktura i informacja turystyczna. Na obecną chwilę bazę noclegową zapewnia głównie Ośrodek Koziół w Koźle k./Kolna wraz z kompleksem rekreacyjno-sportowym oraz nieliczne jeszcze gospodarstwa agroturystyczne, m. in. w Cieciorach, Popiołkach, Łasze i Koźle.

2.4. Specyfika obszaru

„Kraina Mlekiem Płynąca” tworzy najdalej na zachód wysuniętą część Województwa Podlaskiego wcinając się klinem pomiędzy Województwo Mazowieckie i Warmińsko – Mazurskie. To peryferyjne położenie względem centrum regionu oraz w stosunku do głównych ciągów komunikacyjnych, jak również graniczenie z obszarami bardziej atrakcyjnymi gospodarczo (Mazowsze) i turystycznie (Mazury) rodzi wspólne problemy, który potrzeba rozwiązania zintegrowała środowiska lokalne i zorganizowała je w Lokalną Grupę Działania.

Obszar LGD to obszar zdominowany przez rolnictwo, z wysoko wyspecjalizowaną produkcją mleczarską, która stanowi kluczowy element lokalnej ekonomii i ważną determinantę konkurencyjności sektora rolniczego. Produkcja mleczarska powiatu kolneńskiego stoi na wysokim poziomie i w rozwoju jej oraz otoczenia upatruje się szansę poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej obszaru. Znalazło to odzwierciedlenie w jako mocna strona w Analizie SWOT. wzrostu dobrobytu obszaru. Zostało to odnotowane w analizie SWOT i stało. Natomiast słabe strony lokalnej bazy ekonomicznej kierują uwagę na obszary związane z dywersyfikacją działalności oraz rozwojem przedsiębiorczości wiejskiej, jako źródła się punktem wyjścia dla określenia Celu 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby i jego celów pośrednich 1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wsi i 1.2. Promocja i rozwój przedsiębiorczości. Wszystkie aspekty związane z rozwojem ekonomicznym obszaru LGD zostały zawarte w Przedsięwzięciu 1. Lokalna baza ekonomiczna.

Obszar LGD jest spójny pod względem administracyjnym, ponieważ tworzą go gminy wiejskie powiatu kolneńskiego oraz graniczące z nim gminy powiatu łomżyńskiego (Nowogród i Zbójna). Wcześniej wszystkie należały do byłego województwa łomżyńskiego, a dzisiaj współtworzą podregion NTS III Łomżyński. Uczestnictwo w LGD jednostek z powiatu łomżyńskiego jest podyktowane pozytywnymi doświadczeniami współpracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządowymi oraz tym, że procesy rozwoju nie zamykają się na poziomie powiatu, a wiele czynników rozwojowych sumuje się dopiero na poziomie ponadlokalnym. Doprowadziło to do realizacji Schematów I i II Leader+ i doświadczenie to jest mocną stroną LGD. Doświadczenia współpracy w ramach Leader + są jednym z niewielu przejawów skutecznego partnerstwa lokalnego, co jest skutkiem słabości lokalnego sektora pozarządowego (słaba strona w SWOT), której przyczyną jest niska aktywność mieszkańców obszaru i ich niskie wykształcenie (słaba strona SWOT). To doprowadziło do identyfikacji Celu 2. Rozwój kapitału społecznego i jego celów pośrednich 2.1. Aktywizacja społeczności lokalnej; 2.2. Wzrost kompetencji mieszkańców; 2.3. Integracja środowiska; 2.4. Partnerstwo lokalne i 2.5. Dobre rządzenie oraz Przedsięwzięcia 2. Wiedza i innowacje dla rozwoju.

Obszar LGD jest kulturowo i historycznie przesiąknięty tradycją Kurpiowszczyzny. Większość terenu LGD położona jest w dorzeczu środkowej Narwi i Pisy, które pod nazwą Puszczy Zielonej są historyczną krainą Kurpiów. Mieszkańcy puszczy byli od zawsze ludźmi wolnymi, nie dzielącymi się na poddanych i szlachtę, którzy na terenach mało urodzajnych pracowali ciężko i wytrwale, co do dziś stanowi ważne dziedzictwo i cechę mieszkańców tego terenu. Na części obszaru LGD, który nie jest uważany za etnograficznie kurpiowski (Stawiski, Grabowo) odczuwa się jednak oddziaływanie tej kultury. Po prostu ludności tych gmin bliżej jest do tradycji i kultury kurpiowskiej jak do jakiegokolwiek innej. Jest to o tyle szczególne, że w sytuacji braku wyraźnej tożsamości kulturowej i tradycji historycznych społeczności Podlasia, tym silniej przyciąga i intryguje wciąż żywa tradycja kurpiowska, z jej gwarą, rękodziełem, pieśniami i tradycyjnymi obrzędami. Jednakże jest ono mało znane na zewnątrz i wymaga promocji. Zostało to podkreślone w Analizie SWOT, jako jeden z kluczowych zasobów,

ale także słaba strona w kontekście słabej promocji i rozpoznawalności obszaru. Znajduje również swoje odbicie w celach pośrednich 1.3. Rozwój oferty turystycznej obszaru i 1.4. Promocja obszaru LGD.

To właśnie dziedzictwo kulturowe wraz z przyrodą i atrakcyjnymi warunkami do rozwoju aktywnej turystyki należy uznać za kluczowy czynnik sukcesu lokalnej strategii rozwoju. To właśnie na lokalnych zasobach, wyróżniających obszar i czyniących go wyjątkowym należy oprzeć priorytety strategii. To właśnie tożsamość i dziedzictwo kulturowe powinny być osią wokół której będą obracały się wszystkie działania rozwojowe. Skierowane one być muszą na infrastrukturę kulturową, rekreacyjną, turystyczną powiązaną z lokalnymi zasobami i dziedzictwem. Uzupełniane powinny być działaniami z zakresu porządkowania i estetyzacji przestrzeni wsi (słaba strona w SWOT) oraz wspierania przedsięwzięć gospodarczych powiązanych i bazujących na lokalnej specyfice.

Te elementy specyfiki obszary stanowią kwintesencję Celu 3 Poprawa jakości życia na wsi, zakładającego rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, rewitalizację wsi, poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej oraz ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego. A znalazło to swoje odzwierciedlenie w Przedsięwzięciu 3 Tożsamość i przestrzeń.

To w połączeniu z promocją obszaru, jego kulturowego dziedzictwa oraz integracją społeczności powinno przynieść wzrost atrakcyjności obszaru, rozwój kapitału społecznego i poprawę jakości życia na wsi.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR; wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy

3.1. Matryca SWOT

Rozpatrywanie możliwości i wizji tego, co powinno wystąpić w przyszłości, wymaga konkretnej wiedzy o tym, co dzieje się dziś oraz zrozumienia organizacji w jej obecnym kształcie. Koniecznym staje się przeprowadzenie diagnozy aktualnego stanu organizacji, która polega na określeniu jej mocnych i słabych stron.

Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, tak jak każdej organizacji, odbywa się w kontekście silnych relacji z otoczeniem, które w znacznym stopniu determinuje jej warunki działania. Czynniki warunkujące rozwój organizacji występują tak wewnątrz jej, jak i na zewnątrz. Dopiero rzetelna ich analiza, połączona z wnioskowaniem przynosi pełny obraz wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy i może stanowić podstawę do identyfikowania celów strategicznych i bezpośrednich.

Powszechnie stosowanym narzędziem służącym do oceny czynników wzrostu i regresu jest analiza SWOT (skrót od angielskich słów Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia). Przy zastosowaniu tej metody oceniono wewnętrzne uwarunkowania rozwoju (słabe i mocne strony) oraz czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia).

Tab. 33 Analiza SWOT obszaru objętego LSR

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">– Duży potencjał rozwojowy rolnictwa.– Bogata baza surowcowa dla przemysłu rolno – spożywczego.– Czyste i przyjazne środowisko dla rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji.– Rozwijająca się agroturystyka.– Znaczna liczba wytyczonych szlaków turystycznych.– Dostępność taniej i licznej siły roboczej.– Bogactwo etnograficzne - elementy sztuki i tradycji Kurpiowszczyzny, Podlasia i Mazowsza.– Coroczne festiwale i imprezy okolicznościowe.– Położenie poza zasięgiem negatywnego oddziaływania dużych ośrodków miejskich i przemysłowych.– Obszary z zachowanym tradycyjnym wiejskim krajobrazem rolniczym i kulturowym.– Występowanie miejscowości z zachowanym historycznym układem przestrzennym.– Aktywność LGD w Schemacie I i II Leader +.	<ul style="list-style-type: none">– Niska dostępność i jakość urządzeń infrastruktury technicznej.– Słaba dostępność Internetu.– Słabe otoczenie biznesu.– Niewielka ilość małych i średnich przedsiębiorstw.– Niska jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej.– Mała aktywność i przedsiębiorczość lokalnej społeczności.– Słabość lokalnego sektora pozarządowego.– Niski stopień ogólny wykształcenia mieszkańców.– Mała ilość obiektów rekreacyjno – sportowych.– Niska estetyka przestrzeni wiejskiej– Zły stan techniczny wielu obiektów dziedzictwa narodowego i kulturowego– Brak dostatecznie rozwiniętej bazy turystycznej.– Brak atrakcyjnej i konkurencyjnej całorocznej oferty turystycznej.– Zbyt uboga oferta kulturalna.– Słaba promocja obszaru.– Słaba rozpoznawalność obszaru – brak marki lokalnej i marketingu terytorialnego.– Proste produkty turystyczne.– Niski poziom specjalizacji bazy

	ekonomicznej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Tranzytowe położenie obszaru LGD. – Bliskość dużych aglomeracji miejskich (Warszawa, Białystok, Olsztyn). – Dostępność funduszy strukturalnych na rozwój obszarów wiejskich. – Możliwości wymiany doświadczeń i współpracy z regionami z państw unijnych. – Rozwój współpracy z innymi krajami i regionami Europy w dziedzinie kultury, oświaty, przedsiębiorczości. – Rozwój i upowszechnianie nowoczesnych technologii produkcyjnych i informatycznych. – Rosnący popyt na nowe i specyficzne produkty turystyczne i rekreacyjne. – Wzrost ilości turystów przyjeżdżających do Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> – Recesja i kryzys gospodarczy; – Wysoki koszt kapitału; – Brak skutecznej promocji regionu. – Bliskość Mazur – obszaru o większych walorach turystycznych – Wysokie koszty edukacji na szczeblu wyższym. – Wysokie koszty pracy. – Duże obciążenie tranzytowym ruchem kołowym. – Wysoki stopień skomplikowania procesu pozyskiwania środków pomocowych. – Niestabilny system dochodów samorządu terytorialnego. – Niestabilność przepisów regulujących kompetencje Gminy.

3.2. Wnioski

Główne problemy, z którymi boryka się obszar LGD to problemy natury strukturalnej związane ze słabością lokalnego sektora gospodarczego, mało atrakcyjnymi warunkami prowadzenia działalności gospodarczej, słabo wykorzystywanym, a interesującym potencjałem turystycznym, niedostatecznie znaną, a wciąż żywą tradycją kurpiowską, czemu towarzyszy postępująca dekapitacja obiektów dziedzictwa kulturowego oraz niedostateczna dostępność infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej i społecznej. Nie istnieje jakakolwiek zintegrowana polityka promocji obszaru, brak marki, czy produktów lokalnych, które by go wyróżniały, a także czyniły by go rozpoznawalnym na zewnątrz. Problemom tym towarzyszy poważna luka w wyposażeniu w urządzenia infrastruktury technicznej, która obszarów resztą cechuje większość obszarów wiejskich w Polsce. W związku z tym, że LSR nie dotyczy aspektów infrastruktury technicznej, bo pozostawione są one innym instrumentom pomocowym, główna uwaga powinna zostać skierowana na tworzenie warunków dla rozwoju obszaru w oparciu o lokalne zasoby obszaru, czyli własny potencjał ekonomiczny i ludzki.

Ze względu na niską specjalizację lokalnej bazy ekonomicznej, małą ilość przedsiębiorstw, słabość otoczenia biznesu, oferowane proste produkty turystyczne, skromną infrastrukturę turystyczną oraz słabą promocję obszaru LGD koniecznym będzie wsparcie dywersyfikacji działalności rolniczej, jako szansy, ale i konieczności poszukiwania nowych – alternatywnych źródeł dochodów ludności wiejskiej.

Należy również pamiętać o tym, że o rozwoju przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy dla siebie i innych decyduje osobista aktywność każdego mieszkańca obszaru. To właśnie aktywność społeczna połączona z rozwojem osobistym i zawodowym składa się na definicję sukcesu i powodzenia wszystkich działań lokalnych. Koresponduje z tym konstytucyjna zasada pomocniczości państwa zakładająca przypisanie zdolności do działania w pierwszym rzędzie aktorom społecznym, a w związku z tym wszystkie instytucje publiczne powinny być pomocnicze w stosunku do działań człowieka. Dlatego na poziomie najniższym konieczne jest, aby władze lokalne postawiły sobie za cel pobudzanie, podtrzymywanie, i w razie ostateczności –

uzupełnianie wysiłków tych podmiotów i grup, które nie są samowystarczalne. Dlatego ważna jest rozbudowa instrumentów partnerstwa lokalnego i integracji społecznej, wsparcie oddolnych inicjatyw i promocja lokalnych wydarzeń i imprez, a także włączenie problemów społecznych do głównego nurtu polityki rozwoju lokalnego. To także od jakości i metod zarządzania gospodarką lokalną zależy powodzenie polityki rozwoju. To właśnie stosowane instrumenty planowania, realizacji i oceny polityk lokalnych w stopniu najwyższym warunkują ich skuteczność. Dlatego wdrożenie zasad „dobrego rządzenia” (*ang. good governance*) powinno być jednym z priorytetów i środków wspierających realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Ważnym czynnikiem sukcesu polityki rozwoju obszaru LGD jest jego dziedzictwo kulturowe, czyli kultura kurpiowska – coś, co go wyróżnia i jest kluczowym zasobem lokalnym. Promocja i zachowanie dziedzictwa kulturowego musi być w centrum zainteresowania LGD. Nastąpi to poprzez i przy jednoczesnym podnoszeniu poziomu i promocji kultury, infrastruktury otoczenia, ochrony i promocji zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczo – krajobrazowych.

Oprócz aspektów ekonomicznych i społeczno – kulturowych o jakości życia na obszarach wiejskich decyduje sposób zorganizowania i estetyka przestrzeni wsi. To właśnie dostępność urządzeń infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, tzw. małej infrastruktury, poziom zagospodarowania centrów wsi, czy też waloryzacja przestrzeni współtworzą warunki życia mieszkańców, a także kształtują pierwsze wrażenie gości, czym w znaczącym stopniu determinują wizerunek obszaru.

Reasumując należy podkreślić, że cele statutowe działalności wszystkich podmiotów tworzących LGD posiadają pewien wspólny mianownik. Jest nim właśnie dążenie do poprawy warunków życia i gospodarowania na obszarze 7 gmin tworzących LGD. Celem jest rozwój życia społecznego i kulturalnego wsi w oparciu o powiększaną i waloryzowaną infrastrukturę społeczną, wzrost poczucia tożsamości i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego, poprawa i nowe kształtowanie warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej i aktywności społeczno – zawodowej.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej „przedsięwzięciami”

Planowanie strategiczne należy traktować jako świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość proces przygotowywania i podejmowania decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju obszaru Lokalnej Grupy Działania, stopnia zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej oraz koordynacji i integracji działań podejmowanych dla realizacji przyjętego planu, uwzględniających zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Decyzje te przyjęły postać trzech, równorzędnych celów strategicznych rozwoju Lokalnej Grupy Działania:

Cel 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby.

Cel 2. Rozwój kapitału społecznego.

Cel 3. Poprawa jakości życia na wsi

Celom strategicznym zostały przyporządkowane cele pośrednie, których zakres mierzalności, konkretności oraz perspektywę osiągnięcia określają właściwe tabele.

Cel 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby.

Cel pośredni 1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wsi.

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Wygenerowanie nowych obszarów działalności i alternatywnych źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych na obszarze LGD	Wzrost pozarolniczych inwestycji w gospodarstwach rolnych	2014	Tak
	Wzrost liczby gospodarstw generujących nowe dochody poza rolnictwem	2014	Tak

Cel pośredni 1.2. Promocja i rozwój przedsiębiorczości

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Wzrost liczby nowych przedsiębiorstw oraz wzrost konkurencyjności istniejących firm	Liczba nowych przedsiębiorstw na obszarze LGD	2014	Tak
	Wskaźnik przetrwania lokalnych firm	2014	Tak
	Wzrost inwestycji sektora prywatnego	2014	Tak

Cel pośredni 1.3. Rozwój oferty turystycznej obszaru

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Spójna oferta turystyczna	Liczba turystów odwiedzających obszar LGD	2014	Tak
Wysoka jakość usług turystycznych	Liczba nowych lub odnowionych obiektów turystycznych	2014	Tak
Nowe produkty turystyczne oferowane na obszarze LGD	Liczba nowych produktów turystycznych oferowanych na obszarze LGD	2014	Tak

Cel pośredni 1.4. Promocja obszaru LGD

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Wzrost rozpoznawalności obszaru LGD	Liczba akcji/imprez promocyjnych	2014	Tak
	Liczba osób uczestniczących w imprezach promocyjnych	2014	Tak

Cel 2. Rozwój kapitału społecznego.**Cel pośredni 2.1. Aktywizacja społeczności lokalnej**

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Wzrost liczby przedsięwzięć inicjowanych i realizowanych przez mieszkańców i ich organizacje	Liczba inicjatyw lokalnych na obszarze LGD	2014	Tak
	Liczba organizacji społecznych na obszarze :LGD	2014	Tak

Cel pośredni 2.2. Wzrost kompetencji mieszkańców

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Wzrost poziomu kwalifikacji zawodowych i osobistych mieszkańców LGD	Liczba szkoleń skierowanych do mieszkańców obszaru LGD	2014	Tak
	Liczba osób, które ukończyły szkolenia	2014	Tak

Cel pośredni 2.3. Integracja środowiska

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Poprawa więzi międzyludzkich i rozwój form współdziałania i uczestnictwa mieszkańców LGD w lokalnych działaniach	Liczba imprez lokalnych	2014	Tak
	Liczba uczestników imprez lokalnych	2014	Tak

Cel pośredni 2.4. Partnerstwo lokalne

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Aktywny udział sektora społecznego w realizacji polityki rozwoju lokalnego	Liczba partnerstw lokalnych	2014	Tak
	Liczba przedsięwzięć realizowanych w partnerstwie publiczno - społecznym	2014	Tak

Cel 3. Poprawa jakości życia na wsi.

Cel pośredni 3.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Poprawa dostępności do urządzeń infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Liczba nowych i odnowionych urządzeń infrastruktury sportowej	2014	Tak
	Liczba nowych i odnowionych urządzeń infrastruktury rekreacyjnej	2014	Tak
	Liczba osób korzystającej z obiektów infrastruktury sportowo – rekreacyjnej	2014	Tak

Cel pośredni 3.2. Rewitalizacja wsi

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Estetyzacja przestrzeni wiejskiej	Liczba odnowionych obiektów	2014	Tak
	Liczba zrewitalizowanych centrów wsi	2014	Tak
	Liczba osób zamieszkujące rewitalizowane wsie	2014	Tak

Cel pośredni 3.3. Poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Rozwój oferty kulturalnej wsi i wzrost uczestnictwa w kulturze mieszkańców obszaru LGD	Liczba obiektów odnowionych kultury	2014	Tak
	Liczba osób korzystających z obiektów kultury	2014	Tak

Cel pośredni 3.4. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego

Stan po osiągnięciu celu	Mierniki osiągnięć	Termin osiągnięcia	Miernik monitorowany w ramach LSR
Podtrzymanie tożsamości kulturowej obszaru	Liczba odnowionych obiektów dziedzictwa kulturowego	2014	Tak
	Liczba osób odwiedzających odnowione obiekty dziedzictwa kulturowego	2014	Tak

Zidentyfikowane powyżej cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację następujących przedsięwzięć w horyzoncie czasowym do 2015 roku.

Przedsięwzięcie 1. Lokalna baza ekonomiczna.

Przedsięwzięcie 2. Wiedza i innowacje dla rozwoju

Przedsięwzięcie 3. Tożsamość i przestrzeń.

Przedsięwzięcie 1. Lokalna baza ekonomiczna, jako realizujące Cel 1 odpowiada na problemy gospodarki lokalnej, związane z niską specjalizacją lokalnych podmiotów gospodarujących, koniecznością dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców wsi, niskim poziomem przedsiębiorczości oraz praktycznie żadną rozpoznawalnością obszaru LGD opiera interwencje w sektorze gospodarczym na lokalnych zasobach kulturowych i przyrodniczych z położeniem nacisku na działania promocyjne, skierowane na wykreowanie produktów lokalnych oraz wzrost rozpoznawalności obszaru LGD.

Przedsięwzięcie 2. Wiedza i innowacje dla rozwoju, jako realizujące Cel 2 ma rozwijać lokalny kapitał społeczny, na którego jakość składa się aktywność mieszkańców, poziom integracji i wykształcenia, jak również sfera infrastruktury instytucjonalnej, która tworzy strukturę partnerstw lokalnych oraz wspierać ma procesy rozwojowe na obszarze LGD. Wpłynie również na jakość lokalnych polityk rozwoju poprzez dostarczenie wsparcia merytorycznego władzom lokalnym.

Przedsięwzięcie 3. Tożsamość i przestrzeń, jako realizujące Cel 3 ma charakter *stricte* inwestycyjny skierowany na waloryzację lokalnych obiektów i zasobów stanowiących o wyjątkowości obszaru, co stworzy warunki dla rozwoju turystyki oraz poprawy jakości życia poprzez wzrost dostępności i jakości infrastruktury kultury, sportu i rekreacji, jak również poprawę estetyki wsi.

Przedsięwzięcie 1	Lokalna baza ekonomiczna
Cel 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby.	
Cel pośredni 1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wsi.	
Cel pośredni 1.2. Promocja i rozwój przedsiębiorczości	
Cel pośredni 1.3. Rozwój oferty turystycznej obszaru	
Cel pośredni 1.4. Promocja obszaru	
Preferowane operacje w ramach Przedsięwzięcia	
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<p>usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;</p> <p>usługi dla ludności;</p> <p>roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne;</p> <p>usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;</p> <p>przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;</p> <p>wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy;</p>
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<p>usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;</p> <p>usługi dla ludności;</p> <p>roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne;</p> <p>usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;</p> <p>przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;</p> <p>wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy;</p>
Odnowa i rozwój wsi	<p>budowa przebudowa, remont lub wyposażanie obiektów małej architektury;</p> <p>budowa przebudowa, remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych;</p> <p>budowa przebudowa, remont infrastruktury turystycznej;</p> <p>rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;</p> <p>zakup i odnawianie obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacja na cele publiczne;</p> <p>budowa przebudowa, remont lub wyposażanie obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;</p> <p>wyburzenia i rozbiórka zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji w/w operacji wymienionych;</p> <p>zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;</p>
Małe projekty	<p>podnoszenie świadomości mieszkańców wsi, w tym poprzez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla ludności z obszaru objętego LSR</p> <p>utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron WWW,</p> <p>przygotowanie i wydanie folderów i innych publikacji informacyjnych dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju;</p> <p>budowa lub odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras narciarstwa biegowego i zjazdowego, tras rowerowych, ścieżek spacerowych, dydaktycznych;</p> <p>rozwój lokalnej aktywności gospodarczej poprzez inicjowanie</p>

	powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach lub produktach rolnych i leśnych, oraz tradycyjnych sektorach gospodarki.		
Przewidywana liczba operacji			
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty
10	8	3	4
Wskaźniki			
Produkt		Rezultat	Oddziaływanie
<ul style="list-style-type: none">– Liczba wspartych projektów infrastrukturalnych – 4 szt.– Liczba wspartych gospodarstw rolnych – 10 szt.– Liczba wspartych przedsiębiorstw – 8 szt.– Liczba wspartych projektów edukacyjnych - 3		<ul style="list-style-type: none">– Liczba osób korzystających z wybudowanych i/lub wyremontowanych obiektów – 120 osób– Liczba powstałych miejsc pracy – 8 szt.– Liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 60 osób	<ul style="list-style-type: none">– Wartość wygenerowanych inwestycji sektora prywatnego – 900 000 PLN– Wzrost liczby turystów o 500 osób/rok
Grupy docelowe:		<ul style="list-style-type: none">– Przedsiębiorcy– Rolnicy i ich domownicy– Jednostki samorządu terytorialnego– Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego– Organizacje pozarządowe– Mieszkańcy obszaru LGD	
Sektory gospodarki objęte wsparciem (wg klasyfikacji PKD)			
A	Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo		
C	Produkcja		
F	Budownictwo		
I	Hotelarstwo i gastronomia		
J	Informacja i komunikacja		
K	Doradztwo finansowe i ubezpieczenia		
N	Administracja i usługi		
O	Administracja publiczna i obrona; obowiązkowe świadczenia społeczne		
R	Sztuka, rozrywka i rekreacja		
T	Gospodarstwo domowe jako pracodawca; wytwarzanie dóbr i usługi gospodarstwa na własne potrzeby		

Przedsięwzięcie 2.		Wiedza i innowacje dla rozwoju	
Cel 2. Rozwój kapitału społecznego.			
Cel pośredni 2.1. Aktywizacja społeczności lokalnej			
Cel pośredni 2.2. Wzrost kompetencji mieszkańców			
Cel pośredni 2.3. Integracja środowiska			
Cel pośredni 2.4. Partnerstwo lokalne			
Preferowane operacje			
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw		usługi dla ludności; rachunkowość, doradztwo usługi informatyczne.	
Małe projekty		podnoszenie świadomości mieszkańców wsi, w tym poprzez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla ludności z obszaru objętego LSR; udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu; rozwój lokalnej aktywności gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach lub produktach rolnych i leśnych, oraz tradycyjnych sektorach gospodarki.	
Przewidywana liczba operacji			
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty
0	2	0	6
Wskaźniki			
Produkt	Rezultat		Oddziaływanie
– Liczba udzielonych dotacji – 8 szt. – Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw – 2 – Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego – 4 – Liczba projektów edukacyjnych – 2 szt.	– Ilość zakupionego sprzętu teleinformatycznego – 6 kompletów – Liczba powstałych miejsc pracy – 2 szt. – Liczba osób uczestniczących w projektach informatycznych – 40 osób – Liczba uczestników szkoleń – 60 osób		– Wzrost liczby osób z dostępem do Internetu o 100 osób. – Wzrost zdolności adaptacyjnych 60 osób – Powstanie 3 partnerstw lokalnych
Grupy docelowe:	– Przedsiębiorcy – Jednostki samorządu terytorialnego – Instytucje edukacyjne – Związki wyznaniowe – Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego – Organizacje pozarządowe – Mieszkańcy obszaru LGD		
Sektory gospodarki objęte wsparciem (wg klasyfikacji PKD)			
A	Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo		
I	Hotelarstwo i gastronomia		
J	Informacja i komunikacja		
K	Doradztwo finansowe i ubezpieczenia		

M	Działalność w sferze zawodowej, naukowej i technicznej
O	Administracja publiczna i obrona; obowiązkowe świadczenia społeczne
P	Edukacja
T	Gospodarstwo domowe jako pracodawca; wytwarzanie dóbr i usługi gospodarstwa na własne potrzeby

Przedsięwzięcie 3 Tożsamość i przestrzeń	
Cel 3. Poprawa jakości życia na wsi.	
Cel pośredni 3.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	
Cel pośredni 3.2. Rewitalizacja wsi	
Cel pośredni 3.3. Poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej	
Cel pośredni 3.4. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	
Preferowane operacje w ramach Przedsięwzięcia	
Odnowa i rozwój wsi	<p>budowa przebudowa, remont lub wyposażanie budynków pełniących funkcje społeczne, rekreacyjne i sportowe i społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury;</p> <p>budowa przebudowa, remont lub wyposażanie obiektów małej architektury;</p> <p>budowa przebudowa, remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych;</p> <p>kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;</p> <p>urządzanie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;</p> <p>zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;</p> <p>wyburzenia i rozbiórka zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji w/w operacji wymienionych;</p> <p>zakup materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich – koniecznego do realizacji operacji;</p> <p>zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;</p> <p>budowa przebudowa, remont lub wyposażanie budynków pełniących funkcje społeczno - kulturalne, w tym świetlic i domów kultury;</p> <p>budowa przebudowa, remont lub wyposażanie obiektów małej architektury;</p> <p>zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;</p> <p>rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;</p> <p>zakup i odnawianie obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacja na cele publiczne;</p> <p>odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawianie cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;</p> <p>wyburzenia i rozbiórka zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji w/w operacji;</p> <p>zakup sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;</p>
Małe projekty	<p>organizacja imprez kulturalnych na obszarze objętym działalnością LGD;</p> <p>promocja lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego</p>

<p>oraz przyrodniczego; kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów; kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła; zachowanie lub odtworzenie, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego ze szczególnym wskazaniem na obszary chronione w tym obszary objęte siecią Natura 2000; prowadzenie badań, gromadzenie danych, odbudowa lub renowacja, zabezpieczanie, uporządkowanie i oznakowanie niewielkich obiektów kulturowych i historycznych ważnych lub charakterystycznych dla danej miejscowości; odnawianie, uporządkowanie i oznakowanie prywatnych budynków i obiektów charakterystycznych dla budownictwa i krajobrazu danego regionu; remont świetlic wiejskich i zakup ich wyposażenia; budowa lub odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras narciarstwa biegowego i zjazdowego, tras rowerowych, ścieżek spacerowych, dydaktycznych; udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu; budowa lub odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras narciarstwa biegowego i zjazdowego, tras rowerowych, ścieżek spacerowych, dydaktycznych; udostępnianie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym urządzeń i sprzętu umożliwiającego dostęp do Internetu; rozwój lokalnej aktywności gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzenia na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, w tym naturalnych surowcach lub produktach rolnych i leśnych, oraz tradycyjnych sektorach gospodarki.</p>			
Przewidywana liczba operacji			
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty
0	0	6	40
Wskaźniki			
Produkt	Rezultat	Oddziaływanie	
– Liczba udzielonych dotacji – 46	– Liczba osób korzystających z	– Wzrost liczby turystów o 1000 osób rocznie	
– Liczba wspartych projektów infrastrukturalnych - 6	– wybudowanych i/lub wyremontowanych obiektów – 600 osób	– Nowe produkty lokalne – 3 szt.	
– Liczba wspartych imprez lokalnych – 14	– Liczba osób uczestniczących w szkoleniach – 60 osób	– Wzrost rozpoznawalności lokalnej marki o 20%	
– Liczba projektów promocyjnych – 3 szt.	– Liczba uczestników imprez lokalnych – 2000 osób	– Wzrost liczby osób korzystających z Internetu o 60 osób	
– Liczba projektów edukacyjnych – 4 szt.	– Grupa docelowa projektów promocyjnych – 10 000 osób	–	
– Liczba zrealizowanych projektów – 19 szt,	– Ilość zakupionego sprzętu informatycznego – 6		
– Liczba przebudowanych i/lub wybudowanych			

obiektów – 28 szt.		kompletów	
– Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego – 3 szt.			
Grupy docelowe:	<ul style="list-style-type: none">– Jednostki samorządu terytorialnego– Instytucje kultury– Związki wyznaniowe– Organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego– Organizacje pozarządowe– Rolnicy i ich domownicy– Przedsiębiorcy– Mieszkańcy obszaru LGD		
Sektory gospodarki objęte wsparciem (wg klasyfikacji PKD)			
A	Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo		
N	Administracja i usługi		
O	Administracja publiczna i obrona; obowiązkowe świadczenia społeczne		
R	Sztuka, rozrywka i rekreacja		
S	Inne usługi		
T	Gospodarstwo domowe jako pracodawca; wytwarzanie dóbr i usługi gospodarstwa na własne potrzeby		

5. Misja LGD

Strategia służy ustaleniu podstawowych długoterminowych celów organizacji oraz przyjęciu kierunków działania i przydziałowi zasobów do osiągnięcia tych celów. Nowoczesny model strategii rozpoczyna się pytaniem strategicznym o sens istnienia organizacji dzisiaj i wizję jej funkcjonowania w przyszłości. Jest to etap strategicznych wyborów wizji organizacji oraz modelu jej działania, którego efektem jest określenie misji organizacji, stanowiącej kwintesencję zarządzania strategicznego, ponieważ prowadzi ona do urzeczywistnienia wizji przyszłego stanu obszaru.

WIZJA:

„Kraina Mlekiem Płynąca” obszarem trwałego i zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego, miejscem spokojnego i godnego życia ludzi aktywnych i dumnych ze swego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

MISJA:

Misją Lokalnej Grupy Działania „Kraina Mlekiem Płynąca” jest kreowanie, inicjowanie i wspieranie działań oraz procesów stymulujących wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich dla zapewnienia atrakcyjnych warunków życia i rozwoju osobistego mieszkańców, prowadzenia dochodowej działalności rolniczej i efektywnej przedsiębiorczości, przy zachowaniu i w oparciu o koncepcję rozwoju zrównoważonego, zasadę subsydiarności i równości szans wszystkich osób i grup społecznych.

6. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR

Cel 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby jest bezpośrednio powiązany z kondycją lokalnego sektora gospodarczego. Jest on odpowiedzią na wyzwania związane z rolniczym charakterem obszaru LGD. A przede wszystkim koniecznością wsparcia i rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej, która zapewnić może nowe i lepszej jakości miejsca pracy i źródła dochodów.. Służyć temu będzie *dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wsi* związana z podejmowaniem się dodatkowych zajęć i generowaniem alternatywnych źródeł dochodów. Cel pośredni 1.2 Promocja i rozwój przedsiębiorczości skierowany jest na rozwój małej przedsiębiorczości, usług turystycznych i ogólnospołecznych, jako obszarów, w których upatruje się szans na aktywizację ekonomiczną ludności wiejskiej i ograniczenie bezrobocia agrarnego. Cel pośredni 1.3. Rozwój oferty turystycznej obszaru oraz Cel pośredni 1.4. Promocja obszaru LGD skupiają się na tworzeniu warunków infrastrukturalnych i marketingowych oraz wspieraniu przedsięwzięć gospodarczych realizowanych w oparciu o lokalne zasoby i potencjał turystyczny, kulturowy i przyrodniczy.

Cel 2. Rozwój kapitału społecznego odpowiada na społeczne uwarunkowania obszaru LGD związane z niskim poziomem aktywności społecznej, niskim poziomem wykształcenia i kompetencji zawodowych, wykluczeniem społecznym i grupami problemowymi. Zwraca uwagę również na elementy partnerstwa lokalnego i poprawę jakości zarządzania gospodarką lokalną.

Bez wzrostu kwalifikacji i umiejętności zawodowych, zmiany świadomości i mentalności mieszkańców i instytucji lokalnych trudno jest oczekiwać osiągnięcia celów wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Złaszcza, że o efektywności współpracy i głębokości zachodzących procesów integracji zawsze decyduje jakość i poziom rozwoju partnerów.

Cel 3. Poprawa jakości życia na wsi odpowiada na wyzwania związane z dostępnością urządzeń infrastruktury społecznej, sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej, które w połączeniu z jakością zagospodarowania przestrzeni wsi współtworzą warunki życia jej mieszkańców. Cechą charakterystyczną obszaru LGD jest niski stopień nasycenia infrastruktura sportową, rekreacyjną i turystyczną oraz zły stan obiektów dziedzictwa kulturowego. Dlatego Cel pośredni 3.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej jest skierowany na budowę i odnowę ogólnodostępnych urządzeń sportowych na terenie LGD, które służyć będą mieszkańcom oraz turystom. Popraw estetyki wsi zakłada Cel pośredni 3.2. Rewitalizacja wsi. Natomiast Cele pośrednie 3.3. Poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej i 3.4. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego bezpośrednio powiązane są tożsamością kulturową obszaru, jako kluczowym zasobem, którego wykorzystanie uzależnione jest od jakości.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Niniejsza LSR integruje różnego rodzaju operacje, realizowane przez zróżnicowany wachlarz partnerów (beneficjentów) dążących wspólnie do osiągnięcia spójnej wiązki równorzędnych i wzajemnie uzupełniających się celów strategicznych.

W ramach planowanych przedsięwzięć realizowane będą projekty inwestycyjne (infrastrukturalne), a także nieinwestycyjne o szerokim charakterze. A będą to projekty o charakterze szkoleniowo – edukacyjnym, doradczym, integracyjnym, folklorystycznym, rekreacyjnym, kulturalnym, czy sportowym.

Grupy docelowe obejmują przedstawicieli sektora publicznego (jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne), sektora prywatnego (przedsiębiorcy) oraz społecznego (mieszkańcy oraz organizacje pozarządowe).

Przedstawiciele grup docelowych będą reprezentowali następujące sektory gospodarki wg klasyfikacji PKD:

- A Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo
- C Produkcja
- F Budownictwo
- G Handel; naprawa samochodów i motocykli
- I Hotelarstwo i gastronomia
- J Informacja i komunikacja
- K Doradztwo finansowe i ubezpieczenia
- M Działalność w sferze zawodowej, naukowej i technicznej
- N Administracja i usługi
- O Administracja publiczna i obrona; obowiązkowe świadczenia społeczne
- P Edukacja
- R Sztuka, rozrywka i rekreacja
- S Inne usługi
- T Gospodarstwo domowe jako pracodawca; wytwarzanie dóbr i usługi gospodarstwa na własne potrzeby

Realizowane w ramach LSR przedsięwzięcia, tak jak cele strategiczne oparte są na specyfice obszaru. Integrując wybrane działania osi 3 i 4 PROW mają za zadanie waloryzować i wykorzystywać lokalne zasoby obszaru, co znajduje również swoje potwierdzenie w przyjętych lokalnych kryteriach oceny i wyboru operacji w ramach LSR.

Przedsięwzięcie 1. Lokalna baza ekonomiczna ukierunkowane jest na rozwój tych elementów gospodarki lokalnej, które związane są ze specyfiką obszaru. Wsparcie branż gospodarczych związanych z turystyką i usługami dla ludności, przy rozwoju infrastruktury turystycznej i obiektów dziedzictwa kulturowego ma przyczyniać się do wzrostu rozpoznawalności i odróżnienia obszaru w oparciu o lokalne dziedzictwo kulturowe i warunki przyrodnicze. Jego grupami docelowymi będą:

- przedsiębiorcy (sektor prywatny),

- rolnicy i ich domownicy (sektor prywatny),
- jednostki samorządu terytorialnego (sektor publiczny),
- organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego (sektor społeczny),
- organizacje pozarządowe (sektor społeczny),
- mieszkańcy obszaru LGD (sektor prywatny).

Przedsięwzięcie 2. Wiedza i innowacje dla rozwoju ma na celu rozwój kapitału społecznego oraz promocję gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego na wsi. Wszystkie operacje będą oparte na analizie potrzeb lokalnych i dostosowane do pożądanego profilu i kierunków rozwoju lokalnego. Jego grupami docelowymi będą:

- przedsiębiorcy (sektor prywatny),
- instytucje edukacyjne (wszystkie sektory),
- związki wyznaniowe (sektor społeczny),
- jednostki samorządu terytorialnego (sektor publiczny),
- organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego (sektor społeczny),
- organizacje pozarządowe (sektor społeczny),
- mieszkańcy obszaru LGD (sektor prywatny).

Przedsięwzięcie 3. Tożsamość i przestrzeń jest w pełni poświęcone waloryzacji i promocji lokalnych zasobów i dziedzictwa kulturowego jak również waloryzacją przestrzeni wsi, jej estetyzacją oraz poprawą dostępności podstawowej infrastruktury społecznej. Przewidziane inwestycje infrastrukturalne oraz działania nieinwestycyjne bezpośrednio dotyczą obiektów dziedzictwa kulturowego, tożsamości, tradycji i kultury obszaru. Tym samym bazuje na lokalnych zasobach, odnawiając je, rewitalizując i udostępniając mieszkańcom i turystom. Jego grupami docelowymi będą:

- przedsiębiorcy (sektor prywatny),
- rolnicy i ich domownicy (sektor prywatny),
- instytucje kultury (wszystkie sektory),
- związki wyznaniowe (sektor społeczny),
- jednostki samorządu terytorialnego (sektor publiczny),
- organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego (sektor społeczny),
- organizacje pozarządowe (sektor społeczny),
- mieszkańcy obszaru LGD (sektor prywatny).

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

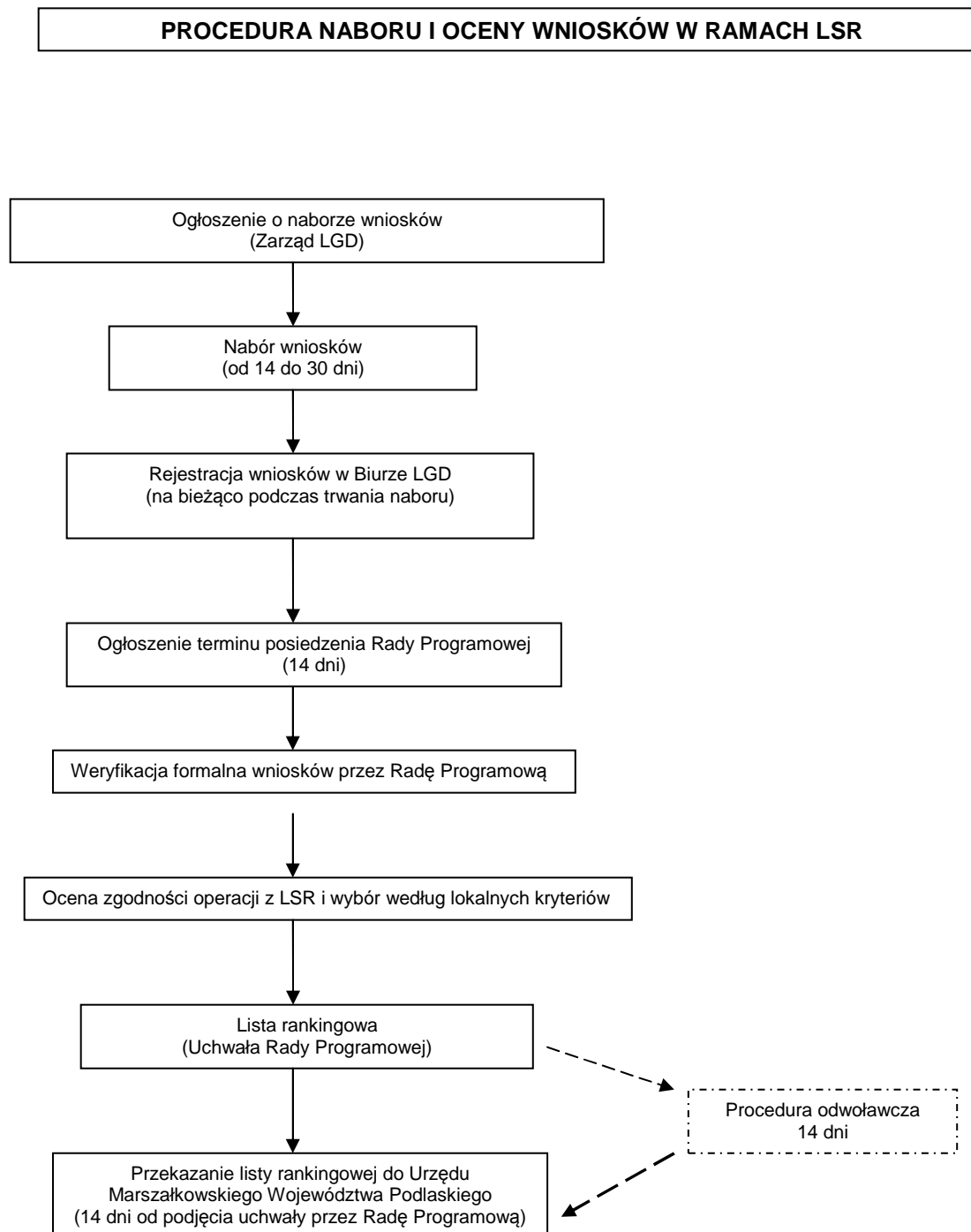
Jakkolwiek koncepcja Leader nie jest nowa na obszarze LGD, ponieważ były to realizowane Schematy I i II Leader +, to jednak dopiero teraz znajduje ona swoje urzeczywistnienie. Dlatego należy ją uznać za kluczową innowację procesową w zarządzaniu rozwojem lokalnym. Do tej pory władze lokalne na terenie LGD nie stworzyły żadnej trwałej formy ani płaszczyzny współpracy na poziomie administracji samorządowej. Nie funkcjonowały tu dotychczas żadne formy partnerstwa publiczno – prywatno – społecznego. Dopiero dostosowanie statusu prawnego Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” do wymogów art. 15 ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) stworzyły pierwsze partnerstwo lokalne na rzecz rozwoju wsi w historii obszaru. Upodmiotowienie partnerstwa lokalnego oraz uczynienie go grantodawcą, czyli agencją rozwoju lokalnego transferującą dotacje rozwojowe na lokalnie kreowane i wybierane operacje jest zdarzeniem bez precedensu.

Najważniejszą innowacją produktową jest wykreowanie spójnego wizerunku obszaru, który będzie rozpoznawalny i będzie się odróżniał od otoczenia. Oparcie go na kluczowym lokalnym zasobie: dziedzictwie kulturowym Kurpiowszczyzny, jej tradycji, gwarze i folklorze w połączeniu z rozwinięciem oferty turystycznej i narzędzi marketingu terytorialnego zaowocuje wspólną marką i nowymi produktami lokalnymi.

Innowacyjnym rozwiązaniem, które może być zastosowane na innych obszarach jest innowacyjne podejście do procesu kreowania koncepcji rozwojowych. W tym zakresie wykorzystywane były różnie narzędzia kreatywnego myślenia i poszukiwania koncepcji produktów lokalnych, tam gdzie o nie na pierwszy rzut oka najtrudniej. To głębokie spojrzenie wewnątrz, szerokie wokół i dalekie w przód pozwala odkryć to, co niewidoczne lub zapomniane, albo stworzyć coś z niczego. Przykłady rozwiązań będą prezentowane na stronie internetowej LGD i będą ogólnie dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

9. Procedura wyboru operacji przez LGD w ramach LSR

Procedura wyboru operacji przez LGD zawarta została w regulaminie Rady Programowej oraz załącznikach w postaci dokumentów towarzyszących, tj. kart oceny, deklaracji i innych formularzy stanowiących załącznik do niniejszej Strategii. W tym miejscu zamieszczono streszczenie procedur wyboru operacji w ramach LSR. Schemat procesu naboru i oceny wniosków przedstawia poniższy rysunek (rys. 2)

Opis procedury wyboru operacji zawarto w Rozdziale VI Regulaminu, wniosków obrazuje go poniższa tabela:

PROCEDURA WYBORU OPERACJI DO DOFINANSOWANIA W RAMACH LSR			
CEL		Wybór operacji do współfinansowania w ramach Działania 4.1.3 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju	
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ		Przewodniczący Rady Programowej	
ADRESACI		Członkowie Rady Programowej, Zarząd, Pracownicy Biura LGD	
ZASOBY		Wnioski o współfinansowanie operacji, Lokalna Strategia Rozwoju, Statut, Regulamin Rady Programowej, regulacje dot. Osi 4 PROW, personel Biura LGD, zasoby materialne Biura LGD	
Etapy	CZYNNOŚCI	Odpowiedzialny	Dokumentacja
1.	Ewidencja wniosków	Asystent Biura	<ul style="list-style-type: none"> – Potwierdzenia wpłynięcia wniosków – Lista złożonych wniosków
2.	Weryfikacja formalna wniosków	Przewodniczący Rady	<ul style="list-style-type: none"> – Lista wniosków zaakceptowanych pod względem formalnym – Lista wniosków odrzuconych z przyczyn formalnych
3.	Głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR	Przewodniczący Rady	<ul style="list-style-type: none"> – Lista operacji zgodnych z LSR, – Lista operacji niezgodnych z LSR, – Uchwały Rady Programowej
4.	Ocena operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.	Przewodniczący Rady	<ul style="list-style-type: none"> – Wypełnione karty oceny – Lista operacji wybranych do dofinansowania, – Lista operacji nie wybranych do dofinansowania, – Uchwały Rady Programowej
5.	Procedura odwoławcza	Przewodniczący Rady	<ul style="list-style-type: none"> – Pisma z odwołaniami od wyników oceny – Lista wniosków, których dotyczy odwołanie – Wypełnione karty oceny – Lista operacji wybranych do dofinansowania w procedurze odwoławczej – Lista operacji nie wybranych do dofinansowania w procedurze odwoławczej
6.	Przekazanie listy operacji wybranych i nie wybranych do dofinansowania do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego	Prezes Zarządu	<ul style="list-style-type: none"> – Pismo przewodnie – Uchwały Rady Programowej – Lista operacji wybranych do dofinansowania – Lista operacji nie wybranych do dofinansowania
EFEKT		Lista operacji i Beneficjentów do podpisania umów o dofinansowanie w ramach Działania 4.1.3.	

Organem decyzyjnym LGD „Kraina Mlekiem Płynąca” jest Rada Programowa, powoływana wraz z jej Przewodniczącym przez Radę Fundacji. Składa się ona z co najmniej 14 członków. Jej głównym zadaniem jest wybór operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Rada wybiera ze swojego grona Zastępcę Przewodniczącego i Sekretarza. Rada, może również powoływać, spośród swoich członków Zespoły Oceniające w celu oceny projektów w ramach poszczególnych działań.

Stanowiący załącznik do niniejszej Strategii Regulamin prac organu decyzyjnego, czyli Rady Programowej oparto na priorytetach zapewnienia przejrzystości, demokratyczności i jawności podejmowania decyzji. W tym sensie **członek Rady nie może być zatrudniony w Biurze LGD, ani nie może być członkiem Zarządu lub Komisji Rewizyjnej**. Kryteria oceny projektów, jak również terminy ich przeprowadzenia będą podawane do publicznej wiadomości. Proces oceny wniosków będzie odbywał się w oparciu o wystandaryzowane dokumenty – arkusze oceny.

Ocena wniosków odbywa się poprzez wypełnienie i oddanie członkom komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji. Członkowie Rady dokonując oceny operacji nie mogą kierować się pobudkami innymi (np. polityczne, religijne, rodzinne itp.) niż merytoryczne

W sytuacji zaistnienia okoliczności mogących budzić wątpliwości, co bezstronności członka Rady Programowej, w szczególności w sytuacji, gdy członek Rady ubiega się o wybór jego operacji w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju – nie uczestniczy on ani w dyskusji ani w ocenie danej operacji. Każdy członek Rady może też zgłosić wniosek o wyłączenie siebie lub wykluczenie innego członka Rady z dyskusji i oceny danej operacji, jeśli ma on przekonanie o tym, że sam lub dany członek Rady nie będzie obiektywny w tej dyskusji i ocenie. Przewodniczący poddaje pod głosowanie Rady taki wniosek. Nie można w ten sposób wykluczyć z dyskusji i głosowania nad daną operacją więcej niż połowy członków Rady Programowej.

Ocena wniosków poprzez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:

- głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR;
- ocena operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.

Ocena zgodności operacji z LSR odbywa się w głosowaniu jawnym. Przewodniczący Rady lub w przypadku jego nieobecności osoba wyznaczona do prowadzenia posiedzenia Rady odczytuje kolejne punkty karty oceny zgodności operacji z LSR. Po odczytaniu każdego z punktów karty oceny zgodności operacji z LSR, Przewodniczący Rady lub w przypadku jego nieobecności osoba wyznaczona do prowadzenia posiedzenia Rady zarządza głosowanie w sprawie uznania operacji za zgodną bądź niezgodną z LSR.

Operację uznaje się za zgodną z LSR jeżeli w wyniku głosowania uznano, iż operacja jest zgodna w co najmniej w jednym z wszystkich punktów kart oceny zgodności operacji z LSR.

Operacja jest zgodna z punktem karty zgodności z LSR, wówczas gdy, w głosowaniu jawnym, za uznaniem operacji za zgodną z LSR głosowała bezwzględna większość członków Rady (50% +1 głos).

Ocena operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu karty oceny operacji według kryteriów lokalnych. Każda strona karty oceny operacji według kryteriów lokalnych musi być opieczętowana pieczęcią LGD i podpisana przez Sekretarza Rady lub prowadzącego posiedzenie Rady.

Głos uznaje się za ważny tylko wówczas, gdy wszystkie pola na karcie zostały uzupełnione zgodnie z instrukcją wypełniania karty, stanowiącą załącznik do regulaminu Rady.

Przed przystąpieniem do sumowania wyników głosowania członkowie komisji skrutacyjnej są zobowiązani do przeliczenia sumy punktów, na każdej poprawnie wypełnionej i oddanej karcie.

W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełniania karty, komisja skrutacyjna wzywa członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnień braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może dokonywać wpisów na karcie – stawiając przy tym swój podpis.

Jeżeli po dokonaniu uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie uzupełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.

Oceny punktowe z każdej karty oceny według kryteriów lokalnych sumuje się i dzieli przez liczbę członków Rady biorących udział w głosowaniu.

Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady lub upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego.

Na podstawie wyników oceny sporządza się listę operacji wybranych oraz listę operacji nie wybranych do finansowania.

Decyzja Rady o wyniku oceny każdej operacji podejmowana jest w formie uchwały.

Treść uchwały o wyniku oceny operacji musi zawierać:

- informację o wnioskodawcy (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania)
- adres, siedzibę, PESEL, regon, NIP,
- tytuł operacji,
- kwotę operacji o jaką ubiegał się wnioskodawca,
- wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR,
- wynik oceny według kryteriów lokalnych LGD,

Listę rankingową tworzy się wyłącznie z operacji, które są zgodne z LSR, wg ilości punktów otrzymanych w wyniku oceny według kryteriów lokalnych LGD. Operacje, które zostały umieszczone na liście rankingowej i uzyskały więcej niż 60% punktów zostają wybrane do finansowania, według kolejności na liście i dostępności środków w danym naborze.

Lista projektów wybranych do finansowania jest ogłaszana w formie uchwały Rady, której treść powinna zawierać:

- listę rankingową wniosków, która zawiera nazwę wnioskodawcy, tytuł projektu, numer projektu, kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca;
- dostępność środków LGD w ramach rozpatrywanego naboru.

Lista projektów nie wybranych do dofinansowania jest ogłaszana w formie uchwały Rady, której treść powinna zawierać listę rankingową wniosków nieprzyjętych do dofinansowania, która zawiera nazwę wnioskodawcy, tytuł projektu, numer projektu oraz kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca.

Rada Programowa ocenia wnioski aplikacyjne pod kątem ich zgodności z celami LSR oraz według lokalnych kryteriów wyboru. Stanowią one załącznik do Regulaminu organizacyjnego organu decyzyjnego, lecz mogą być modyfikowane. Procedurę zmiany kryteriów określono w § 36 Regulaminu Rady Programowej. Procedurę zmian rozpoczyna Zarząd Fundacji z własnej inicjatywy lub na wniosek. Zmiany kryteriów oceny dokonuje Rada Fundacji w trybie zmiany Regulaminu. Każda propozycja zmian

kryteriów oceny powinna zawierać uzasadnienie oraz proponowany zakres zmian. W przypadku zmiany Celów LSR Rada Fundacji wprowadza stosowne zmiany w kryteriach oceny zgodności operacji kryteriów LSR. Lista kryteriów została zaprezentowana poniżej:

Tab. 29 Kryteria wyboru projektów

Kryteria zgodności operacji z LSR		
1. Zgodność projektu / operacji z celami ogólnymi LSR?		
Cel 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby.	tak	nie
Cel 2. Rozwój kapitału społecznego.	tak	nie
Cel 3. Poprawa jakości życia na wsi.	tak	nie
2. Zgodność projektu / operacji z celami szczegółowymi LSR?		
Cel pośredni 1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wsi.	tak	nie
Cel pośredni 1.2. Promocja i rozwój przedsiębiorczości	tak	nie
Cel pośredni 1.3. Rozwój oferty turystycznej obszaru	tak	nie
Cel pośredni 1.4. Promocja obszaru	tak	nie
Cel pośredni 2.1. Aktywizacja społeczności lokalnej	tak	nie
Cel pośredni 2.2. Wzrost kompetencji mieszkańców	tak	nie
Cel pośredni 2.3. Integracja środowiska	tak	nie
Cel pośredni 2.4. Partnerstwo lokalne	tak	nie
Cel pośredni 3.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	tak	nie
Cel pośredni 3.2. Rewitalizacja wsi	tak	nie
Cel pośredni 3.3. Poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej	tak	nie
Cel pośredni 3.4. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	tak	nie
3. Zgodność projektu / operacji z przedsięwzięciami LSR?		
Przedsięwzięcie 1. Lokalna baza ekonomiczna	tak	nie
Przedsięwzięcie 2. Wiedza i innowacje dla rozwoju	tak	nie
Przedsięwzięcie 3. Tożsamość i przestrzeń	tak	nie

Lokalne kryteria wyboru operacji w ramach Działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Możliwa liczba punktów
Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów pomocowych	<ul style="list-style-type: none"> – 3 zrealizowane projekty – 3 pkt – 2 zrealizowane projekty – 2 pkt – 1 zrealizowany projekt – 1 pkt – brak doświadczenia – 0 pkt
Powiązanie z analizą SWOT	<ul style="list-style-type: none"> – projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt – brak powiązań ze SWOT – 0 pkt
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	<ul style="list-style-type: none"> – 3 wskaźniki – 3 pkt – 2 wskaźniki – 2 pkt – 1 wskaźnik – 1 pkt – 0 wskaźników – 0 pkt.
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> – projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 5 pkt. – projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	<ul style="list-style-type: none"> – Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt – Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0

	pkt.
Wnioskowane dofinansowanie	– 40% i mniej – 2 pkt – powyżej 40% - 0 pkt

Lokalne kryteria wyboru operacji w ramach działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Możliwa liczba punktów
Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów pomocowych	– 3 zrealizowane projekty – 3 pkt – 2 zrealizowane projekty – 2 pkt – 1 zrealizowany projekt – 1 pkt – brak doświadczenia – 0 pkt
Powiązanie z analizą SWOT	– projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt – brak powiązań ze SWOT – 0 pkt
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	– 3 wskaźniki – 3 pkt – 2 wskaźniki – 2 pkt – 1 wskaźnik – 1 pkt – 0 wskaźników – 0 pkt.
Utworzone miejsca pracy	– 3 miejsca pracy – 3 pkt – 2 miejsca pracy – 2 pkt – 1 miejsce pracy – 1 pkt – 0 miejsc pracy – 0 pkt
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	– projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 5 pkt. – projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	– Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt – Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt.
Wnioskowane dofinansowanie	– 40% i mniej – 2 pkt – powyżej 40% - 0 pkt

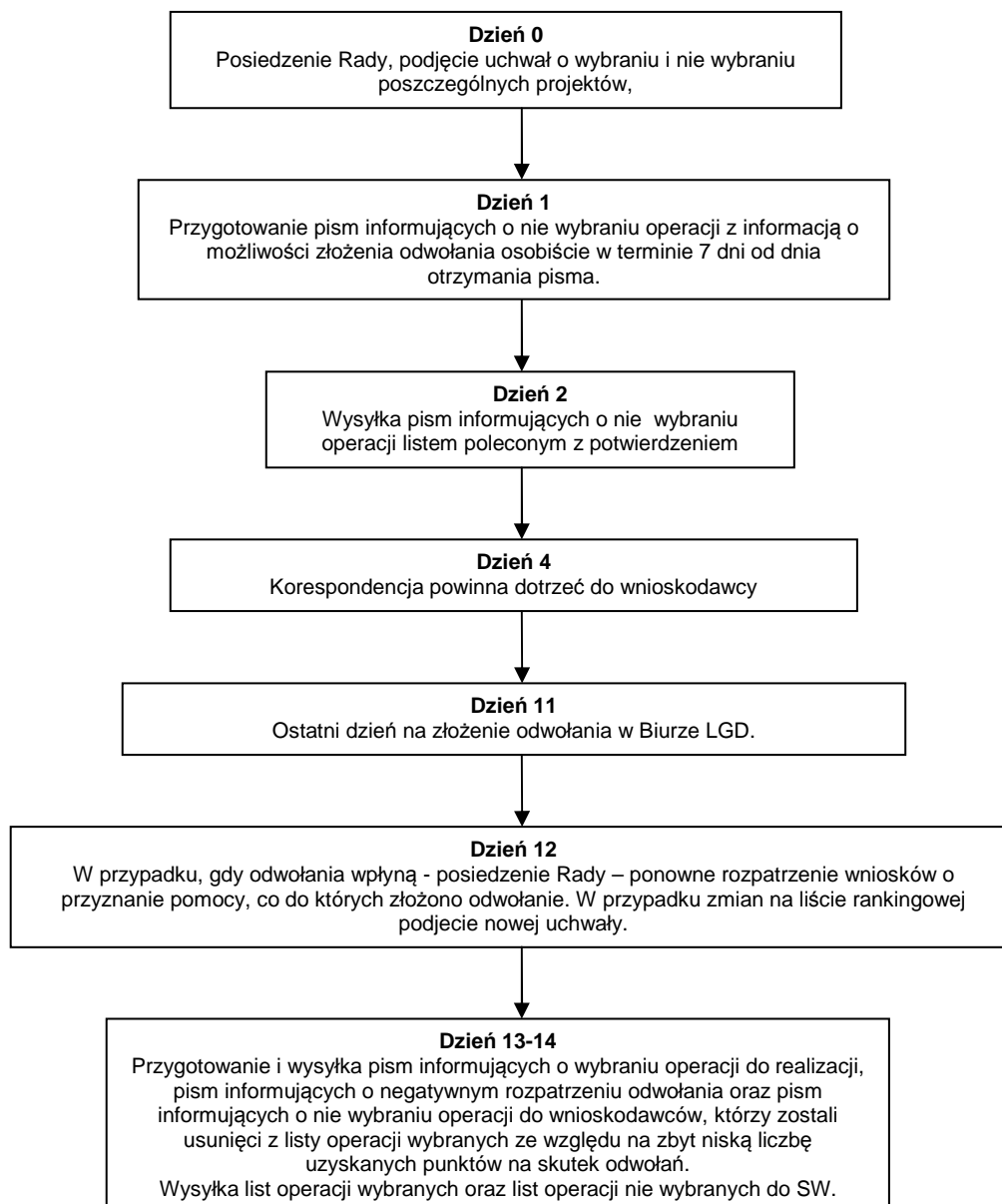
Lokalne kryteria wyboru operacji w ramach działania Odnowa i rozwój wsi	Możliwa liczba punktów
Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów w zakresie odnowy i rozwoju wsi	– 3 zrealizowane projekty – 3 pkt – 2 zrealizowane projekty – 2 pkt – 1 zrealizowany projekt – 1 pkt – brak doświadczenia – 0 pkt
Powiązanie z analizą SWOT	– projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt – brak powiązań ze SWOT – 0 pkt
W realizację operacji włączeni są partnerzy	– 2 i więcej partnerów – 2 pkt – 1 partner - 1 pkt – brak partnera – 0 pkt
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	3 wskaźniki – 3 pkt 2 wskaźniki – 2 pkt 1 wskaźnik – 1 pkt 0 wskaźników – 0 pkt.
Operacja jest powiązana/komplementarna z innymi projektami realizowanymi na obszarze wdrażania LSR	– Powiązanie z 2 projektami – 2 pkt – Powiązanie z 1 projektem – 1 pkt – Brak powiązań – 0 pkt
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	– projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach

	lokalnych – 1 pkt. – projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	– Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt – Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt.
Wnioskowane dofinansowanie	– 50% i mniej – 2 pkt – powyżej 50% - 0 pkt

Lokalne kryteria wyboru operacji w ramach Działania Małe projekty	Możliwa liczba punktów
Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów	– 3 zrealizowane projekty – 3 pkt – 2 zrealizowane projekty – 2 pkt – 1 zrealizowany projekt – 1 pkt – brak doświadczenia – 0 pkt
Powiązanie z analizą SWOT	– projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt – brak powiązań ze SWOT – 0 pkt
W realizację operacji włączeni są partnerzy	– 2 i więcej partnerów – 2 pkt – 1 partner - 1 pkt – brak partnera – 0 pkt
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	– 3 wskaźniki – 3 pkt – 2 wskaźniki – 2 pkt – 1 wskaźnik – 1 pkt – 0 wskaźników – 0 pkt.
Wnioskowana kwota pomocy	– do 20 tys. PLN – 5 pkt – powyżej 20 tys. PLN – 0 pkt
Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy	– co najmniej 3 miejscowości – 3 pkt – 2 miejscowości – 2 pkt – 1 miejscowości – 1 pkt
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	– projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 1 pkt. – projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	– Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt – Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt.

Dla zapewnienia przejrzystości, bezstronności i sprawiedliwości procesu oceny przyjęto procedury wyłączenia oraz wykluczenia członków Rady Programowej z procesu wyboru wniosków, wniosków także zapewniono Wnioskodawcom możliwość odwołania się od wyników oceny. Procedury zostały zawarte w Regulaminie Rady programowej, natomiast tutaj zaprezentowano schemat postępowania w sprawie odwołania się Wnioskodawcy od wyników oceny skutkujących odrzuceniem wniosku (rys. 3)

SCHEMAT POSTĘPOWANIA ODWOŁAWCZEGO W RAMACH LSR

10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji

Tab. 36 Budżet LSR dla każdego roku realizacji

Rok	Kategoria kosztu	4.1.3 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju					4.2.1 Projekty współpracy			4.3.1 Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja			Razem działania osi 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1.3	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 4.2.1	Koszty bieżące LGD	Nabywanie umiejętności i Aktywizacja	Razem 4.3.1	
2008 - 2009	całkowite	0,00	0,00	1500000	250000	1750000	2952	0,00	2952	132970	66783	199753	1952705
	kwalfikowane	0,00	0,00	1500000	250000	1750000	2952	0,00	2952	132970	66783	199753	1952705
	do refundacji	0,00	0,00	1050000	175000	1225000	2952	0,00	2952	132970	66783	199753	1427705
2010	całkowite	200000	200000	1500000	430000	2330000	3600	30000	33600	120000	40000	160000	2523600
	kwalfikowane	200000	200000	1500000	430000	2330000	3600	30000	33600	120000	40000	160000	2523600
	do refundacji	100000	100000	1050000	301000	1551000	3600	30000	33600	120000	40000	160000	1744600
2011	całkowite	190000	190000	134955	249784	629784	2100	20000	22100	120000	40000	160000	811884
	kwalfikowane	190000	190000	134955	249784	629784	2100	20000	22100	120000	40000	160000	811884
	do refundacji	95000	95000	101216	174848	466064	2500	20000	22100	120000	40000	160000	648164
2012	całkowite	190000	190000	0,00	300000	680000	2500	25000	27500	120000	40000	160000	867500
	kwalfikowane	190000	190000	0,00	300000	680000	2500	25000	27500	120000	40000	160000	867500
	do refundacji	95000	95000	0,00	210000	400000	2500	25000	27500	120000	40000	160000	587500
2013	całkowite	190000	190000	0,00	300000	680000	2000	25704	27704	120000	40000	160000	867704
	kwalfikowane	190000	190000	0,00	300000	680000	2000	25704	27704	120000	40000	160000	867704

	ne														
	do refundacji	95000	95000	0,00	210000	400000	2000	25704	27704	120000	40000	160000	587704		
2014	całkowite	190000	190000	0,00	243383	623383				120000	40000	160000	540000		
	kwalfikowalne	190000	190000	0,00	243383	623383				120000	40000	160000	540000		
	do refundacji	95000	95000	0,00	170368	360368				120000	40000	160000	520368		
2015	całkowite									80000	20855	100855	100855		
	kwalfikowalne									80000	20855	100855	100855		
	do refundacji									80000	20855	100855	100855		
Razem 2009 - 2015	całkowite	960000	960000	4402432	1773167	6828122	13152	100704	113856	812970	287638	1100608	8042586		
	kwalfikowalne	960000	960000	4402432	1773167	6828122	13152	100704	113856	812970	287638	1100608	8042586		
	do refundacji	480000	480000	2201216	1241216	4402432	13152	100704	113856	812970	287638	1100608	5616896		

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Zarządzanie rozwojem lokalnym w kontekście partnerstwa sprowadza się do tworzenia właściwych warunków dla aktywności społeczności lokalnej i odnosi się ono do określenia koniecznych zmian i opracowywania efektywnych metod ich wprowadzania. Wymaga to włączenia wielu organizacji i osób w uspołeczniony proces określania priorytetów rozwojowych i ich osiągnięcia przy wsparciu ze strony organizacji oraz zaangażowanych grup, na co składają się:

- wysłuchiwanie i angażowanie lokalnej społeczności,
- tworzenie wizji i kierunku,
- efektywne działanie oparte na partnerstwie,
- doprowadzanie działań do skutku,
- opowiadanie się w obronie społeczności,
- upodmiotowienie lokalnych społeczności,
- odpowiedzialność przed społecznościami,
- efektywne wykorzystanie zasobów społeczności.

Elementami kluczowymi tak pojętego partnerstwa są koncentracja na potrzebach społeczności jako całości, zintegrowanie procesów planowania rozwoju w lokalnym systemie instytucjonalnym oraz pełne zaangażowanie, konsultacje i uczestnictwo społeczności oraz organizacji partnerskich w określeniu celów, przygotowaniu LSR i w jej realizacji.

Proces przygotowania i realizacji LSR oparto na następujących zasadach:

- dobrobyt mieszkańców jako najważniejsze dobro,
- koncentracja na wynikach, która wymaga określenia harmonogramu zadań, systemu oceny wyników działań, monitoringu i sprawozdawczości zwrotnej,
- integracja środowisk lokalnych wokół sposobów rozwiązywania problemów,
- zapewnienie uczestnictwa i informacji zwrotnej od mieszkańców,
- dostępność, włączenie, otwartość na potrzeby i problemy jednostek,
- partnerstwo priorytetów równość szans,
- nastawienie na działanie,
- odpowiedzialność i rewizja,
- własność misji i celów rozwojowych.

W skład przedstawicielstwa społeczności lokalnej wchodzi przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, samorząd wiejski oraz instytucje publiczne obszaru LGD. Reprezentacja partnerów społecznych jest powołana, informowana i konsultowana w sprawach dotyczących realizacji Planu.

Proces przygotowania LSR rozpoczął się we wrześniu 2008 roku. Przyjęto ekspercko – społeczną metodę prac na dokumentem. Redakcja dokumentu została powierzona Europejskiej Fundacji Odnowy i Rozwoju Terytorialnego z siedzibą w Kleosinie, a element uspołecznienia prac – konsultacji obejmował serię spotkań warsztatowych, spotkań z mieszkańcami, badania ankietowe, działalność punktu informacyjnego oraz wymianę informacji na forum internetowym.

Warsztaty

W czterech sesjach warsztatowych wzięło udział ponad 30 osób reprezentujących wszystkie sektory z obszaru LGD. Celem warsztatów była identyfikacja kluczowych uwarunkowań rozwojowych oraz analiza wyników badań ankietowych oraz konkluzji spotkań z mieszkańcami. Dane te posłużyły do weryfikacji misji i wizji rozwoju obszaru LGD, określenia celów strategicznych i celów pośrednich oraz zidentyfikowania przedsięwzięć realizujących cele LSR.

Badania ankietowe

Wśród mieszkańców obszaru LGD przeprowadzono badania ankietowe. Skierowano do nich 2 ankiety. W jednej mieszkańcy oceniali uwarunkowania rozwojowe obszaru, a w drugiej wskazywali priorytetowe ich zdaniem rodzaje operacji do realizacji w ramach LSR. W sumie spłynęło 240 ankiet.

Większość, bo ponad 62% respondentów stanowiły kobiety. Strukturę wiekową ankietowanych osób przedstawia poniższa tabela:

Wiek osoby ankietowanej	Udział procentowy w grupie respondentów %
Do 20 lat	2,32
21-30 lat	30,23
31-45 lat	41,86
46-55 lat	11,63
56-60 lat	6,98
61-70 lat	6,98
Powyżej 70 lat	0,00

Wśród ankietowanych największą część stanowiły osoby czynne zawodowo (71,79%), bezrobotni stanowili 5,13% próby, a pozostali to renciści – 10,26% oraz młodzież ucząca się – 12,82% ankietowanych. W zakresie wykształcenia największą grupę (48,78%) stanowiły osoby z wykształceniem średnim, ponad 9% to osoby z wykształceniem podstawowym, natomiast 41,50% respondentów legitymuje się wykształceniem wyższym. Większość, bo 59,46% ankietowanych określiło się jako pracowników umysłowych, 10,81% to pracownicy fizyczni, a 29,73% stanowili rolnicy.

Przeprowadzona ankieta zawierała pytania dotyczące promocji, lokalnego życia kulturalnego, turystyki i środowiska, przedsiębiorczości oraz aktywności społecznej. Ankietowani w części promocja na pytanie czy mieszkańcy powiatu/regionu znają Twoją miejscowość prawie wszyscy odpowiedzieli, że tak. Uważali, że Gmina powinna się promować poprzez foldery i broszury reklamowe (4,26%), na drugim miejscu uznali, że przez strony internetowe (3,60%). Natomiast na pytanie czym może pochwalić się Twoja gmina większość badanych odpowiedziała, że krajobraz, działalność kulturalna, gospodarstwa agroturystyczne, turystyka oraz atrakcyjne położenie. W części kulturalnej zapytani czy są zadowoleni z oferty kulturalnej odpowiedzieli, tak (55,80%). Za godne kultywowania tradycje uznali zapusty, Dni Kultury Kurpiowskiej, skansen, Noc Świętojańską, spotkania opłatkowe, festiwal sztuki ludowej oraz inscenizację bitwy o Nowogród. Na pytanie co należy zrobić by lepiej chronić środowisko uznano: więcej inwestycji (12,20%), wsparcie władz samorządowych (11,11%) oraz edukacja w tym kierunku (10,70%). Zdaniem większości ponad 80% ankietowanych wybrało agroturystykę jako kierunek rozwoju w swojej gminie, rolnictwo na drugim miejscu (11,70%).

Na pytanie gdzie dotacje na inwestycje poprawiające warunki życia na wsi powinny być skierowane ankietowani dokonali następującej oceny:

Opcje wyboru	Udział procentowy ankietowanych %
budowa, remont lub wyposażenie sali sportowej, boiska, kortu tenisowego,	16,54
budowa, remont lub wyposażenie świetlicy, domu kultury, placu zabaw,	19,55
budowa, przebudowa lub remont ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych,	13,53
budowa lub odnawianie parkingów,	13,53

chodników, oświetlenia ulicznego,	
urządzanie i porządkowanie terenów zielonych, parków i innych miejsc wypoczynku,	3,76
zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji,	3,01
budowa, przebudowa lub remont małej infrastruktury turystycznej (np. punktu widokowego, miejsca odpoczynku, przystani) lub miejsc rekreacji (np. kąpieliska),	12,78
rewitalizacja budynków zabytkowych, lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci, oraz odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w zabytkowych budynkach architektury sakralnej	6,02
zakup towarów służących kultywowaniu tradycji społeczności lokalnych i tradycyjnych zawodów (np. instrumenty i stroje dla zespołu folklorystycznego),	5,26
budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług (pawilonów, punktów wystawowych itp.),	6,02

Natomiast przy pytaniu jaką pomoc dla osób planujących rozpocząć lub rozwinąć działalność gospodarczą lub uzupełnić o nią prowadzoną działalność rolniczą chcieliby skorzystać z dotacji wybrali następujące odpowiedzi:

Opcje wyboru	Udział procentowy ankietowanych %
usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;	13,39
usługi dla ludności;	15,18
sprzedaż hurtowa lub detaliczna;	4,46
rzemiosło lub rękodzielnictwo;	6,25
roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne;	8,04
usługi turystyczne oraz związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;	8,93
usługi transportowe;	2,68
usługi komunalne;	5,36
przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;	6,25
magazynowanie lub przechowywanie towarów;	2,68
wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy;	1,79
rachunkowość,	7,14
doradztwo	9,82
usługi informatyczne.	8,04

Ostatnie pytanie dotyczyło przedmiotu dofinansowania, ankietowani dokonali następującego wyboru:

Opcje wyboru	Udział procentowy ankietowanych %
szkolenia	3,21
utworzenie ogólnodostępnych punktów z dostępem do Internetu;	15,38
organizacja imprez kulturalnych;	9,62
organizacja imprez rekreacyjno-sportowych;	7,05
promocja lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej;	7,69

Punkt informacyjno – konsultacyjny

W siedzibie Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” w Małym Płocku zorganizowano punkt informacyjno – konsultacyjny. Dostępne tu były ankiety do wypełnienia, projekt celów LSR oraz informacje na temat postępów prac nad strategią. W okresie grudzień 2008 – styczeń 2009 punkt odwiedziło 60 osób.

Przyjęty zakres konsultacji i uspołecznienia procesu opracowania LSR zapewnił wiarygodne i oddolne informacje, które posłużyły do procesu identyfikacji logiki interwencji LSR oraz operacjonalizacji priorytetów na poziomie przedsięwzięć. Na tej podstawie Fundacja EFORT prowadziła prace nad dokumentem Strategii.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

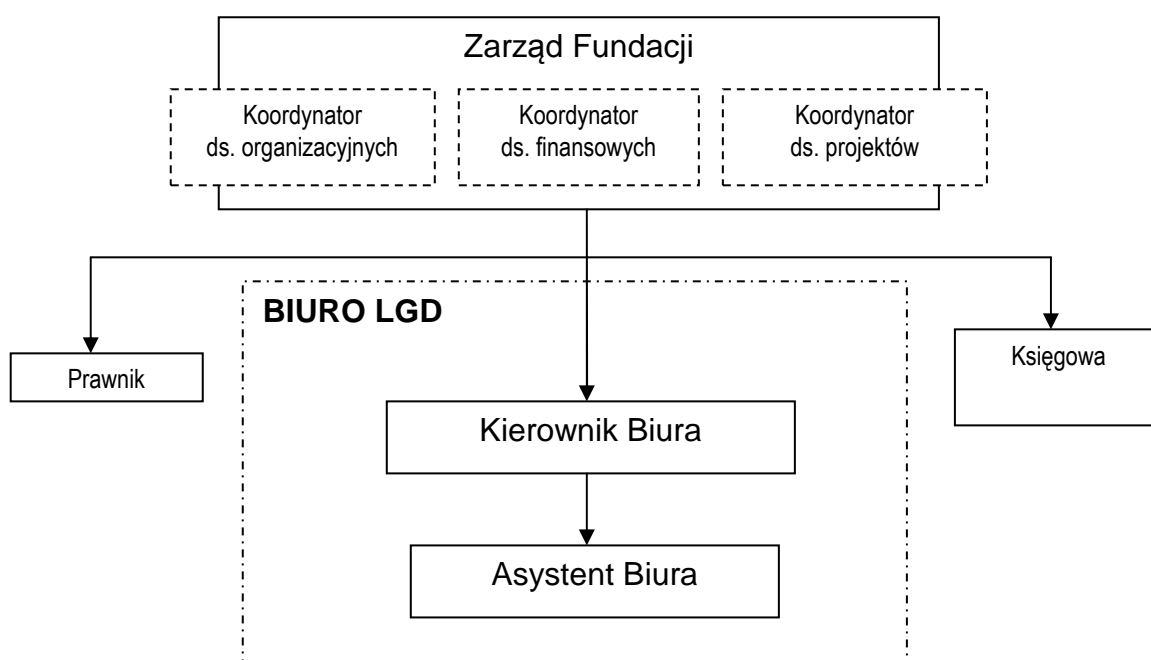
12.1. Rozwiązania wdrożeniowe

Proces wdrażania LSR będzie miał charakter informacyjno – decyzyjny i zostanie oparty na organach statutowych Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” uzupełnionych o personel administracyjny Biura.

Struktura zarządzania obejmuje Zarząd Fundacji z trzema działającymi Członkami Zarządu jako koordynatorzy ds. organizacyjnych, finansowych oraz ds. projektów. Uzupełnia go Biuro, które w pierwszym roku działalności będzie zatrudniało dwie osoby: Kierownika Biura i Asystenta Biura. Osoby te będą wspierane przez Księgową oraz Prawnika.

(rys 4)

STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ LSR

LGD będzie pełniło rolę grantodawcy w ramach LSR i przede wszystkim będzie odpowiedzialne za wybór operacji, a także monitoring, promocję, aktualizację oraz ewaluację LSR. W związku z tym, że procedury monitoringu i ewaluacji opisane zostały w rozdziale następnym, w niniejszym przedstawione zostaną sposoby informowania, aktualizacji i zabezpieczenia przed nakładaniem się pomocy w ramach LSR.

12.2. Informacja i promocja LSR.

Celem działań promocyjnych skierowanych do grup docelowych funkcjonujących na obszarze LGD będzie:

- zapoznanie lokalnych społeczności z podstawowymi założeniami LSR,
- zachęcenie poszczególnych instytucji, organizacji i osób do włączenia się w realizację LSR,
- wzrost świadomości i promocja podejścia LEADER,
- prezentacja aktualności związanych z wdrażaniem LSR,
- promocja źródeł finansowania LSR.

Natomiast celem działań promocyjnych skierowanych do „zewnętrznych” grup docelowych będzie:

- kreowanie pozytywnego wizerunku obszaru LGD „Kraina Mlekiem Płynąca”,
- ukazanie pozytywnego wpływu dotacji unijnych na aktywizację obszaru LGD.

Głównym priorytetem wyboru narzędzi i środków informacyjnych będzie zapewnienie powszechnej dostępności do aktualnych informacji o wdrażaniu LSR. Kanałami informacyjnymi będą:

- Strona internetowa zawierająca aktualne informacje o stopniu zaawansowania wdrażania LSR.
- Forum internetowe.
- Miesięcznik LGD.
- Informacje i linki na stronach internetowych partnerów LGD.
- Ulotki i plakaty umieszczone w siedzibach partnerów LGD.
- Biuro LGD udzielające odpowiedzi na zapytania osób zainteresowanych.
- Korespondencja i odpowiedzi na zapytania pisemne, telefoniczne i przesyłane drogą elektroniczną
- Informacje dla radia, prasy i telewizji (Press Release).
- Informacje dla Rad Gmin partnerów LGD.
- Kwartalne sprawozdania umieszczane na stronie internetowej LGD.
- Ogłoszenia w prasie.
- Konferencje prasowe.
- Gadżety reklamowe.
- Spotkania z mieszkańcami obszaru LGD podczas realizacji projektów i operacji w ramach LSR wraz z wizualizacją LGD i PROW.
- Umieszczanie tablic informacyjnych w miejscach realizacji operacji w ramach LSR wraz z logotypami LGD, PROW i UE.

Raz na dwa lata – w ramach realizacji funkcji monitoringowej i ewaluacyjnej – będą przeprowadzane badania stopnia świadomości mieszkańców odnośnie realizowanej LSR oraz potrzeb informacyjnych w tym zakresie. Poddawane będą również analizie stosowane narzędzia i kanały komunikacyjne pod kątem ich wykorzystania oraz skuteczności.

Odpowiedzialność za prowadzenie działań informacyjnych będzie spoczywała na Zarządzie Fundacji, natomiast zasobami osobowymi przyporządkowanymi temu zadaniu będą redaktor gazety LGD, Informatyk administrujący stroną www i forum internetowym. Kierownik Biura będzie odpowiedzialny za informowanie osób odwiedzających Biuro LGD oraz korespondencję dotyczącą LSR.

12.3. Aktualizacja LSR

Świadomość strukturalnych ograniczeń procesu planowania wynikających z deterministycznego podejścia do kształtowania rzeczywistości społeczno – gospodarczej o charakterze probabilistycznym wymaga określenia sposobów aktualizacji LSR. Opisane w dalszej części procedury monitoringu i ewaluacji mają na celu dostarczanie aktualnych informacji o postępach ilościowych i jakościowych realizacji LSR, z uwzględnieniem zmian uwarunkowań zewnętrznych oraz adekwatności przyjętych celów i realizowanych przedsięwzięć do aktualnej sytuacji obszaru LGD. Roczne raporty ewaluacyjne będą zawierały informacje o odnotowanych zmianach w uwarunkowaniach rozwoju obszaru LGD, jak również będą dostarczały aktualnych danych statystycznych do opisu sytuacji obszaru LGD. Roczne raporty ewaluacyjne będą umieszczane na stronie internetowej LGD oraz na łamach Gazety LGD.

W ramach realizacji operacji w działaniu 4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja będą przeprowadzane ankiety ewaluacyjne zawierające również pytania o aktualność i adekwatność założeń i celów LSR.

W połowie okresu realizacji LSR przeprowadzony zostanie przegląd LSR pod kątem aktualności i adekwatności zaplanowanych interwencji pomocowych. Wykorzystywanymi źródłami informacji o wdrażaniu LSR będą raporty ewaluacyjne z poprzednich lat, sprawozdania ze zrealizowanych operacji, dokonane korekty w dokumentacji aplikacyjnej oraz korespondencja z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, a na koniec warsztaty strategiczne z udziałem przedstawicieli partnerów publiczno – społeczno – gospodarczych. Przygotowany raport będzie przedmiotem konsultacji społecznych w postaci spotkań z mieszkańcami (co najmniej dwa spotkania w każdej Gminie na obszarze LGD), udostępnienia na stronie internetowej LGD, utworzenie specjalnego wątku na forum internetowym LGD. W oparciu o uzyskane za pośrednictwem powyższych źródeł informacje zwrotne dokonana zostanie aktualizacja LSR.

13. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej

Planowanie strategiczne to ciągle proces uwzględniający potrzebę modyfikacji celów i działań, który potrzebuje mechanizmów monitoringu i przeglądu dla zapewnienia niezbędnych informacji dla procesu decyzyjnego. Nieodłącznym, elementem monitorowania postępów realizacji LSR, jest ewaluacja skuteczności podejmowanych działań, zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, efektywności wykorzystania środków finansowych oraz skuteczności pozyskiwania środków do montażu finansowego, jak również oceny sprawności systemu realizacji LSR. Podstawową funkcją monitoringu i oceny LSR jest umożliwienie sprawnego zarządzania jej realizacją poprzez monitorowanie postępów realizacji i oceny skuteczności wdrażanych programów operacyjnych i projektów.

Monitoring jest ważnym elementem procesu bieżącego zarządzania wdrażaniem LSR, mającym na celu zapewnienie prawidłowości i wydajności wdrażania LSR, poprzez zbieranie wiarygodnych danych o LSR, porównywanie ich z zakładanymi wskaźnikami oraz podejmowanie przy udziale partnerów samorządowych, gospodarczych i społecznych decyzji o zmianach w LSR.

Zadanie to obejmuje zarówno monitoring rzeczowy, będący elementem zarządzania poprzez cele określone w programach operacyjnych, jak i monitorowanie wskaźników finansowych będących funkcją zarządzania finansowego programami i projektami.

Monitoring jest procesem zbierania, przetwarzania i analizy danych na temat zakresu realizacji celów LSR. Dla monitoringu stopnia realizacji strategii ważne jest stworzenie systemu wskaźników, dzięki któremu możliwe byłoby zmierzenie zakresu realizacji strategicznych priorytetów rozwoju obszaru. Ze względu na fakt, iż osiągnięcie celów strategicznych ma nastąpić w wyniku wdrożenia poszczególnych przedsięwzięć, każde z nich zawiera indywidualnie zidentyfikowane rezultaty i mierniki efektów realizacji. To właśnie te wskaźniki będą podstawą do ilościowego i jakościowego monitoringu realizacji LSR.

Jednym z podstawowych elementów systemu monitorowania i ewaluacji LSR jest system instytucjonalny, w jakim będzie on funkcjonował. W tym celu przed planowaniem procedur i mechanizmów dotyczących monitorowania i oceny LSR należy nazwać i określić rolę w systemie monitoringu i oceny następujących podmiotów uczestniczących w zarządzaniu jej realizacją:

- Zarząd – nadzoruje proces monitoringu i oceny, wybiera Ewaluatora zewnętrznego, jest odbiorcą raportów;
- Rada Programowa – adresat raportów z realizacji LSR, nadzór nad realizacją LSR;
- Biuro LGD – zapewnienie informacji do procesu monitoringu, współpraca z Ewaluatorem zewnętrznym;
- Ewaluator zewnętrzny – firma doradcza prowadząca stały monitoring i ewaluację LSR, opracowuje raporty ewaluacyjne.

Nieodłącznym, elementem monitorowania postępów realizacji Strategii, jest ewaluacja skuteczności podejmowanych działań, zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, efektywności wykorzystania środków finansowych oraz skuteczności pozyskiwania środków do montażu finansowego, jak również oceny sprawności systemu realizacji Planu.

Przez ocenę (ewaluację) polityki, programu lub projektu należy rozumieć określenie wartości polityki, programu lub projektu w odniesieniu do wcześniej zdefiniowanych kryteriów i w oparciu o odpowiednie informacje. Jest to ocena realizacji programów pod

względem porównania faktycznych rezultatów z planowanymi, szerszego wpływu społeczno-ekonomicznego (impact assessment) oraz porównania poniesionych nakładów z rezultatami (analiza efektywności).

Główne kryteria ewaluacyjne, które będą stosowane podczas ewaluacji LSR to:

- skuteczność (effectiveness) - pozwalająca określić, czy osiągnięto zakładane cele,
- efektywność (efficiency) - polegająca na porównaniu zaangażowanych zasobów z osiągnięciami na poziomie produktów, rezultatów lub oddziaływania programu,
- trafność (relevance) - pozwalająca ocenić zgodność celów programu z potrzebami gospodarki lokalnej,
- użyteczność (utility) - polegająca na porównaniu potrzeb lokalnych z osiągnięciami danego programu,
- trwałość (sustainability) - polegająca na określeniu trwałości efektów programu po zakończeniu jego finansowania.

Roczne raporty ewaluacyjne z postępów w realizacji LSR będą zawierać informacje o stanie zaawansowania poszczególnych działań oraz prezentować poziom osiągniętych wskaźników, a w szczególności:

- zakres osiąganych celów ogólnych i szczegółowych LSR,
- postęp we wdrażaniu poszczególnych Przedsięwzięć w nawiązaniu do ich szczegółowych celów wraz z kwantyfikacją osiągniętych wskaźników rezultatów i oddziaływania,
- finansowe wdrażanie pomocy, streszczające dla każdego Przedsięwzięcia i poszczególnych Działań całkowite wydatki faktycznie poniesione w badanym okresie wraz z wykazem całkowitych płatności otrzymanych ze środków pomocowych i wskaźnikami finansowymi,
- wszelkie zmiany warunków ogólnych istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR, zwłaszcza zmian głównych trendów społeczno-gospodarczych na obszarze LGD,
- działania podjęte przez LGD w zakresie zagwarantowania jakości i efektywności wdrażania LSR, w tym w szczególności w zakresie monitoringu, kontroli finansowej, oceny, znaczących problemów napotkanych w trakcie zarządzania LSR,
- działania podjęte w zakresie zagwarantowania zgodności z politykami wspólnotowymi, zapewnienia koordynacji pomocy strukturalnej Wspólnoty Europejskiej oraz zabezpieczenia przed nakładaniem się pomocy,
- wnioski dotyczące modyfikacji struktur i procesów wdrażania LSR,
- wnioski dotyczące aktualizacji oraz ewentualnych zmian w LSR.

Oprócz wykorzystywania wskaźników ilościowych osiąganych efektów należy zwracać pilną uwagę na społeczny odbiór realizacji LSR i prowadzić szerokie konsultacje społeczne, celem określenia stopnia zadowolenia mieszkańców oraz celowości podejmowanych działań, co wzbogaci system monitoringu LSR o ocenę jakościową oraz zapewni szerszą partycypację społeczną w procesach podejmowania decyzji oraz ich oceny.

Raporty ewaluacyjne będą składane Zarządowi LGD, a po jego ustosunkowaniu się do zawartości raportu, będzie on przedstawiony Radzie Programowej z ewentualnymi wnioskami w zakresie aktualizacji lub zmian w LSR oraz procedurach wdrażania LSR i funkcjonowania LGD. Po przyjęciu raportu przez Radę zostanie on zamieszczony na stronie internetowej LGD, a wnioski i streszczenie opublikowane będą w Biuletynie LGD.

14. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju wpisują się w Strategię Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020r., która założyła 7 zasadniczych celów. Spójność odnajdujemy w celu 1 – w rozwoju infrastruktury technicznej, teleinformatycznej jak również w celu 5 – w rozwoju turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego. Kluczowym elementem zgodności jest cel 2 - rozwój potencjału ludzkiego na obszarach wiejskich (aktywizacja różnych środowisk, aktywizacja zawodowa) oraz cel 7 - rozwój rolnictwa i tworzenie warunków wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju zgodne są ze Strategią Turystyki na lata 2007-2013 i wsparcie przedsięwzięć turystycznych z funduszy strukturalnych w latach 2007-2013. Spójność odnajdujemy w celu nadrzędnym, który dotyczy tworzenia warunków prawnych, instytucjonalnych, finansowych i kadrowych rozwoju turystyki, sprzyjających rozwojowi społeczno – gospodarczemu Polski oraz podniesienie konkurencyjności regionów i kraju, przy jednoczesnym zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych.

Lokalna Strategia Rozwoju przyczynia się do realizacji misji zawartej w „Programie Rozwoju Kultury Województwa Podlaskiego do 2020r. jaką jest dążenie do uzyskania społecznej poprawy w zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, w tym jakości i poziomu uczestnictwa w kulturze oraz tworzeniu jej wartości przez jak największą liczbę mieszkańców województwa. LSR zgodny jest w szczególności z celem II programu – wspieranie działań sprzyjających rozwojowi infrastruktury kultury, oraz z celem V – Wzrost poziomu uczestnictwa w kulturze.

Spójność Lokalnej Strategii Rozwoju odnajdujemy w 4 celach strategicznych „Programu Rozwoju Edukacji Województwa Podlaskiego do 2013 roku”. Program ten stwarza szanse i możliwość wszechstronnej edukacji i potrzebę wzmocnienia wymiaru intelektualnego, kulturalnego, naukowego i technologicznego. Jest czynnikiem ważnym dla rozwoju społecznego i ludzkiego. Dlatego też założenia LSR wpisują się we wszystkie założenia powyższego dokumentu.

LSR zawiera cele, które zgodne są z misją Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2010, jakim jest zrównoważony rozwój Województwa Podlaskiego przy zachowaniu i promocji środowiska naturalnego.

Lokalna Strategia Rozwoju uwzględnia koncepcje zawarte w Podlaskiej Strategii Zatrudnienia do 2015r. w zakresie wszystkich trzech celów strategicznych – cel 1: Wyższa aktywność zawodowa i integracja społeczna, cel 2: Lepsza edukacja i wyższe kwalifikacje zawodowe oraz cel 3: Aktywizacja lokalnych rynków pracy.

Założenia LSR zgodne są z Nowym Wieloletnim Programem na Rzecz Przedsiębiorstw i Przedsiębiorczości realizowanym przez Polską Agencję Przedsiębiorczości (PARP) w kontekście założonych celów dotyczących przede wszystkim promowania przedsiębiorczości, wspierania powstawania i działania małych i średnich przedsiębiorstw.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju zgodne są z założeniami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 w kontekście wspomagania rozwoju ekonomicznego i społecznego poprzez działania związane z inwestycjami, działania wspierające infrastrukturę oraz rozwój kapitału ludzkiego, a także zapewniające rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich. Spójność widoczna jest przede wszystkim przy 4 osi priorytetowej programu: Leader, który jest istotnym narzędziem wzmacniającym zaangażowanie na szczeblu lokalnym i aktywizującym lokalny

potencjał ludzki. Cele postawione w LSR kompatybilne są z całościową misją PROW 2007 – 2013, którą jest wsparcie rozwoju obszarów wiejskich i odzwierciedla się we wszystkich osiach priorytetowych programu.

Lokalna strategia rozwoju zgodna jest z celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2013 - Zwiększenie tempa wzrostu gospodarczego i tworzenie nowych pozarolniczych miejsc pracy przy poszanowaniu i zachowaniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu. Cele LSR spójne są z trzema celami szczegółowymi RPO WP tj.: 1. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa; 2. Podniesienie konkurencyjności podlaskich firm w aspekcie krajowym i międzynarodowym; 3. Rozwój turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego.

Założenia LSR wpisują się także w Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007 – 2013 i zgodne są z określonym przez program celem głównym – rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa.

LSR komplementarny jest z założeniami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w kontekście zapisów głównego celu programu jakim jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Niniejsza Lokalna Strategia Rozwoju ma bezpośredni związek z realizowanymi na obszarze LGD planami i strategiami rozwoju Powiatów Kolneńskiego oraz Łomżyńskiego.

Niniejsza LSR realizuje następujące cele Strategii Rozwoju Powiatu Kolneńskiego:

- I. Powiat Kolneński obszarem restrukturyzacji rolnictwa i terenów wiejskich z dostosowaniem do nowych wymogów
- II. Powiat Kolneński obszarem ochrony środowiska oraz racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczych do rozwoju turystyki i rekreacji
- IV. Powiat Kolneński obszarem rozwoju infrastruktury społecznej, umożliwiającym szeroką edukację i poprawę poziomu życia mieszkańców
- V. Powiat Kolneński obszarem integracji lokalnej, współpracy międzyregionalnej i zagranicznej

Zapisy Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu łomżyńskiego, z którymi spójna jest opracowana LSR:

- Cel strategiczny nr 1: Zachowanie i ochrona zasobów środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem Biebrzańskiego Parku Narodowego i Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi
- Cel strategiczny nr 2: Sprawne zarządzanie ochroną środowiska
- Cel strategiczny nr 3: Powiat łomżyński wspierający lokalną przedsiębiorczość i tworzący warunki do rozwoju gospodarczego zapewniającego miejsca pracy poprzez rozwój i modernizację rolnictwa
- Cel strategiczny nr 4: Sprawne zarządzanie w samorządach gminnych powiatu łomżyńskiego i samorządzie powiatowym
- Cel strategiczny nr 5 Podniesienie jakości życia mieszkańców
- Cel strategiczny nr 6 Kreowanie partnerstwa lokalnego

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju wpisują się w Strategię Rozwoju Gminy Grabowo, która obejmuje trzy cele strategiczne. Cel strategiczny A zawiera rozwój lokalnej bazy ekonomicznej, który ma zapewnić przyciągnięcie zewnętrznych inwestorów, promocję

gminy, rozwój gospodarstw ekologicznych jak również rozwój agroturystyki. W tym zakresie widoczna jest spójność celów obu strategii. Spójność LSR odnajdujemy również w celu strategicznym B – poprawa dostępności do wysokiej jakości infrastruktury technicznej. Strategia celu C zawiera rozwój kapitału społecznego. Głównym zadaniem jest aktywizacja społeczeństwa jak również wdrażanie projektów współpracy. Cele strategiczne rozwoju gminy Grabowo przyjęły postać trzech zasadniczych, równorzędnych celów i powiązanych z celami Lokalnej Strategii Rozwoju.

Gmina Kolno w swojej strategii rozwoju zakłada 4 cele strategiczne. Pierwszym jest poprawa konkurencyjności gospodarki lokalnej, związany ze wspieraniem przedsiębiorczości oraz promocją gminy. W tym zakresie widoczna jest spójność celów obu strategii. Zgodność celów Lokalnej Strategii Rozwoju odnajdujemy również w drugim celu strategicznym rozwój infrastruktury technicznej i poprawa stanu środowiska naturalnego. Trzeci cel to rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego tutaj również odnajdujemy kompatybilność celów. W ostatnim punkcie widoczna jest spójność LSR z celem strategicznym Gminy Kolno – poprawa jakości życia mieszkańców.

Założenia LSR kompatybilne są z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Mały Płock na lata 2003 – 2012, co szczególnie widoczne jest w spójności z celem strategicznym 1: Rozwój infrastruktury, cel operacyjny 1.3 Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna (wspieranie rozbudowy i rozwoju turystyki, agroturystyki); celem strategicznym 3: Rozwój oświaty i kultury – w zakresie wspierania kultury, rekreacji, zagospodarowania czasu wolnego, promocji i imprez kulturalnych.

Misją Gminy Nowogród zawartą w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Nowogród jest stworzenie „zasobnej i bezpiecznej Gminy tworzącej warunki dla rozwoju gospodarki lokalnej w oparciu o konkurencyjne rolnictwo oraz tradycje kulturalne i gospodarcze, zapewniającej wysoki standard życia mieszkańców”. Tym samym niniejsza strategia przyczynia się do jej realizacji. Cele LSR spójne ze wszystkimi strategicznymi celami zamieszczonymi w strategii rozwoju gminy. Spójność z celem strategicznym A odnajdujemy w zakresie wspierania nowoczesnego rolnictwa, konkurencyjnej przedsiębiorczości, wykorzystywaniu lokalnych zasobów w drodze do wielofunkcyjnego rozwoju. Spójność widoczna jest także w odniesieniu do celu strategicznego B – Miasto i Gmina Nowogród centrum rekreacyjno – turystycznym o charakterze regionalnym, z atrakcyjną ofertą czerpiącą z bogatej tradycji obszaru oraz szerokim dostępem do infrastruktury społecznej życia kulturalnego, edukacji i wszechstronnego rozwoju osobistego mieszkańców. LSR wpisuje się również w cel strategiczny C czyli sprawne zarządzanie obszarem w celu zapewnienia atrakcyjnych warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowanie podmiotów gospodarczych. LSR zgodna jest niemal z wszystkimi programami strategicznymi opracowanymi przez Miasto i Gminę Nowogród.

Ze względu na brak Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Stawiski, spójność LSR odnajdujemy w zamierzeniach i planach zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Stawiski z 2007r., gdzie trzema głównymi obszarami wsparcia są: rozwój społeczny, infrastrukturalny oraz rozwój ekologiczny. Tym samym cele LSR wpisują się w zamierzenia gminy poprzez wsparcie inwestycji należących do każdego z wyżej wymienionych obszarów rozwoju.

Zawarta w Strategii Rozwoju Gminy Turośl misja zakłada, najogólniej ujmując, zapewnienie poprzez swoje działania wszechstronnego rozwoju społecznego i gospodarczego. Spójność celów Lokalnej Strategii Rozwoju z celami rozwoju samej gminy odzwierciedla się zatem w realizacji wszystkich zadań z następujących

obszarów uwzględnionych w dokumencie: tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy, utrzymanie i rozbudowa infrastruktury społecznej i technicznej, racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz kształtowanie środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, wspieranie rozwoju kultury oraz ochrona i racjonalne wykorzystywanie dziedzictwa kulturowego, promocja walorów i możliwości rozwojowych gminy.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Zbójna do 2010r. zakłada wsparcie rozwoju infrastruktury, harmonijnego rozwoju rolnictwa, agroturystyki, przetwórstwa rolno – spożywczego, drobnej wytwórczości z zachowaniem naturalnych walorów środowiska przyrodniczego oraz rosnącej jakości i poziomu życia przy wzmożonej aktywności społeczności lokalnej z jednoczesnym kultywowaniem i rozwijaniem tradycji i wartości kulturowych. Cele LSR znakomicie wpisują się w powyższe założenia przyczyniając się tym samym do realizacji celów szczegółowych zawartych w strategii rozwoju gminy: rozwój infrastruktury technicznej, aktywizacja działalności gospodarczej i wielofunkcyjny rozwój gminy, rozwój zasobów ludzkich i pielęgnowanie tradycji w zdrowym, bezpiecznym, wykształconym społeczeństwie, ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego.

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR

LGD planuje złożenie wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach następujących Działań:

- Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich – projekt pt. „Nasza wieś – Nasza praca” skierowany na aktywizację zawodową młodzieży z obszaru LGD.
- Działanie 7.3 - Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji – projekt „Liderki wiejskie” skierowany na wsparcie inicjatyw samoorganizacji kobiet wiejskich.
- Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich – projekt „Nowa wiedza – lepsze życie” skierowany na promocję kształcenia przez całe życie oraz włączenie priorytetów kształcenia ustawicznego do polityk rozwoju lokalnego.

Do realizacji tychże projektów zatrudnione zostaną nowe osoby. Za zapewnienie skuteczności przyjętych zabezpieczeń przed nakładaniem się pomocy na LSR odpowiedzialny będzie Zarząd Fundacji.

Dla każdego z wyżej wymienionych projektów zapewnione zostaną:

- wyodrębniona księgowość,
- wyodrębnione rachunki bankowe,
- wyodrębnione oznaczenia dokumentacji projektowej (segregatory, korespondencja etc.),
- wyodrębniony personel,
- wyodrębnione obowiązki personelu,
- wyodrębnione koszty bezpośrednie i pośrednie.

Przyjęto również operacyjne rozdzielenie personelu Biura LGD w zakresie realizacji innych projektów pomocowych. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za realizację operacji z zakresu działania wymienionego w art. 5 ust. 1 pkt 22 i 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 roku, czyli wdrażanie projektów współpracy i funkcjonowanie LGD będzie Kierownik Biura. Nie zostanie on zaangażowany w żaden inny projekt, czy operację niezwiązaną z LSR.

W związku z powyższym przyjęto rozwiązania organizacyjne, które zapobiegać mają nakładaniu się pomocy. W przypadku realizacji projektów współfinansowanych z innych źródeł niż LSR, do ich realizacji zatrudnione zostaną nowe osoby. Za zapewnienie skuteczności przyjętych rozwiązań odpowiedzialny będzie Zarząd Fundacji.

W przypadku realizacji przez LGD innego projektu zostaną mu zapewnione:

- wyodrębniona księgowość,
- wyodrębnione rachunki bankowe,
- wyodrębnione oznaczenia dokumentacji projektowej (segregatory, korespondencja etc.),
- wyodrębniony personel,
- wyodrębnione obowiązki personelu,
- wyodrębnione koszty bezpośrednie i pośrednie.

Przyjęto również operacyjne rozdzielenie personelu Biura LGD w zakresie realizacji innych projektów pomocowych. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za realizację operacji z zakresu działania wymienionego w art. 5 ust. 1 pkt 22 i 23 ustawy z dnia 7 marca 2007 roku, czyli wdrażanie projektów współpracy i funkcjonowanie LGD będzie

Kierownik Biura. Nie zostanie on zaangażowany w żaden inny projekt, czy operację niezwiązaną z LSR.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Realizacja LSR na obszarze LGD oznacza transfer pomocy na projekty rozwojowe w wysokości 4402432 PLN. Tym samym zostanie wygenerowany ruch inwestycyjny w wysokości około 8800000 PLN. Tej skali pomoc nie rozwiąże, co prawda wszystkich problemów wsi, natomiast może być katalizatorem pozytywnych procesów zmian obszarów wiejskich.

W wyniku realizacji operacji w ramach LSR oczekiwane są następujące strumienie korzyści ekonomicznych związanych z waloryzacją i wykorzystaniem endogenicznych uwarunkowań rozwojowych:

- rozwój infrastruktury turystycznej,
- rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej,
- rozwój infrastruktury kulturalnej i dziedzictwa kulturowego,
- poprawa estetyki wsi,
- waloryzacja zagospodarowana przestrzeni wsi,
- dywersyfikacja źródeł i wzrost dochodów ludności wsi,
- rozwój i promocja postaw przedsiębiorczych,
- poprawa dostępności i jakości usług,
- wykreowanie produktów lokalnych,
- wykreowanie lokalnej marki,
- wzrost tożsamości i rozpoznawalności obszaru LGD,
- wzrost liczby turystów,
- promocja lokalnych imprez kulturalnych,
- wzrost specjalizacji lokalnej bazy ekonomicznej,
- wzrost kwalifikacji mieszkańców,
- wzrost aktywności i zaangażowania społeczności w sprawy rozwoju wsi,
- rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- rozwój sektora pozarządowego,
- poprawa jakości zarządzania rozwojem lokalnym.

Wszystkie wymienione powyżej efekty ekonomiczne przyczynia się do wzrostu konkurencyjności i poprawy atrakcyjności obszaru LGD, jak miejsca zamieszkania, pracy, prowadzenia działalności gospodarczej oraz wypoczynku.

17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach

Załącznik 1. – Statut

Załącznik 2 – Procedura wyboru operacji w ramach LSR

Załącznik 3 – Regulamin naboru na stanowiska pracy w LGD

18. Spis tabel i rysunków

Tabele:

- Tab. 1 Zadania zrealizowane w ramach Schematu II Inicjatywy Leader +, s.6
- Tab. 2 Skład Rady Fundacji, s.9
- Tab. 3 Członkowie Zarządu Fundacji, którzy uzupełnili deklaracje uczestnictwa w LGD, s. 10
- Tab. 4 Partnerzy LGD, s.10
- Tab. 5 Skład Rady Programowej, s. 11
- Tab. 6 Doświadczenie członków LGD w realizacji podejścia Leader, s. 15
- Tab. 7 Sieć osadnicza na obszarze LGD, s. 22
- Tab. 8 Potencjał ludnościowy obszaru LGD, s. 44
- Tab. 9 Wskaźnik feminizacji obszaru LGD w latach 2003-2007, s. 44
- Tab. 10 Struktura płciowa (M - mężczyźni i K - kobiety), s. 45
- Tab. 11 Przyrost naturalny na 1000 ludności w poszczególnych gminach, s. 45
- Tab. 12 Saldo migracji w poszczególnych gminach LGD, s. 45
- Tab. 13 Struktura wiekowa mieszkańców w gminach należących do LGD, s. 46
- Tab. 14 Zmiany w liczbie osób zatrudnionych na obszarze LGD – obszar wiejski, s. 46
- Tab. 15 Zmiany w liczbie osób zatrudnionych na obszarze LGD – włącznie z miastami, s. 47
- Tab. 16 Struktura zatrudnienia na obszarze LGD – ostatnie dostępne dane pochodzą z 2003r., s. 47
- Tab. 17 Wielkość bezrobocia (wg rejestracji) na terenie LGD (włącznie z miastami), s. 48
- Tab. 18 Liczba gospodarstw rolnych wg wielkości na terenie LGD, s. 48
- Tab. 19 Powierzchnia gruntów grup obszarowych użytków rolnych na terenie LGD, s. 48
- Tab. 20 Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt na obszarze LGD, s. 49
- Tab. 21 Pogłowie zwierząt gospodarskich wg rodzajów gospodarstwa, s. 49
- Tab. 22 Gospodarstwa wg rodzaju działalności gospodarczej, s. 49
- Tab. 23 Jednostki zarejestrowane w systemie REGON wg sektorów własnościowych (Z miastami), s. 49
- Tab. 24 Jednostki zarejestrowane w systemie regon wg sekcji (z miastami), s. 50
- Tab. 25 Usługi medyczne na terenie LGD, włącznie z miastami w 2007r., s. 51
- Tab. 26 Opieka przedszkolna na obszarze LGD z miastami w 2007r., s. 52
- Tab. 27 Szkolnictwo podstawowe na obszarze LGD w 2007r., s. 52
- Tab. 28 Szkolnictwo gimnazjalne na obszarze LGD w 2007r., s. 52
- Tab. 29 Komputeryzacja szkół na obszarze LGD z miastami (2007r.), s. 54
- Tab. 30 Czytelnictwo na obszarze LGD w 2007r., s. 55
- Tab. 31 Stowarzyszenia i organizacje społeczne na obszarze LGD, s. 56
- Tab. 32 Fundacje na obszarze LGD, s. 56
- Tab. 33 Analiza SWOT obszaru objętego LSR, s. 62
- Tab. 34 Lista przedsięwzięć do realizacji w ramach LSR, s. 69
- Tab. 35 Kryteria wyboru projektów, s. 89
- Tab. 36 Budżet LSR dla każdego roku realizacji, s. 94

Rysunki:

- Rys. 1 Lokalizacja obszaru LGD, s. 21
- Rys. 2 Procedura naboru i oceny wniosków w ramach LSR, s. 84
- Rys. 3 Schemat postępowania odwoławczego w ramach LSR, s. 92
- Rys. 4 Schemat zarządzania realizacją LSR, s. 99

Załącznik 1
Statut

STATUT Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca”

Rozdział I Postanowienia ogólne

§ 1.

Fundacja pod nazwą „Fundacja Kraina Mlekiem Płynąca”, zwana dalej „Fundacją”, ustanowiona przez fundatorów: Białobrzeski Zenon Henryk, Duda Henryk, Dymerska Lucyna Helena, Dymerski Józef, Dziurbejko Tomasz, Gromadzki Sławomir, Kajko Krzysztof, Nasewicz Danuta, Niedbała Piotr, Parzych Elżbieta, Sójko Wacław, Waszkiewicz Marek, Wiszowaty Józef, Zalewski Szczepan, Zalewska Barbara, Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rynku Pracy w Łomży, z siedzibą w Łomży, Pawłowski Przemysław Piotr, Jarząbek Andrzej, Stowarzyszenie Na Rzecz Ekorozwoju „Agro-Group”, z siedzibą w Białymstoku, Kolneńskie Stowarzyszenie „Rodzina”, z siedzibą w Kolnie zwanych dalej „Fundatorami”, Aktem notarialnym sporządzonym przez Notariusza Zytę Lubomiłę Tertel w Kancelarii Notarialnej w Kolnie dnia 13 marca 2006r. za repertorium A Nr 898/2006 działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 1991r. Nr 46, poz. 203 z późn. zm.) oraz postanowień niniejszego Statutu.

§ 2.

1. Siedzibą Fundacji jest miejscowość Mały Płock w woj. Podlaskim.
2. Fundacja ma osobowość prawną.
3. Ministrem właściwym ze względu na cele Fundacji jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
4. Czas trwania fundacji jest nieograniczony.
5. Fundacja może używać własnego znaku graficznego oraz odpowiedniego oznaczenia swojej nazwy w językach obcych.

§ 3.

Terenem działania Fundacji jest obszar gmin Mały Płock, Kolno, Turośl, Grabowo, Zbójna, Stawiski i Nowogród w województwie podlaskim.

Rozdział II Cele i zasady działania Fundacji

§ 4.

Celem Fundacji jest:

1. działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, uwzględniające ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno – kulturowych,
2. rozwój turystyki i przedsiębiorczości wiejskiej,
3. bezpieczeństwo i porządek publiczny,
4. popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych,
5. rozwój gospodarki i nauki, oświaty i wychowania, kultury i sztuki,
6. opieka i pomoc społeczna,
7. ochrona zdrowia,
8. ochrona środowiska,
9. ochrona dziedzictwa narodowego,
10. ochrona zabytków.

§ 5.

1. Cele Fundacji funkcjonującej, jako Lokalna Grupa Działania (LGD) w rozumieniu przepisów Ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) są realizowane poprzez:
 - a) działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich;
 - b) aktywizowanie ludności wiejskiej;
 - c) realizację lokalnej strategii rozwoju.
2. Dla realizacji celów jako Lokalnej Grupy działania Fundacja zawiera umowy partnerskie z osobami prawnymi, w tym jednostkami samorządu terytorialnego z obszaru działania Fundacji
3. Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

§ 6.

Fundacja realizuje swoje cele w szczególności poprzez:

1) organizowanie i finansowanie:

- a) przedsięwzięć o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, konferencji i konkursów, poradnictwa prawnego, organizacyjnego, technologicznego i ekonomicznego,
- b) imprez kulturalnych, takich jak festiwale, festyny, targi, pokazy i wystawy, służących zwłaszcza promocji regionu i jego tożsamości kulturowej,
- c) działalności propagandowej, promocyjnej, informacyjnej i poligraficznej, w tym:
 - opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów,
 - opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych,
 - tworzenie stron internetowych,
 - przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym,
- 2) świadczenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów inwestycyjnych związanych z realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju,
- 3) współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie objętym celami Fundacji na poziomie krajowym i międzynarodowym,
- 4) prowadzenie innych działań przewidzianych dla LGD w odrębnych aktach prawnych.

Rozdział III Majątek i dochody Fundacji

§ 7.

Majątek Fundacji stanowi fundusz założycielski w kwocie pieniężnej 2800 zł oraz środki finansowe, nieruchomości i ruchomości nabyte przez Fundację w toku jej działania.

§ 8.

Fundacja odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem.

§ 9.

Dochody Fundacji pochodzą w szczególności z:

- 1) darowizn, spadków i zapisów,
- 2) subwencji i dotacji,
- 3) dochodów ze zbiorów i imprez publicznych,
- 4) dochodów z majątku,
- 5) odsetek od lokat kapitałowych,
- 6) środków pozyskanych na realizację programów,
- 7) innych wpływów.

Rozdział IV Organy Fundacji

§ 10.

1. Organami Fundacji są:
 - 1) Rada Fundacji,
 - 2) Zarząd Fundacji.
2. Organami pomocniczymi Rady Fundacji są:
 - 1) Rada Programowa;
 - 2) Komisja Rewizyjna

§ 11.

1. Rada Fundacji jest organem określającym ogólne kierunki działania Fundacji oraz sprawującym nadzór nad działalnością Fundacji. Rada Fundacji funkcję kontrolną sprawuje poprzez Komisję Rewizyjną. Rada Fundacji nie podlega Zarządowi Fundacji w wykonywaniu swoich funkcji nadzorczych.
2. Rada Fundacji składa się z osób desygnowanych na okres kadencji przez Fundatorów- każdy Fundator może wskazać maksymalnie po 3 osoby.
3. Kadencja Rady Fundacji trwa 4 lata.
4. Członkostwo w Radzie Fundacji ustaje na skutek:
 - 1) upływu kadencji,
 - 2) rezygnacji złożonej przez członka,
 - 3) odwołania członka Rady przez Fundatora, który go desygnował,
 - 4) śmierci.

§ 12.

1. Członkiem Rady Fundacji nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie.
2. Członkowie Rady Fundacji nie mogą być jednocześnie członkami Zarządu, pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.
3. Odwołanie członka Rady Fundacji jest skuteczne tylko wówczas, gdy w jego miejsce zostanie przez Fundatora powołany inny członek Rady.

§ 13.

Do zadań Rady Fundacji należy:

- 1) uchwalanie na wniosek Zarządu kierunków i programów działania Fundacji,
- 2) sprawowanie bieżącego nadzoru i kontroli nad działalnością Fundacji,
- 3) rozpatrywanie rocznych sprawozdań Zarządu Fundacji,
- 4) zatwierdzanie sprawozdania finansowego Fundacji,
- 5) podejmowanie uchwał w sprawie zmiany statutu Fundacji,
- 6) ustalanie liczby członków Zarządu Fundacji,
- 7) powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Fundacji, Rady Programowej i Komisji Rewizyjnej,
- 8) ustalanie zasad wynagradzania członków Zarządu Fundacji i zatwierdzanie

przedkładanych przez Zarząd zasad wewnętrznej organizacji Fundacji,
9) opiniowanie projektu Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej przez Zarząd,
10) opiniowanie innych spraw wnioskowanych przez Zarząd,
11) uchwalanie regulaminów działania Zarządu, Rady, Rady Programowej i Komisji Rewizyjnej.

§ 14.

1. Rada wybiera ze swego grona Przewodniczącego i Zastępcę Przewodniczącego, który organizuje pracę Rady Fundacji i zwołuje jej posiedzenia. W przypadku czasowej niemożności wykonywania obowiązków przez Przewodniczącego, jego funkcję sprawuje Zastępca, a gdyby i on nie mógł wykonywać swoich obowiązków, wówczas obowiązki te pełni najstarszy wiekiem członek Rady.
2. Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenia Rady z własnej inicjatywy, na wniosek co najmniej trzech członków Rady Fundacji a także na wniosek Zarządu.
3. W posiedzeniach Rady uczestniczy Prezes Zarządu Fundacji lub wyznaczony przez niego inny członek Zarządu.
4. Rada zbiera się przynajmniej raz w każdym półroczu. Jeżeli wpłynie wniosek o zwołanie posiedzenia Rady od Zarządu lub grupy co najmniej trzech członków Rady, wówczas Przewodniczący zwołuje posiedzenie Rady, nie później niż w 14 dniu od wpłynięcia wniosku.
5. Zawiadomienia o terminie, miejscu i proponowanym porządku posiedzenia Rady, Przewodniczący doręcza się na piśmie członkom Rady i Prezesowi Zarządu co najmniej na 7 dni przed terminem posiedzenia.

§ 15.

1. Uchwały Rady zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków, w tym Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego Rady.
2. Zmiana Statutu wymaga bezwzględnej większości głosów statutowego składu Rady.

§ 16.

1. Zarząd Fundacji składa się z Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza i od 1 do 5 innych członków Zarządu powoływanych i odwoływanych przez Radę Fundacji.
2. Zarząd Fundacji składa się z co najmniej 50% członków wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami społecznymi i ekonomicznymi w rozumieniu przepisów o Narodowym Planie Rozwoju, działające na obszarze dla którego ma być opracowana Lokalna Strategia Rozwoju lub którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju, przy w składzie Zarządu nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40% mężczyzn.
3. Zarząd Fundacji przedkłada Radzie Fundacji coroczne sprawozdanie ze swej działalności za rok ubiegły, w terminie do dnia 31 marca.

§ 17.

1. Zarząd Fundacji jest organem decyzyjnym Fundacji.
2. Do Zarządu należy kierowanie działalnością Fundacji i reprezentowanie jej na zewnątrz, a w szczególności:
 - 1) wnioskowanie uchwalenia rocznych i wieloletnich programów działania Fundacji,
 - 2) sprawowanie zarządu majątkiem Fundacji,
 - 3) opracowywanie Lokalnej Strategii Rozwoju,

- 4) przygotowanie projektów do realizacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju,
 - 5) ustalanie regulaminu Biura Fundacji,
 - 6) powoływanie kierownika Biura Fundacji,
 - 7) ustalanie wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Fundacji,
 - 8) podejmowanie decyzji o nabywaniu i zbywaniu nieruchomości.
3. Stosunek pracy z członkami Zarządu Fundacji nawiązuje i rozwiązuje Przewodniczący Rady Fundacji, a z innymi osobami zatrudnionymi w Fundacji Prezes Zarządu.

§ 18.

1. Zarząd podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy jego członków, w tym Prezesa lub Wiceprezesa Zarządu Fundacji.
2. Uchwały Zarządu są podejmowane na jego posiedzeniach, zwoływanych przez Prezesa Zarządu co najmniej raz w miesiącu. Prezes Zarządu zobowiązany jest ponadto zwołać posiedzenie Zarządu na wniosek co najmniej 1/3 członków Zarządu, lub na wniosek Rady- nie później niż w 7 dniu od wpłynięcia wniosku.
3. Zawiadomienia o zwołaniu posiedzenia Zarządu, jego terminie, miejscu i proponowanym porządku obrad, doręcza się członkom Zarządu i Przewodniczącemu Rady, co najmniej na 2 dni przed terminem posiedzenia.

§ 19.

Oświadczenia woli w imieniu Fundacji składają dwaj członkowie Zarządu, w tym Prezes lub Wiceprezes Zarządu Fundacji.

§ 20.

1. Rada Programowa składa się z co najmniej 14 członków wybieranych i odwoływanych przez Radę Fundacji.
2. Rada konstituuje się na pierwszym po wyborach Zebraniu.
3. Rada Programowa w co najmniej 50% składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet – wybieranych i odwoływanych przez Radę Fundacji.
4. Rada Programowa składa się w maksymalnie 50% z przedstawicieli osób prawnych sektora publicznego, z którymi Fundacja zawarła umowy partnerskie dla realizacji lokalnej strategii rozwoju.
5. Na okres kadencji Rada Programowa wybiera spośród swoich członków Przewodniczącego.
6. Do kompetencji Rady Programowej należy:
 - wybór operacji, które mają być realizowane w ramach lokalnej strategii rozwoju,
 - stały i bieżący nadzór nad realizacją lokalnej strategii rozwoju,
 - opiniowanie kwartalnych planów realizacji lokalnej strategii rozwoju,
 - zatwierdzanie kwartalnych sprawozdań z realizacji lokalnej strategii rozwoju.

§ 21.

1. Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i od 1 – 5 członków wybieranych i odwoływanych przez Radę Fundacji.
2. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą być w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia w stosunku do członków Zarządu, Rady Fundacji i Rady Programowej.
3. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:
 - 1) kontrola bieżącej działalności Fundacji;
 - 2) ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu poprzez Radę Fundacji
 - 3) występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania;
 - 4) dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Fundacji zgodnie z przepisami o rachunkowości.

Rozdział V

Postanowienia końcowe

§ 22.

Fundacja ulega likwidacji w razie osiągnięcia celu, dla którego została powołana lub w razie wyczerpania się jej środków finansowych i majątku.

§ 23.

Uchwałę w przedmiocie likwidacji Fundacji podejmuje Rada Fundacji większością 2/3 głosów statutowego składu Rady.

§ 24.

Majątek pozostały po likwidacji Fundacji przekazuje się na cele zbieżne z celami Fundacji. Szczegółową uchwałę w tym zakresie podejmuje Rada Fundacji.

§ 25.

Statut wchodzi w życie z dniem jego przyjęcia przez Fundatorów.

Załącznik 2
Procedura wyboru operacji w ramach LSR

**Regulamin Rady Programowej
Lokalnej Grupa Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”**

**ROZDZIAŁ I
Postanowienia ogólne**

§1

1. Regulamin Rady Programowej Lokalnej Grupa Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca” , określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady Programowej, zwanej dalej Radą.
2. Rada Programowa prowadzi swoją działalność w oparciu o Statut Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca”, Uchwały Walnego Zebrania oraz niniejszy Regulamin.
3. Zgodnie z § 20 punkt. 6 Statutu do kompetencji Rady Programowej należy:
 - wybór operacji, które mają być realizowane w ramach lokalnej strategii rozwoju,
 - stały i bieżący nadzór nad realizacją lokalnej strategii rozwoju,
 - opiniowanie kwartalnych planów realizacji lokalnej strategii rozwoju,
 - zatwierdzanie kwartalnych sprawozdań z realizacji lokalnej strategii rozwoju.

§2

Terminy użyte w niniejszym Regulaminie oznaczają:

- 1) LGD - oznacza Fundację „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 2) Rada - oznacza organ decyzyjny Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” – Radę Programową określoną w § 20 Statutu Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 3) regulamin - oznacza Regulamin Rady Programowej Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca”.
- 4) Rada Fundacji - oznacza Radę Fundacji określoną w § 10 -15 Statutu Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 5) Zarząd - oznacza Zarząd określony w § 16 -19 Statutu Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 6) Komisja Rewizyjna - oznacza Komisję Rewizyjną określoną w § 21 Statutu Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 7) Prezes Zarządu - oznacza Prezesa Zarządu Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 8) Biuro - oznacza Biuro Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
- 9) LSR – oznacza Lokalną Strategię Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”

**ROZDZIAŁ II
Członkowie Rady**

§3

1. Przewodniczący i członkowie Rady powoływani są przez Radę Fundacji w liczbie nie mniejszej niż 14 osób.
2. Rada wybiera ze swojego grona Zastępcę Przewodniczącego i Sekretarza.

§4

1. Członkowie Rady mają obowiązek czynnego uczestniczenia w posiedzeniach Rady.

2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, członek Rady zawiadamia o tym przed terminem posiedzenia Przewodniczącego Rady, a następnie jest obowiązany w ciągu 7 dni usprawiedliwić w formie pisemnej swoją nieobecność Przewodniczącemu Rady.
3. Za przyczyny usprawiedliwiające niemożność wzięcia przez członka Rady udziału w posiedzeniu Rady uważa się:
 - 1) chorobę albo konieczność opieki nad chorym potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
 - 2) podróż służbową,
 - 3) inne prawnie lub losowo uzasadnione przeszkody.

§5

1. Członek Rady nie może być zatrudniony w Biurze LGD.
2. Członek Rady nie może być jednocześnie członkiem Zarządu lub Komisji Rewizyjnej.

ROZDZIAŁ III Przewodniczący Rady

§6

1. Przewodniczący Rady Wybierany jest przez Radę Fundacji.
2. Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Członkowie Rady wybierają spośród siebie na pierwszym posiedzeniu.

§ 7

1. Przewodniczący Rady organizuje pracę Rady i przewodniczy posiedzeniom Rady.
2. Przewodniczący Rady ma obowiązek zwołać Radę na wniosek Zarządu.
3. Podczas nieobecności Przewodniczącego Rady jego obowiązki pełni Wiceprzewodniczący.
4. Pełniąc swą funkcję Przewodniczącego Rady współpracuje z Zarządem i Biurem Zarządu LGD i korzysta z ich pomocy.

ROZDZIAŁ IV Przygotowanie i zwołanie posiedzeń Rady

§ 8

Posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z naboru wniosków prowadzonego prze LGD, lecz nie rzadziej niż raz na rok.

§ 9

Posiedzenia Rady zwołuje Przewodniczący Rady, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem LGD.

§ 10

W przypadku dużej ilości spraw do rozpatrzenia, Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie trwające dwa lub więcej dni.

§ 11

1. Członkowie Rady powinni być pisemnie zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia.
2. W okresie 14 dni przed terminem posiedzenia Rady jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzeń, w tym z wnioskami, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia. Materiały i dokumenty w formie kopii lub drogą elektroniczną w postaci plików w formacie PDF mogą być przesłane łącznie z zawiadomieniem o posiedzeniu lub udostępnione do wglądu w Biurze LGD.

ROZDZIAŁ V **Posiedzenia Rady**

§ 12

1. Posiedzenia Rady są jawne. Zawiadomienie o terminie, kryteriach oceny, miejscu i porządku posiedzenia Rady podaje się do publicznej wiadomości co najmniej na 7 dni przed posiedzeniem.
2. W posiedzeniach Rady uczestniczy Prezes Zarządu lub wskazany przez niego członek Zarządu z głosem doradczym (bez prawa do głosowania).
3. Przewodniczący Rady może zaprosić do udziału w posiedzeniu osoby trzecie, w szczególności osoby, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia.

§ 13

1. Posiedzenia Rady otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący Rady. W przypadku jego nieobecności obowiązki Przewodniczącego pełni Wiceprzewodniczący, a w sytuacji absencji obydwóch - najstarszy wiekiem członek Rady.
2. Obsługę administracyjno-biurową posiedzeń Rady zapewnia Biuro.

§14

1. Przed otwarciem posiedzenia członkowie Rady potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności.
2. Wcześniejsze opuszczenie posiedzenia przez członka Rady wymaga poinformowania o tym Przewodniczącego obrad.
3. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Radę uchwał wymaga obecności co najmniej 50% składu Rady.

§ 15

1. Po otwarciu posiedzenia, Przewodniczący Rady podaje liczbę obecnych członków Rady na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia (quorum).
2. W razie braku quorum Przewodniczący Rady zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia.
3. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu których posiedzenie nie odbyło się.

§ 16

1. Po stwierdzeniu quorum Przewodniczący Rady przeprowadza wybór dwóch lub więcej sekretarzy posiedzenia, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę quorum oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze.
2. Po wyborze komisji skrutacyjnej Przewodniczący przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go pod głosowanie Rady,
3. Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Rada poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski.
4. Przewodniczący obrad prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Radę.
5. Porządek obrad obejmuje w szczególności:
 - 1) przedstawienie listy wnioskodawców i ocenianych wniosków,
 - 2) podpisanie deklaracji poufności i bezstronności przez każdego Członka Rady dla każdej ocenianej operacji,
 - 3) omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonego przez LGD oraz podjęcie decyzji o wyborze projektów do finansowania.
 - 4) informacje Zarządu o przyznaniu pomocy przez samorząd województwa na projekty, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń Rady.
 - 5) wolne głosy, wnioski i zapytania.
6. Decyzja w sprawie wyboru projektów do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.

§ 17

1. Przewodniczący Rady czuwa nad sprawnym przebiegiem i przestrzeganiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji.
2. Przedmiotem wystąpień mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.
3. W dyskusji głos mogą zabierać członkowie Rady, członkowie Zarządu oraz osoby zaproszone do udziału w posiedzeniu. Przewodniczący Rady może określić maksymalny czas wystąpienia.
4. Jeżeli mówca w swoim wystąpieniu odbiega od aktualnie omawianej sprawy lub przekracza maksymalny czas wystąpienia, Przewodniczący obrad zwraca mu na to uwagę. Po dwukrotnym zwróceniu uwagi Przewodniczący Rady może odebrać mówcy głos. Mówca, któremu odebrano głos, może zażądać w tej sprawie decyzji Rady. Rada podejmuje decyzję niezwłocznie po wniesieniu takiego żądania.
5. Jeżeli treść lub forma wystąpienia albo też zachowanie mówcy w sposób oczywisty zakłóca porządek obrad lub powagę posiedzenia, Przewodniczący Rady przywołuje mówcę do porządku lub odbiera mu głos. Fakt ten odnotowuje się w protokole posiedzenia.
6. Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący Rady zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący może zarządzić przerwę w celu wykonania niezbędnych czynności przygotowawczych do głosowania, na przykład przygotowania poprawek w projekcie uchwały lub innym rozpatrywanym dokumencie, przygotowania kart do głosowania.
7. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania. Od tej chwili można zabrać głos tylko w celu zgłoszenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed zarządzeniem głosowania przez Przewodniczącego.

§ 18

1. Przewodniczący Rady może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszonych mówców, jeżeli zabranie głosu wiąże się bezpośrednio z głosem przedmówcy lub w trybie sprostowania, jednak nie dłużej niż 2 minuty. Poza kolejnością może także udzielić głosu Członkom Zarządu, osobie referującej sprawę i osobie opiniującej projekt.
2. Poza kolejnością udziela się głosu w sprawie zgłoszenia wniosku formalnego, w szczególności w sprawach:
 - 1) stwierdzenia quorum,
 - 2) sprawdzenia listy obecności,
 - 3) przerwania, odroczenia lub zamknięcia sesji,
 - 4) zmiany porządku posiedzenia (kolejności rozpatrywania poszczególnych punktów),
 - 5) głosowania bez dyskusji,
 - 6) zamknięcie listy mówców,
 - 7) ograniczenia czasu wystąpień mówców,
 - 8) zamknięcia dyskusji,
 - 9) zarządzenia przerwy,
 - 10) zarządzenia głosowania imiennego,
 - 11) przeliczenia głosów,
 - 12) reasumpcji głosowania.
3. Wniosek formalny powinien zawierać żądanie i zwięzłe uzasadnienie, a wystąpienie w tej sprawie nie może trwać dłużej niż 2 minuty.
4. Rada rozstrzyga o wniosku formalnym niezwłocznie po jego zgłoszeniu. O przyjęciu lub odrzuceniu wniosku Rada rozstrzyga po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku.
5. Wnioski formalne, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 nie poddaje się pod głosowanie,

§ 19

1. Wolne głosy, wnioski i zapytania formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu Rady, a odpowiedzi na nie udzielane są bezpośrednio na danym posiedzeniu.
2. Czas formułowania zapytania nie może przekroczyć 3 minut.
3. Jeśli udzielenie odpowiedzi, o której mowa w ust. 1 nie będzie możliwe na danym posiedzeniu, udziela się jej pisemnie, w terminie 14 dni od zakończenia posiedzenia.

§ 20

Po wyczerpaniu porządku posiedzenia, Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie.

ROZDZIAŁ VI **Ocena wniosków i wybór operacji**

§ 21

Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady lub upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego rozpoczyna procedurę oceny wniosków i wyboru operacji zgodnie z postanowieniami wynikającymi ze statutu LGD oraz niniejszego regulaminu.

§22

1. Ocena wniosków odbywa się poprzez wypełnienie i oddanie członkom komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji - stanowiących załącznik nr 3 do niniejszego regulaminu.
2. Członkowie Rady dokonując oceny operacji nie mogą kierować się pobudkami innymi (np. polityczne, religijne, rodzinne itp.) niż merytoryczne
3. W sytuacji zaistnienia okoliczności mogących budzić wątpliwości, co bezstronności członka Rady Programowej, w szczególności w sytuacji, gdy członek Rady ubiega się o wybór jego operacji w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju – nie uczestniczy on ani w dyskusji ani w ocenie danej operacji. Każdy członek Rady może też zgłosić wniosek o wyłączenie siebie lub wykluczenie innego członka Rady z dyskusji i oceny danej operacji, jeśli ma on przekonanie o tym, że sam lub dany członek Rady nie będzie obiektywny w tej dyskusji i ocenie. Przewodniczący poddaje pod głosowanie Rady taki wniosek. Nie można w ten sposób wykluczyć z dyskusji i głosowania nad daną operacją więcej niż połowy członków Rady Programowej.

§23

1. Ocena wniosków poprzez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:
 1. głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR
 2. ocena operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.

§24

1. Ocena zgodności operacji z LSR odbywa się w głosowaniu jawnym.
2. Przewodniczący Rady lub w przypadku jego nieobecności osoba wyznaczona do prowadzenia posiedzenia Rady odczytuje kolejne punkty karty oceny zgodności operacji z LSR.
3. Po odczytaniu każdego z punktów karty oceny zgodności operacji z LSR, Przewodniczący Rady lub w przypadku jego nieobecności osoba wyznaczona do prowadzenia posiedzenia Rady zarządza głosowanie w sprawie uznania operacji za zgodną bądź niezgodną z LSR.
4. Operację uznaje się za zgodną z LSR jeżeli w wyniku głosowania uznano, iż operacja jest zgodna w co najmniej w jednym z wszystkich punktów kart oceny zgodności operacji z LSR.
5. Operacja jest zgodna z punktem karty zgodności z LSR, wówczas gdy, w głosowaniu jawnym, za uznaniem operacji za zgodną z LSR głosowała bezwzględna większość członków Rady (50% +1 głos).
6. Wynik głosowania ogłasza Przewodniczący Rady lub upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego

§25

1. Ocena operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu karty oceny operacji według kryteriów lokalnych.
2. Każda strona karty oceny operacji według kryteriów lokalnych musi być opieczetowana pieczęcią LGD i podpisana przez Sekretarza Rady lub prowadzącego posiedzenie Rady.
3. Głos uznaje się za ważny tylko wówczas, gdy wszystkie pola na karcie zostały uzupełnione zgodnie z instrukcją wypełniania karty, stanowiącą załącznik do regulaminu Rady.
4. Przed przystąpieniem do sumowania wyników głosowania członkowie komisji skrutacyjnej są zobowiązani do przeliczenia sumy punktów, na każdej poprawnie wypełnionej i oddanej karcie.

5. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełniania karty, komisja skrutacyjna wzywa członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnień braków. W trakcie wyjaśnień członek Rady może dokonywać wpisów na karcie- stawiając przy tym swój podpis.
6. Jeżeli po dokonaniu uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie uzupełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
7. Oceny punktowe z każdej karty oceny według kryteriów lokalnych sumuje się i dzieli przez liczbę członków Rady biorących udział w głosowaniu.
8. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady lub upoważniony przez niego Zastępca Przewodniczącego.
9. Na podstawie wyników oceny sporządza się listę operacji wybranych oraz listę operacji nie wybranych do finansowania.

§26

1. Decyzja Rady o wyniku oceny każdej operacji podejmowana jest w formie uchwały.
2. Treść uchwały o wyniku oceny operacji musi zawierać:
 - a. informację o wnioskodawcy (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania,
 - b. adres, siedzibę, PESEL, regon, NIP)
 - c. tytuł operacji
 - d. kwotę operacji o jaką ubiegał się wnioskodawca,
 - e. wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR
 - f. wynik oceny według kryteriów lokalnych LGD
3. Listę rankingową tworzy się wyłącznie z operacji, które są zgodne z LSR, wg ilości punktów otrzymanych w wyniku oceny według kryteriów lokalnych LGD
4. Operacje, które zostały umieszczone na liście rankingowej i uzyskały więcej niż 60% punktów zostają wybrane do finansowania, według kolejności na liście i dostępności środków w danym naborze.
5. Lista projektów wybranych do finansowania jest ogłaszana w formie uchwały Rady, której treść powinna zawierać:
 - a. listę rankingową wniosków, która zawiera nazwę wnioskodawcy, tytuł projektu, numer projektu, kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca;
 - b. dostępność środków LGD w ramach rozpatrywanego naboru.
6. Lista projektów nieprzyjętych do dofinansowania jest ogłaszana w formie uchwały Rady, której treść powinna zawierać listę rankingową wniosków nieprzyjętych do dofinansowania, która zawiera nazwę wnioskodawcy, tytuł projektu, numer projektu oraz kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca;

ROZDZIAŁ VII **Dokumentacja z posiedzeń Rady**

§ 27

1. W trakcie posiedzenia Rady sporządzany jest protokół.
2. Wyniki głosowania odnotowuje się w protokole posiedzenia.
3. Z każdego głosowania dokonywanego przez wypełnienie kart do oceny projektu komisja skrutacyjna sporządza protokół, w którym zawarte są informacje o

przebiegu i wynikach głosowania. Karty oceny projektu, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu komisji skrutacyjnej z tego głosowania.

4. Protokół komisji skrutacyjnej powinien zawierać:
 - 1) skład osobowy komisji skrutacyjnej,
 - 2) określenie przedmiotu głosowania,
 - 3) określenie liczby uprawnionych do głosowania, liczby biorących udział w głosowaniu, ilości oddanych głosów ważnych i nieważnych,
 - 4) wyniki głosowania,
 - 5) podpisy członków komisji skrutacyjnej.

§ 28

1. Uchwałąm Rady nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia.
2. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem, na który składają się: cyfry rzymskie, oznaczające numer kolejny posiedzenia od początku realizacji osi 4. Leader, łamane przez numer kolejny uchwały od początku realizacji osi 4. Leader zapisany cyframi arabskimi, łamane przez dwie ostatnie cyfry roku.
3. Uchwałę podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu.
4. Uchwały podjęte przez Radę, nie później niż 7 dni od ich uchwalenia, Przewodniczący Rady przekazuje Zarządowi.

§ 29

1. Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w terminie 3 dni po odbyciu posiedzenia i wyklada do wglądu w Biurze LGD na okres 7 dni w celu umożliwienia członkom Rady wniesienia ewentualnych poprawek w jego treść.
2. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust. 1 rozpatruje Przewodniczący Rady. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu Rady, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek.
3. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej w ust. 1 i 2, Przewodniczący obrad podpisuje protokół.
4. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze Zarządu LGD.

ROZDZIAŁ VIII **Wyłączenie Członków Rady**

§ 30

Każdy z Członków Rady na pierwszym posiedzeniu dotyczącym kolejnego naboru wniosków, po zapoznaniu się z listą wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie, jest zobowiązany do wypełnienia deklaracji poufności i bezstronności, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Regulaminu i złożenia jej do Przewodniczącego Rady, który dołącza je do protokołu z posiedzenia Rady.

§ 31

1. Jeżeli Członek Rady pozostaje z wnioskodawcą w pewnych formalnych lub nieformalnych zależnościach, uzasadniających wątpliwość co do jego

bezstronności w procesie oceny i wyboru, składa zamiast deklaracji poufności i bezstronności dotyczącej ocenianego projektu stosowne oświadczenie wraz z prośbą o wyłączenie z oceny i głosowań dotyczących projektu danego wnioskodawcy. Treść oświadczenia stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Regulaminu.

2. Po złożeniu pisemnej prośby o wyłączenie z oceny i głosowań dotyczących projektu danego wnioskodawcy Członek Rady jest zobowiązany do automatycznego wstrzymania się od tych czynności.

§ 32

1. W wypadku braku dobrowolnego wyłączenia się z oceny i głosowań dotyczących projektu danego wnioskodawcy Rada, na wniosek jednego z Członków Rady (po przedstawieniu realnych przesłanek, rzetelnie uzasadniających istnienie potencjalnego „konfliktu interesów”), ma możliwość w drodze głosowania wykluczenia Członka Rady z oceny i głosowań dotyczących projektu danego wnioskodawcy.
2. Do wykluczenia Członka Rady w drodze głosowania potrzebna jest bezwzględna większość głosów.

§ 33

1. Przewodniczący Rady ma obowiązek na początku każdego posiedzenia poświęconego selekcji projektów, przypomnieć Członkom Rady o obowiązku automatycznego, dobrowolnego wyłączania się Członków Rady z głosowań dotyczących projektów wnioskodawców, z którymi są w formalnych lub nieformalnych zależnościach.
2. Przewodniczący Rady ma obowiązek na początku każdego posiedzenia poświęconego selekcji projektów przypomnieć o możliwości ewentualnego wyłączenia członka Rady w drodze głosowania Rady, przeprowadzonego po przedstawieniu realnych przesłanek, rzetelnie uzasadniających istnienie potencjalnego „konfliktu interesów”.

§ 34

Dobrowolne wyłączenie się lub wykluczenie Członka Rady nie dotyczy głosowania w sprawie ogłoszenia listy projektów wybranych do finansowania.

ROZDZIAŁ IX **Odwołanie od decyzji Rady**

§ 35

1. Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady w terminie 7 dni kalendarzowych od otrzymania pisemnej informacji o wyniku głosowania Rady.
2. W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura LGD.
3. Odwołanie to będzie miało postać wniosku do Rady o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji na kolejnym posiedzeniu Rady.
4. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji będzie musiał być szczegółowo uzasadniony.

5. Jedynym organem uprawnionym do rozpatrzenia takiego wniosku jest Rada.
6. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostanie bez rozpatrzenia w przypadku gdy:
 - 1) będzie wniesiony po upływie ww. terminu 7 dni kalendarzowych;
 - 2) będzie wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie;
 - 3) nie będzie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji.
7. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady będą rozpatrywali wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczyć będzie uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.
8. Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyska liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyska prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków.
9. Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji będzie mógł zostać złożony tylko jeden raz.
10. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostanie poinformowany w terminie 14 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek zostanie rozpatrzony.

ROZDZIAŁ X

Przepisy porządkowe i końcowe

§ 36

1. Zmiana kryteriów oceny może być dokonana w formie zmiany niniejszego Regulaminu.
2. Propozycje zmian kryteriów oceny przedstawia Radzie Fundacji Zarząd, na wniosek lub z własnej inicjatywy.
3. Każda propozycja zmian kryteriów oceny powinna zawierać uzasadnienie oraz proponowany zakres zmian.

§ 37

1. Rada korzysta z pomieszczeń biurowych, urządzeń i materiałów LGD.
2. Koszty działalności Rady ponosi LGD.
3. Regulamin został uchwalony na czas nieoznaczony.

§ 38

Regulamin został uchwalony przez Radę Fundacji „Kraina Mlekiem Płynąca” w dniu 16.01. 2009 r. i wchodzi w życie z chwilą jego uchwalenia.

Lokalna Grupa Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”

Imię i nazwisko
oceniającego:.....

Numer i tytuł
operacji:.....

DEKLARACJA POUFNOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

Niniejszym oświadczam, że:

- zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Rady Programowej Lokalnej Grupa Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”,
- nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie przewodniczącego komisji i wycofania się z oceny tej operacji,
- przed upływem trzech lat od daty rozpoczęcia niniejszego posiedzenia nie pozostawałem/łam w stosunku pracy lub zlecenia z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie ani nie byłem/łam członkiem osoby prawnej, ani jej władz ubiegającej się o dofinansowanie. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie przewodniczącego komisji i wycofania się z oceny tej operacji,
- nie pozostaję z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie przewodniczącego komisji i wycofania się z oceny tej operacji,
- zobowiązuję się, że będę wypełniać moje obowiązki w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,
- zobowiązuje się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych lub elektronicznych informacji,
- zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie powinny być ujawnione stronom trzecim. Zobowiązuję się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych informacji.

Mały Płock, dnia-.....-20.....r

.....

PODPIS

Lokalna Grupa Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”

Imię i nazwisko

oceniającego:.....

Numer i tytuł

operacji:.....

OŚWIADCZENIE O WYŁĄCZENIU SIĘ OCENIAJĄCEGO

Po zapoznaniu się z Regulaminem Rady Programowej Lokalnej Grupa Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca” oraz dokumentacją dotyczącą przedmiotowej operacji oświadczam, iż zachodzą przesłanki uzasadniające wątpliwości, co do mojej bezstronności w procesie oceny i wyboru przedmiotowej operacji. Dlatego zwracam się z prośbą o wyłączenie mnie z procesu oceny przedmiotowej operacji.

Mały Płock, dnia-.....-20.....r

.....

PODPIS

Karta oceny zgodności operacji z LSR		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
.....	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:	
1. Zgodność projektu / operacji z celami ogólnymi LSR?		
Cel 1. Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby.	tak	nie
Cel 2. Rozwój kapitału społecznego.	tak	nie
Cel 3. Poprawa jakości życia na wsi.	tak	nie
2. Zgodność projektu / operacji z celami szczegółowymi LSR?		
Cel pośredni 1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów ludności wsi.	tak	nie
Cel pośredni 1.2. Promocja i rozwój przedsiębiorczości	tak	nie
Cel pośredni 1.3. Rozwój oferty turystycznej obszaru	tak	nie
Cel pośredni 1.4. Promocja obszaru	tak	nie
Cel pośredni 2.1. Aktywizacja społeczności lokalnej	tak	nie
Cel pośredni 2.2. Wzrost kompetencji mieszkańców	tak	nie
Cel pośredni 2.3. Integracja środowiska	tak	nie
Cel pośredni 2.4. Partnerstwo lokalne	tak	nie
Cel pośredni 3.1. Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	tak	nie
Cel pośredni 3.2. Rewitalizacja wsi	tak	nie
Cel pośredni 3.3. Poprawa dostępności infrastruktury kulturalnej	tak	nie
Cel pośredni 3.4. Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	tak	nie
3. Zgodność projektu / operacji z przedsięwzięciami LSR?		
Przedsięwzięcie 1. Lokalna baza ekonomiczna	tak	nie
Przedsięwzięcie 2. Wiedza i innowacje dla rozwoju	tak	nie
Przedsięwzięcie 3. Tożsamość i przestrzeń	tak	nie
Data-.....-.....	Podpis oceniającego:

Data-.....-.....	Podpis Sekretarza Rady Programowej:
------	-------------------	--

		Karta oceny operacji wg lokalnych kryteriów		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej		
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:				
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY DECYZYJNEJ				
Lokalne kryteria wyboru operacji	Możliwa liczba punktów	Przyznane punkty	Uwagi	
Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów pomocowych	– 3 zrealizowane projekty – 3 pkt – 2 zrealizowane projekty – 2 pkt – 1 zrealizowany projekt – 1 pkt – brak doświadczenia – 0 pkt			
Powiązanie z analizą SWOT	– projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt – brak powiązań ze SWOT – 0 pkt			
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	– 3 wskaźniki – 3 pkt – 2 wskaźniki – 2 pkt – 1 wskaźnik – 1 pkt – 0 wskaźników – 0 pkt.			
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	– projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 5 pkt. – projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.			
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	– Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt – Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt.			
Wnioskowane dofinansowanie	– 40% i mniej – 2 pkt – powyżej 40% - 0 pkt			
SUMA PUNKTÓW				
Data-.....-.....	Podpis oceniającego:		

Data-.....-.....	Podpis Sekretarza Rady Programowej:
-------------	-------------------	---

		Karta oceny operacji wg lokalnych kryteriów		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013		Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw		
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ I NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:				
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY DECYZYJNEJ				
Lokalne kryteria wyboru operacji	Możliwa liczba punktów	Przyznane punkty	Uwagi	
Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów pomocowych	<ul style="list-style-type: none"> – 3 zrealizowane projekty – 3 pkt – 2 zrealizowane projekty – 2 pkt – 1 zrealizowany projekt – 1 pkt – brak doświadczenia – 0 pkt 			
Powiązanie z analizą SWOT	<ul style="list-style-type: none"> – projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt – brak powiązań ze SWOT – 0 pkt 			
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	<ul style="list-style-type: none"> – 3 wskaźniki – 3 pkt – 2 wskaźniki – 2 pkt – 1 wskaźnik – 1 pkt – 0 wskaźników – 0 pkt. 			
Utworzone miejsca pracy	<ul style="list-style-type: none"> – 3 miejsca pracy – 3 pkt – 2 miejsca pracy – 2 pkt – 1 miejsce pracy – 1 pkt – 0 miejsc pracy – 0 pkt 			
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	<ul style="list-style-type: none"> – projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 5 pkt. – projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt. 			
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	<ul style="list-style-type: none"> – Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt – Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt. 			
Wnioskowane dofinansowanie	<ul style="list-style-type: none"> – 40% i mniej – 2 pkt – powyżej 40% - 0 pkt 			
SUMA PUNKTÓW				
Data-.....-.....	Podpis oceniającego:		

Data-.....-.....	Podpis Sekretarza Rady Programowej:
-------------	-------------------	---

Załącznik nr 3/4

		Karta oceny operacji wg lokalnych kryteriów		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013		Odnowa i rozwój wsi		
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
.....			
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY DECYZYJNEJ				
Lokalne kryteria wyboru operacji	Możliwa liczba punktów	Przyznane punkty	Uwagi	
Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów w zakresie odnowy i rozwoju wsi	3 zrealizowane projekty – 3 pkt 2 zrealizowane projekty – 2 pkt 1 zrealizowany projekt – 1 pkt brak doświadczenia – 0 pkt			
Powiązanie z analizą SWOT	projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt brak powiązań ze SWOT – 0 pkt			
W realizację operacji włączeni są partnerzy	2 i więcej partnerów – 2 pkt 1 partner - 1 pkt brak partnera – 0 pkt			
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	3 wskaźniki – 3 pkt 2 wskaźniki – 2 pkt 1 wskaźnik – 1 pkt 0 wskaźników – 0 pkt.			
Operacja jest powiązana/komplementarna z innymi projektami realizowanymi na obszarze wdrażania LSR	Powiązanie z 2 projektami – 2 pkt Powiązanie z 1 projektem – 1 pkt Brak powiązań – 0 pkt			
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 1 pkt. projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.			
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt.			
Wnioskowane dofinansowanie	50% i mniej – 2 pkt powyżej 50% - 0 pkt			
SUMA PUNKTÓW				
Data-.....-.....	Podpis oceniającego:		
Data-.....-.....	Podpis Sekretarza Rady Programowej:		

Załącznik nr 3/5

		Karta oceny operacji wg lokalnych kryteriów		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013		Małe projekty		
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
.....			
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
.....			
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY DECYZYJNEJ				
Lokalne kryteria wyboru operacji	Możliwa liczba punktów	Przyznane punkty	Uwagi	
Wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji projektów	3 zrealizowane projekty – 3 pkt 2 zrealizowane projekty – 2 pkt 1 zrealizowany projekt – 1 pkt brak doświadczenia – 0 pkt			
Powiązanie z analizą SWOT	projekt jest kompatybilny z co najmniej 1 uwarunkowaniem określonym w Analizie SWOT – 2 pkt brak powiązań ze SWOT – 0 pkt			
W realizację operacji włączeni są partnerzy	2 i więcej partnerów – 2 pkt 1 partner - 1 pkt brak partnera – 0 pkt			
Realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia przyjętych w LSR wskaźników osiągnięć	3 wskaźniki – 3 pkt 2 wskaźniki – 2 pkt 1 wskaźnik – 1 pkt 0 wskaźników – 0 pkt.			
Wnioskowana kwota pomocy	do 20 tys. PLN – 5 pkt powyżej 20 tys. PLN – 0 pkt			
Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy	co najmniej 3 miejscowości – 3 pkt 2 miejscowości – 2 pkt 1 miejscowości – 1 pkt			
Operacja zakłada wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych	projekt oparty na dziedzictwie historycznym, kulturowym, architektonicznym, tradycji, produktach lokalnych – 1 pkt. projekt niezwiązany z lokalną historią, tradycją, kulturą, zabytkami, produktami lokalnymi – 0 pkt.			
Aktywność Wnioskodawcy w LGD	Wnioskodawca jest członkiem LGD – 2 pkt Wnioskodawca nie jest członkiem LGD – 0 pkt.			
SUMA PUNKTÓW				
Data	Podpis oceniającego:		

Data	Podpis Sekretarza Rady Programowej:
-------------	-------	---

Załącznik 3
Regulamin naboru na stanowiska pracy w LGD

Regulamin naboru na wolne stanowiska w Lokalnej Grupie Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”

I. Cel wprowadzenia regulaminu.

1. Celem regulaminu jest ustalenie zasad zatrudniania pracowników na stanowiskach biurowych Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
2. Nabór ma charakter otwarty.

II. Zakres obowiązywania procedury.

1. Regulamin ma zastosowanie do zatrudniania pracowników na podstawie umowy o pracę
2. Zatrudnianie pracowników odbywa się w drodze analizy złożonych ofert, przy czym informacja o wolnym stanowisku pracy winna być podana do publicznej wiadomości.

III. Wszczęcie procedury rekrutacyjnej.

1. Decyzję o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej podejmuje Zarząd Fundacji.
2. Opis stanowiska pracy powinien zawierać:
 - 1) określenie celów i zadań wykonywanych na danym stanowisku pracy oraz wynikających z tego tytułu obowiązków,
 - 2) określenie odpowiedzialności i podległości służbowej,
 - 3) wymagania w zakresie kwalifikacji, umiejętności, uprawnień i predyspozycji niezbędnych dla danego stanowiska pracy
 - 4) wymiar czasu pracy
 - 5) inne wyznaczniki określające indywidualny charakter danego stanowiska pracy.

IV. Przebieg procesu rekrutacji.

1. Nabór na wolne stanowiska pracy przeprowadza Komisja Rekrutacyjna składająca się z kierującego jej pracami Przewodniczącego Rady Fundacji, członka Komisji Rewizyjnej oraz Członka Zarządu.
2. W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący Rady Fundacji może zaprosić do udziału w procedurze rekrutacyjnej dodatkowe osoby posiadające wiedzę i doświadczenie przydatne w procesie przeprowadzania naboru.
3. Zarząd ustala projekt ogłoszenia o naborze i przekazuje do publikacji.
4. Ogłoszenie umieszcza się, na co najmniej 14 dni przed terminem składania dokumentów na stronie internetowej LGD Fundacja "Kraina Mlekiem Płynąca" oraz w siedzibie LGD. Ogłoszenie może być także zamieszczone w prasie i na tablicy informacyjnej Powiatowych Urzędów Pracy w Kolnie i Łomży.
5. Ogłoszenie winno zawierać
 - 1) nazwę i adres jednostki,
 - 2) określenie stanowiska pracy,
 - 3) określenie wymagań związanych ze stanowiskiem zgodnie z jego opisem, ze wskazaniem które są niezbędne, a które dodatkowe,
 - 4) wskazanie zakresu zadań wykonywanych na danym stanowisku,
 - 5) wskazanie wymaganych dokumentów (list motywacyjny, życiorys – curriculum vitae, kopie dokumentów potwierdzających wykształcenie, kopie dokumentów potwierdzających doświadczenie zawodowe, kopie zaświadczeń o ukończonych kursach i szkoleniach)
 - 6) określenie terminu i miejsca składania dokumentów.
6. Analizy złożonych dokumentów dokonuje Komisja Rekrutacyjna wskazując kandydatów spełniających wymogi formalne określone w ogłoszeniu do zatrudnienia na danym stanowisku.

7. Listę kandydatów zakwalifikowanych do dalszej procedury upowszechnia się poprzez publikację na stronie internetowej LGD Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
8. W kolejnym etapie Komisja Rekrutacyjna przystępuje do oceny merytorycznej kandydatów na podstawie rozmów kwalifikacyjnych.
9. Celem rozmowy kwalifikacyjnej jest nawiązanie bezpośredniego kontaktu z kandydatem, weryfikacja informacji zawartych w złożonej dokumentacji oraz sprawdzenie i ocena wiedzy, umiejętności i predyspozycji niezbędnych do wykonywania określonej pracy.
10. Po dokonaniu oceny merytorycznej Komisja Rekrutacyjna podsumowuje nabór i wskazuje kandydata, który w największym stopniu spełnia wymagane kryteria..
11. Po zakończeniu procedury naboru sporządzany jest protokół.
12. Informację o wynikach naboru Komisja upowszechnia w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata lub od zakończenia procedury, w przypadku gdy w jej wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.
13. Informację zamieszcza się w biurze oraz na stronie internetowej LGD.
14. Informacja, o której wyżej mowa zawiera:
 - 1) nazwę i adres jednostki
 - 2) określenie stanowiska
 - 3) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego,
 - 4) uzasadnienie wyboru kandydata lub uzasadnienie nierozstrzygnięcia naboru.

V. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników spełniających wymagania konieczne.

1. Jeżeli w wyniku 2 kolejnych konkursów na dane stanowisko pracy nie zostanie zatrudniony żaden pracownik, wówczas komisja:
 - 1) w przypadku stanowiska Kierownika Biura obniża o jeden stopień wymagania konieczne dotyczące wykształcenia,
 - 2) w przypadku innych pracowników obniża o jeden stopień wymagania konieczne dotyczące stażu pracy.
2. Zarząd ponownie rozpoczyna procedurę rekrutacyjną.

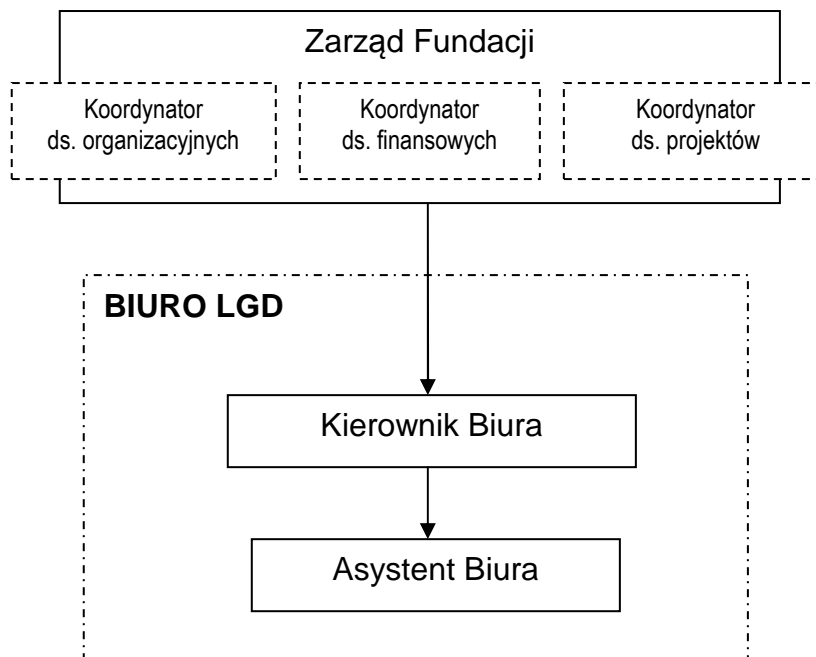
VI. Zatrudnienie pracownika i postanowienia końcowe.

1. Z wybranym kandydatem Prezes Zarządu nawiązuje stosunek pracy na podstawie umowy o pracę. Umowa o pracę może być zawarta na czas nieokreślony, okres próbny lub czas określony.
2. Umowy o pracę i umowy cywilnoprawne z Członkami Zarządu zawiera Przewodniczący rady Fundacji.
3. Zawarcie umowy na czas nieokreślony może być poprzedzone zawarciem umów terminowych.
4. Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w ciągu 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, możliwe jest zatrudnienie na tym samym stanowisku kolejnej osoby spośród kandydatów wymienionych w protokole z tego naboru oraz ponowne upowszechnienie informacji o wynikach naboru.
5. Przyjmuje się następujące zasady postępowania z dokumentacją naboru:
 - 1) dokumenty kandydata, z którym nawiązano stosunek pracy, załącza się do jego akt osobowych,
 - 2) dokumenty innych kandydatów, zakwalifikowanych do oceny merytorycznej przechowuje się przez okres 3 miesięcy od daty zakończenia procedury naboru, a następnie komisyjnie niszczy.
 - 3) dokumenty kandydatów zostają komisyjnie zniszczone.
6. Aktualizacja procedury naboru może być dokonywana w każdym czasie, a w szczególności :

- 1) w celu dostosowania jej do przepisów obowiązujących,
- 2) w celu jej usprawnienia.

IS STANOWISK PRACY

STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ LSR

W proces funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca” oraz obsługę procesu wdrażania LSR zaangażowane są następujące stanowiska pracy:

- Kierownik Biura,
- Asystent Biura

Będą one funkcjonowały pod ścisłym nadzorem i we współpracy z Zarządem Fundacji, którego troje członków będzie pełniło funkcje koordynacyjne:

Koordynator ds. organizacyjnych będzie odpowiadał za:

- całościową koordynację realizacji LSR;
- nadzór nad działalnością Biura LGD;
- nadzór nad działalnością merytoryczną;
- współpraca z organami decyzyjnymi;
- kontakty z urzędem Marszałkowskim;
- nadzór nad polityką promocyjną LGD;
- przygotowywanie projektów współpracy;
- przygotowanie i wdrożenie planów rocznych i wieloletnich działalności;
- wyniki merytoryczne LGD.

Koordynator ds. finansowych będzie odpowiadał za:

- nadzór nad gospodarką finansową;

- współpracę z biurem rachunkowym;
- nadzór nad polityką kadrową;
- odpowiedzialność za wyniki finansowe LGD;
- rozliczanie projektów własnych LGD;
- rozliczanie projektów współpracy;
- planowanie i sprawozdawczość finansową;
- monitoring finansowy projektów;
- koordynowanie zintegrowanego i innowacyjnego podejścia do realizacji LSR;
- organizacja pomocy w sprawie przygotowania, wdrażania i rozliczania projektów
- przygotowanie, wdrażanie projektów własnych LGD

Koordynator ds. projektów będzie odpowiedzialny za:

- koordynację procesu oceny i wyboru operacji;
- współpracę z ewaluatorem zewnętrznym;
- monitoring rzeczowy;
- sprawozdawczość rzeczową;
- przygotowanie i wdrażanie projektów własnych ;
- organizację systemu pomocy wnioskodawcom w wypełnianiu wniosków
- konsultacje społeczne i aktualizację LSR.

Nazwa jednostki	Fundacja „Kraina mlekiem Płynąca”
Komórka organizacyjna	Biuro Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina mlekiem Płynąca”
Stanowisko pracy	Kierownik Biura LGD Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
Skrót	KB-LGD
Bezpośredni przełożony	Prezes Zarządu - PZ
Zakres uprawnień i obowiązków	
Wymagane kwalifikacje i doświadczenia zawodowe.	
Konieczne:	
1. Wykształcenie wyższe (pożądane kierunki: ekonomia, zarządzanie i marketing, administracja)	
2. Co najmniej 2-letni staż pracy na stanowisku o kompetencjach zbliżonych do KB-LGD	
Pożądane:	
1. Co najmniej roczne doświadczenie w kierowaniu zespołem	
2. Umiejętność samodzielnej i kreatywnej pracy	
3. Zdolności organizacyjne	
4. Znajomość problematyki i doświadczenie zawodowe w zakresie finansowania projektów ze środków UE;	
5. Znajomość obsługi komputera i aplikacji biurowych	
6. Znajomość języka angielskiego w stopniu komunikatywnym	
Do zadań KB-LGD należy:	
1. Bezpośredni nadzór nad pracą Biura oraz podwykonawców	
2. Nadzór nad przygotowaniem i wdrażaniem projektów w ramach LSR	
3. Nadzór nad udzielaniem potencjalnym beneficjentom wszelkich informacji dotyczących sposobu przygotowywania i składania wniosków o dofinansowanie;	
4. Nadzór nad obsługą wniosków;	
5. Nadzór nad prowadzeniem monitoringu realizowanych projektów;	
6. Zatwierdzanie wniosków o płatność pod względem merytorycznym;	
7. Nadzór nad organizacją i pracą Rady Programowej oceniającej projekty.	
8. Nadzór nad sporządzeniem informacji z kontroli dla Zarządu	
9. Nadzór nad prawidłowością sprawdzania końcowych rozliczeń rzeczowych pod względem zgodności z warunkami Umów o pomoc	
10. Przyjęcie sprawozdania z wykonania projektów pod względem rzeczowym i finansowym;	
11. Przygotowanie informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w trakcie kontroli dla Zarządu;	
12. Przygotowywanie propozycji procedur i instrukcji dotyczących kontroli;	
Zakres uprawnień:	

- 1) Organizacja pracy Biura;
 - 2) Opracowanie regulaminu, zasad pracy i zakresów obowiązków dla Biura;
 - 3) Opiniowanie dokumentów i przygotowywanie materiałów;
 - 4) Przygotowanie planu pracy Biura, w tym planu przygotowania przedsięwzięć, planu realizacji przedsięwzięć, planu płatności i harmonogramu realizacji inwestycji w celu przedłożenia do zatwierdzenia przez Zarząd;
 - 5) Planowanie i koordynacja pracy Biura;
 - 6) Kontrola realizacji planu pracy Biura;
 - 7) Podpisywanie pism w sprawach wchodzących w skład zadań;
 - 8) Wnioskowanie drogą służbową do Prezesa Zarządu w sprawach zarządzania Biurem.
- Zakres odpowiedzialności:**
- 1) Zgodna z powierzonym zakresem obowiązków realizacja zadań;
 - 2) Merytoryczna, profesjonalna, wysokiej jakości strona prowadzonych spraw.

Nazwa jednostki	Fundacja „Kraina mlekiem Płynąca”
Komórka organizacyjna	Biuro Lokalnej Grupy Działania Fundacja „Kraina mlekiem Płynąca”
Stanowisko pracy	Asystent Biura LGD Fundacja „Kraina Mlekiem Płynąca”
Skrót	AB-LGD
Bezpośredni przełożony	Kierownik Biura LGD- KB-LGD
Zakres uprawnień i obowiązków	
AB-LGD nie nadzoruje żadnego pracownika.	
Kwalifikacje i doświadczenia zawodowe:	
Konieczne:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykształcenie wyższe (pożądane o kierunku ekonomicznym, zarządzania i/lub finansów, technicznym, rolniczym, ochrona środowiska); 2. Staż pracy: minimum 2 lata na stanowisku związanym z wdrażaniem/ zarządzaniem projektami finansowanymi z funduszy strukturalnych 	
Pożądane:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukończone studia podyplomowe z zakresu opracowywania wniosków o dofinansowanie realizacji projektów ze środków Unii Europejskiej 2. Dobra znajomość (w mowie i piśmie) przynajmniej jednego języka roboczego Unii Europejskiej 3. Uczestnictwo w przygotowywaniu i realizacji projektów finansowanych z funduszy strukturalnych 4. Biegła znajomość obsługi komputera i aplikacji biurowych 	
Do bezpośrednich zadań AB-ZKP należy:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Obsługa związana z naborem wniosków zgłaszanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju; 2. Organizacja pracy Rady Programowej; 3. Przygotowanie i składanie wniosków o pomoc na funkcjonowanie LGD i realizację przedsięwzięć; 4. Przygotowanie i składanie wniosków o płatność pośrednią i ostateczną; 5. Nadzór nad realizacją rzeczową przedsięwzięć oraz kontrola wypłat środków z tytułu realizacji umów; 6. Monitorowanie realizacji umów; 7. Przygotowanie sprawozdań z realizacji LSR dla Zarządu; 8. Koordynowanie projektów współpracy; 9. Sporządzanie opinii dotyczących problemów związanych z realizacją projektów; 10. Przeprowadzenie końcowego rozliczenia rzeczowego pod względem zgodności z warunkami Umów o pomoc. 	
Zakres uprawnień:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Wydawanie opinii w zakresie objętym zakresem obowiązków i przedkładanie ich Kierownikowi; 2) Planowanie i organizowanie spotkań z Wnioskodawcami po uzgodnieniu z Kierownikiem Biura; 3) Przygotowywanie korespondencji i przedkładanie do akceptacji Kierownikowi Biura; 4) Podejmowanie decyzji dotyczących przebiegu przygotowania projektów, zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami po uprzedniej akceptacji Kierownika Biura; 5) Akceptacja zgodności merytorycznej faktur wystawianych za realizację projektów LGD. 	
Zakres odpowiedzialności:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Zgodna z powierzonym zakresem obowiązków realizacja zadań; 2) Merytoryczna, profesjonalna, wysokiej jakości strona prowadzonych spraw. 	